

Izdaja upravni odbor
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor

Jože Delalut, Franc Fale,
Alojz Janežič, Ivo Kohlen-
brand, Marjan Kolar, Fran-
čiška Korošec, Jože Sater

Odgovorni urednik:

Marjan Kolar

Tel. 86 030, int. 304

Tisk: CP Mariborski tisk
Maribor

Direktor Franc Fale

OB NAŠI 350-LETNICI

V davnih dneh se je začelo fužinarstvo na Koroškem. Bogati gozdovi so dajali oglje, bistri potoki vodno silo in za takratne razmere je bilo dovolj železove rude. Že pred prihodom Rimljanov na območje današnje Koroške so Kelti izdelovali slovito noriško jeklo, ki je bilo visoko cenjeno zaradi izredne kvalitete. Ko so Rimljani nekaj let pred našo ero zasedli keltski Norik, so nadaljevali z jeklarstvom. V viharnem obdobju preseljevanja narodov s prihodom Slovanov pa je fužinarstvo prenehalo za dolga stoletja.

Znova se je začelo v 15. stoletju. Leta 1620 je Melhior Puc dobil pravico, da je v Črni začel taliti jeklo. To letnico imenujemo začetek fužinarstva na Koroškem. Jeklo se je dobro prodajalo, fužine pa so se širile po vsej Mežiški dolini. Kasneje so jih kupili grofje Thurni, ki so bili glavni gospodarji Mežiške doline vse do začetka druge svetovne vojne.

V letih 1832 do leta 1836 sta Angleža brata Rosthorna na Prevaljah zgradila mogočno železarno. Leški premog je zamenjal oglje. Železarna na Prevaljah pa je prva v takratni Avstriji začela izdelovati železniške tračnice. Te so bile dolgo njen glavni izdelek. Železarna na Prevaljah je bila zelo znana po vsej Evropi. Njeni imenitni izdelki izredne kvalitete so bili deležni visokih priznanj. Zaradi pomanjkanja železove rude, visokih transportnih stroškov, predvsem pa zaradi politike takratne Avstro-Ogrske je leta 1896 ugasnil zadnji plavž in železarna na Prevaljah je žalostno propadla. Čez nekaj desetletij je podobna usoda zaprla jaške leškega premogovnika.

Tam, kjer je nekoč stala železarna, ki je delala najboljše tračnice na svetu, je ostal kup žlindre in ruševin. Tu danes

nastaja nova industrija, tu rastejo nove Prevalje. Propad železarne na Prevaljah in leškega premogovnika je bil velika tragedija Mežiške doline. Na stotine družin je moralo s trebuhom za kruhom v širni svet.

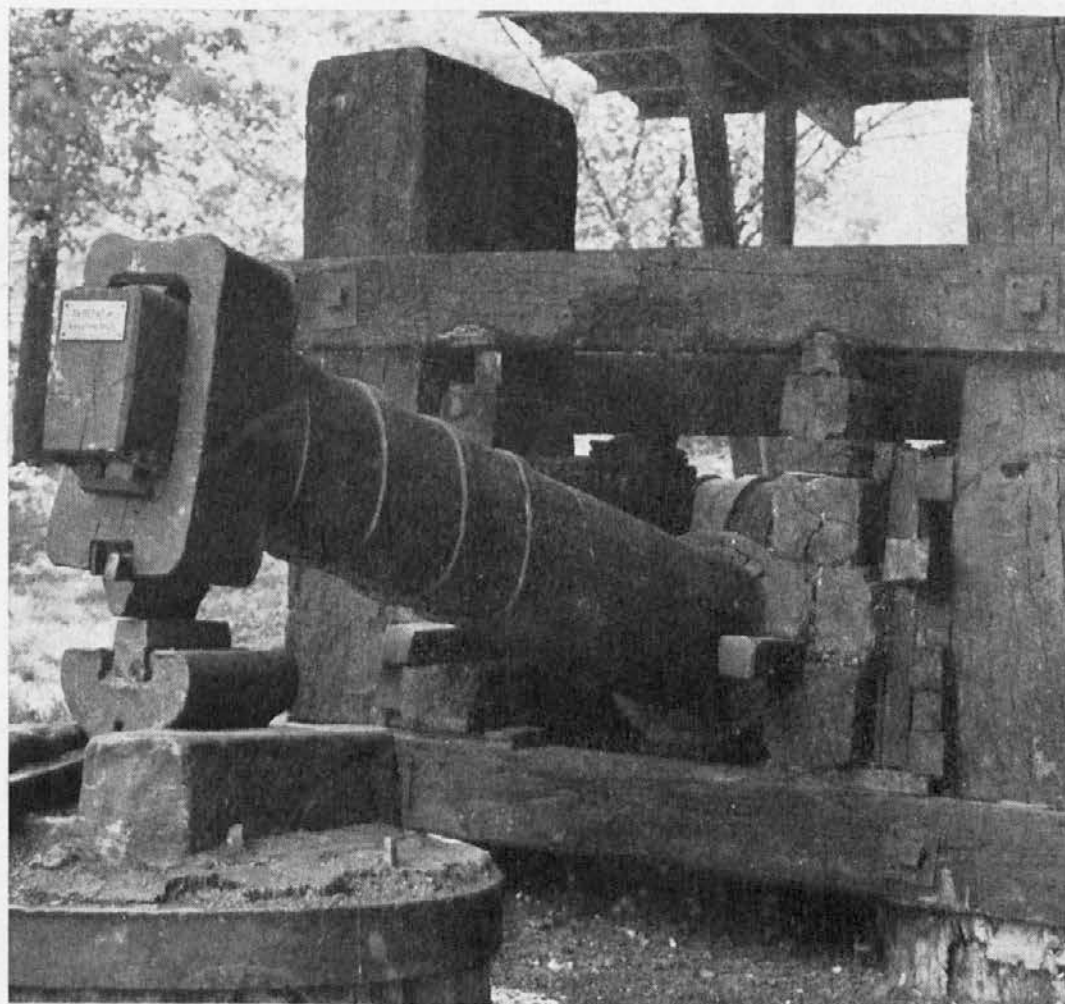
Fužine v Črni, Mežici in na Ravnah so se usmerjale bolj v izdelavo kvalitetnih jekel. Kakovost in sloves sta jim omogočila, da so prestale vse velike gospodarske spremembe, ki so pokopale prevalsko železarno in leški premogovnik. Kljub temu pa sta ob koncu 19. stoletja bila opuščena fužinarska obrata v Črni in Mežici. Jeklarstvo se je skoncentriralo samo na Ravnah.

V črnih fužinah so ravenski jeklarji leta 1942 zadnji v Evropi nehali izdelovati

imenitno in cenjeno pudlano jeklo. To je bil konec srednjeveškega načina izdelave jekla. Začela se je svitati nova doba — doba moderne, sodobne jeklarske industrije.

Tri in pol stoletja se je talilo jeklo in tekkel je znoj. Ljudi Mežiške doline je spremljala sreča in nesreča, veselje in žalost. In v tem so se kalile generacije. Šele po osvoboditvi se je jeklarna na Ravnah začela razvijati v moderno industrijsko podjetje. Zmagovita ljudska revolucija nas je osvobodila okupatorjev in tujih gospodarjev, hkrati pa je naši generaciji omogočila renesanso jeklarske industrije na Koroškem. In to je današnja železarna Ravne — tovarna plemenitih jekel.

Po osvoboditvi naše domovine se je začela na Ravnah načrtovati sodobna, moderna tovarna žlahtnih jekel. Bližina dravske vodne sile, delovne sposobnosti in končno tudi tradicija so bili temelji snovanja novega podjetja.

IZ VSEBINE

Franc Popit na Ravnah — Spored prireditvev ob 350-letnici — Delo Združenega podjetja v prvem letu obstoja — Sklepi poslovnega odbora — Glasovanje o prihodnosti naših otrok — Iz dela odbora za splošne zadeve — Strokovno izobraževanje in izreden študij — Za boljše obveščanje na Koroškem — Zadeve sindikata: hitrejša izvajanja sanacijskega programa — Strokovna posvetovanja in raziskave — Kulturna kronika — Športne vesti

Simbol tradicije in kvalitete

Iz leta v leto je rasla tovarna. Z njo je rasel nov rod ravenskih jeklarjev — svobodnih proizvajalcev. V zadnjih dveh desetletjih je bilo narejenega več kot prej v tri in pol stoletja. Zadnji ostanki starega so že skoraj povsem izginili, podjetje je novo, sodobno z modernimi proizvodnimi napravami, za delavce pa je delo lažje in prijetnejše.

V železarni Ravne je proizvodnja jekla po drugi svetovni vojni leta 1946 znašala 34.000 ton. V letu 1970 pa bomo proizvedli kar 165.000 ton jekla. Medtem ko je pred 20 leti znašala vrednost prodanih izdelkov železarne Ravne komaj 25.300.000 din, bo koncem letošnjega leta dosegla preko 430 milijonov din. Takoj po osvoboditvi leta 1945 je bilo v železarni Ravne zaposlenih 622 ljudi. Danes pa v njej dela preko 3600 delavcev.

Izdelki železarne Ravne so znani po svoji kvaliteti. Prodajajo se po vsej Jugoslaviji. Dobro so si utrli pot tudi na svetovna tržišča tja do daljne Kitajske.

Medtem ko se je gradila tovarna, je raslo novo, sodobno naselje na Čečovju. Ravne so dobile gimnazijo. Imajo študijsko knjižnico s prek 50.000 knjigami. Zgrajena je bila metalurško industrijska šola z internatom, nova osnovna šola, nov zdravstveni dom in lep dom za telesno kulturo. Železarna je pomagala reševati zaostalost trgovine in gostinstva ter ostale komunalne probleme pri urejanju kraja in občine.

V preteklem desetletju so si številni naši delavci zgradili svoje zasebne hiše in pri tem jim je v okviru svojih možnosti pomagala železarna. Še bi lahko naštevali, velja pa: Ravne, to je naša železarna in železarna so naše Ravne.

Zgodovina nas uči o vzponih in propadih fužinarstva na Koroškem. Težka preteklost je tesno povezana z rojstvom in nastankom današnje jeklarske industrije na Ravnah. Zgodovinska dejstva nas opozarjajo, da je tudi v atomski dobi treba usmerjati jeklarstvo tako, da je času, kraju in potrebam primerno. Skrbeti je treba za jutrišnji dan, za zaposlitev naše mlajše generacije in za tradicijo.

Tradicija je shramba delovnih izkušenj in navad iz roda v rod. Ima svoje dobre strani, toda lahko je bolj škodljiva kot koristna, če ni dovolj dovzetna in sprejemljiva za vse novo, sodobno in napredno.

Ko se ob 350-letnici fužinarstva na Koroškem oziramo nazaj v zgodovino in ugotavljamo, kako je bilo doslej, moramo ugotoviti, kaj je danes in kaj želimo jutri. V železarni Ravne se z letošnjim jubilejem zaključujejo glavna investicijska dela. Po obsegu se v bodoče železarna ne bo več tako hitro širila. Investicijske naložbe je treba plačati, če hočemo, da bomo lahko v redu vračali kredite in da bodo rasli osebni dohodki. Treba bo pridno delati.

Delavsko samoupravljanje je dalo svoj delež in pečat napredku tovarne in kraja. Praksa je dokazala, da je bila odločitev za velike investicijske posege v preteklem desetletju pravilno zasnovana in usmerjena v bodočnost. Samoupravni organi so odločali dobro.

V bodoče morajo naša prizadevanja težiti za tem, da bomo dobro zastavljeno

delo nadaljevali. Tovarna se mora še naprej dopolnjevati in izpopolnjevati s sodobnimi proizvodnimi napravami. Vsi delavci, zaposleni v železarni Ravne, morajo dopolnjevati in izpopolnjevati svoje znanje, da bodo čimbolj obvladali svoje delo. Naš cilj mora biti usmerjen k moderni organizaciji podjetja in proizvodnje ter k uvajanju najsodobnejše tehnologije na področju proizvodnje jekla in predelave.

Ob letošnjem praznovanju 350-letnice fužinarstva na Koroškem se globoko klanjamo spominu vseh umrlih generacij koroških fužinarjev, ki so z garaškim delom v preteklosti kot pionirji gradili temelje današnje jeklarske industrije na Ravnah, svoje sinove pa so učili pridnega dela in zvestobe podjetju.

Zdravje in srečo želimo hkrati z iskrenimi pozdravi vsem upokojevcem, ki so delali v našem podjetju. Toplo pozdravljamo vse naše bivše sodelavce v domovini

in tujini. Vabimo jih nazaj med naše vrste.

Lepe pozdrave želimo vsem železarjem v bratskih podjetjih na Jesenicah in v Štorah. Pozdravljamo vse naše učence, dijake in študente — štipendiste železarne Ravne. V šolah jim želimo najboljše uspehe, da kot strokovnjaki čimprej pridejo k nam.

In končno pozivamo mlado generacijo Raven in vse koroške regije, da nadaljujejo svetlo tradicijo svojih očetov v moderni jeklarski industriji na Ravnah.

Perspektive železarne Ravne so jasne — proizvodnja in čimvečja predelava in obdelava plemenitih jekel. To je naš bodoči cilj in naša glavna naloga. Občasne težave, ki se pojavljajo enkrat tu, drugič tam, nas ne smejo vreči s tira. Pogumno moramo po začrtani poti naprej.

Naprej v nova desetletja zgodovine koroškega fužinarstva!

FRANC POPIT NA RAVNAH

V dneh 29. in 30. septembra je občina na območju koroške regije obiskal predsednik CK ZKS tovariš Franc Popit. V torek je obiskal rudnik v Mežici, zvečer pa je imel razgovor s predstavniki naše tovarne. Ogled tovarne ni bil v programu, ker nas bo posebej osebno obiskal v času osrednje proslave 350-letnice jeklarstva v Mežiški dolini.

V uvodu ga je z doseženimi poslovnimi rezultati in z nekaterimi težavami, s katerimi se bori naša tovarna, seznanil glavni direktor tovariš Franc Fale. Razen z osnovnimi podatki o doseganju skupne in blagovne proizvodnje, realizacije in obsegom izvoza, za katerega je povedal, da smo med slovenskimi železarnami na prvem mestu, ga je seznanil tudi s stanjem naših dolžnikov, našimi težavami, ki zaradi tega nastopajo, in o naših obveznostih do kupcev. Govoril je tudi o težavah, ki jih pri nas čutimo na področju kadrovske politike, in določenem pomanjkanju ustreznih kadrov, kar delno nastaja zaradi odhoda določenega števila zaposlenih v inozemstvo, delno pa zaradi tega, ker naša tovarna zaradi oddaljenosti predvsem za visoko strokovne delavce ni preveč interesantna. V nadaljevanju razgovora je bil Franc Popit seznanjen z našimi prizadevanji pri povezovanju s kovinsko predelovalnimi podjetji na območju koroške regije. Tov. Fale je povedal, da se razgovori v tej smeri že vršijo s podjetji Fecro v Slovenjem Gradcu, Monter v Dravogradu in Instalater na Prevaljah. Tovariš predsednik CK ZKS je bil ob tem seznanjen, da se zadeve na tem področju uspešno razvijajo predvsem s Fecrom v Slov. Gradcu, medtem ko predvsem vodilni delavci Monterja zaenkrat do tega ne kažejo prevelikega zanimanja.

Sekretar organizacije ZK naše tovarne tovariš Ivan Vušnik je predsednika seznanil predvsem z delom in prizadevanjem organizacije pri nas, njeno kvalifikacijsko strukturo, nakazal pa tudi nekatere organizacijske slabosti, ki po njegovi oceni delno ovirajo večjo aktivnost in učinkovitost organizacije.

V nadaljevanju razgovora je bila posebno poudarjena potreba, da je v naši tovarni treba večati proizvodnjo plemenitih jekel, predvsem pa, da je stremeti za tem, da čim več naših izdelkov končno obdelamo. V Sloveniji namreč nimamo potrebne surovinske baze, kar nas sili v kvalitetni proizvodni program. Nekateri so opozorili tudi na pojav zapiranja tržišča po posameznih republikah, kar naj bi bilo posebno izrazito v Bosni in Hercegovini.

Tovariš Popit je povedal, da do nedavna pri nas v Sloveniji ni bil popolnoma razčiščen položaj in vloga podjetij črne metalurgije. Dejstvo je, da imamo v Sloveniji tri železarne, zato smo za njihov nadaljnji obstoj in razvoj zainteresirani. Naše železarne pa so hkrati potrebne hitrejšega tehničnega razvoja in izpopolnitve predvsem v smeri premika proizvodnega programa od kvantitete na kvaliteto. Modernizacija železarn zahteva precejšnja finančna sredstva, ki jih verjetno sami v Sloveniji nimamo dovolj na razpolago, zato bo pri tem nujna povezava s kovinsko predelovalnim kompleksom in orientacija ter povezava in sodelovanje z ustreznimi inozemskimi partnerji. V Sloveniji smo si popolnoma na jasnem, da je razen terciarne dejavnosti potrebna tudi gospodarska dejavnost bazne industrije. To dejstvo bo pri konceptih razvoja Slovenije nujno treba upoštevati, upoštevati pa predvsem osnovne nosilce gospodarskega razvoja republike, med katerimi je zanesljivo tudi železarstvo.

Gre za to, da si brez določene gospodarske dejavnosti nadaljnjega razvoja ne moremo zamisliti, kajti če ne bo gospodarstva, tudi ne bo tistih, ki bi potrebovali usluge terciarnih dejavnosti oziroma ne bo tistega, ki bi negospodarsko dejavnost financiral.

Ko je govoril o potrebi integracije, je poudaril, da je integracijska povezava z interesantnimi področji posameznih vej gospodarstva potrebna, da pa je treba pri povezovanju in integraciji upoštevati ekonomske odnose med posameznimi tovarna-

Gregor Klančnik, generalni direktor slovenskih železarn

Delo Združenega podjetja slovenske železarne v prvem letu obstoja

15. septembra 1970 se je v Ljubljani sestal delavski svet ZPSŽ. Uvodno poročilo generalnega direktorja Klančnika objavljamo v celoti.

Uredništvo

Točno pred enim letom, 15. septembra 1969, je 11.783 delavcev — železarjev, zaposlenih na Jesenicah, Ravnah in v Štorah, na referendumu z 79 odst. večino dalo svoj pristanek za integracijo. Že petnajst dni zatem je bila svečano podpisana pogodba o ustanovitvi Združenega podjetja slovenske železarne, kar naj bi pomenilo začetek pisanja novega lista zgodovine slovenskega jeklarstva.

Bogata je preteklost in plodna tudi socialistična sedanost vseh, sedaj v skupno družino povezanih tovarn — železarn Jesenice, Ravne in Štore. Težka pa so zadnja leta, ko smo morali slabo opremljeni in premalo odporni odbijati vetrove gospodarske reforme, medtem pa so mnogi uživali v našem zavetju. V tem je bil poleg ekonomske logike velik razlog, da smo se združili in oblikovali enotno proizvodno tvorbo slovenskega jeklarstva.

Železarstvo je industrijska veja s takim organskim sestavom kapitala, ki ima najvišje naložbe v sredstva za delo. Kot osnova, prvi člen industrijske verige in celotne gospodarske ustvarjalnosti vedno in povsod kljub nizki akumulativnosti najde sredstva in pota za svoj obstoj in razvoj. V kapitalističnih državah kapitalu odpirajo pot davčne olajšave, visoka stopnja amortizacije in ugodni državni krediti, v socialističnem svetu pa načrt in usmerjeno financiranje.

mi in samoupravne pravice članov delovnih skupnosti. Potrdil je, da so pojavi, da se pod firmo nacionalnih interesov opaža določeno zapiranje republik, čeprav včasih nacionalne interese izrabljamo za to, da zakrijemo nekatere naše napake.

Na vprašanje, zakaj je bil preložen 2. kongres samoupravljalcev, je tovariš France Popit pojasnil, da je osnovni vzrok preložitve v predvidenih ekonomskih in drugih spremembah našega političnega sistema. Znano je, da bo predsednik republike na lastno željo razrešen nekaterih dosedanjih funkcij. Sprememba, ki bo zaradi tega nastala, narekuje tudi nekatere spremembe našega političnega sistema, te pa spremembe ekonomskega sistema. Na pripravah, ki jih narekuje predvidena sprememba, se zdaj intenzivno dela. S predlogi sprememb naj bi bil seznanjen tudi kongres samoupravljalcev. To so osnovni in bistveni vzroki, zaradi katerih je bil kongres preložen.

V nadaljnjem razgovoru je tovariš Popit odgovoril še na druga vprašanja in pojasnil nekatere osebna gledišča ter stališča političnih organov in organov oblasti.

-et

Na začetku oblikovanja socialističnega tržnega gospodarstva pri nas smo tudi to proizvodno ustvarjalnost z najzahtevnejšo tehnologijo vrgli, in to z zvezanimi rokami v tokove ekonomske zakonitosti. Medtem ko so predelovalci in trgovci ob vzgonu visoke zaščite in stalnega poviševanja cen jemali večji kos skupno pridelanega kruha, so proizvajalci reprodukcijskega materiala hiral. Že leta 1967, ko naj bi začele delovati vse sestavine gospodarske reforme, se je pokazalo, da ob kontroliranih cenah in z nizko zaščito brez posebnih olajšav črna metalurgija ne bo zdržala. Proces siromašenja dohodka se je nadaljeval tudi potem, ko je liberalizacija zunanjetrgovinskega sistema bila zožena, zlasti pa v zadnjih letih visoke inflacije. Posebno so pri tem bile prizadete slovenske železarne.

Železarni Jesenice in Ravne sta tovarni z večstoletno tradicijo, bogata tradicija železarstva pa je tudi v Štorah. Ob osvoboditvi so bile te železarne steber jugoslovske črne metalurgije in dajale blizu 70 odst. v državi izdelanega jekla. V prvem desetletju izgradnje socializma pa so izgubile svojo celotno amortizacijo, ki je le delno bila povrnjena z novimi naložbami. Posebno železarna Jesenice je na svojih ramenih nosila največje breme. Kot vodilna se je nesebično in nesentimentalno razdajala s sredstvi, tehnologijo, industrijsko svojino in kadri, sama pa se je ob gradnji novih tovarn slabila.

Šele v zadnjem desetletju so se te železarne na podlagi 47. natečaja JIB enakopravno vključile v novo rast. Na žalost je reforma nastopila pred dograditvijo novih obratov in naprav, podaljšala realizacijo načrta in zaradi neaktiviranih naložb znižala celoten dohodek, predvsem pa dohodek tovarn. V takih pogojih so bile vse tri tovarne nepripravljene upreti se učinkom recesije leta 1967 in leta 1968, v času visoke inflacije pa kljub ugodnemu angažiranju sredstev za delo zaradi rasti cen surovin, pomožnega materiala, storitev in energije ob omejenih cenah lastne dejavnosti ostale brez pravega presežka dohodka.

V izgubljeni amortizaciji, omejenem in prelitem dohodku je razlog večletne krize slovenskih železarn. V tem je iskati visoko zadolženost, blokirane račune, slabo likvidnost in nizko poprečno donosnost. Kulminacija nakopičenih učinkov mačehovske obravnave je bila v letih 1967 in 1968. Medtem ko so železarne SRS v prvem letu reforme 1966, ko so še z reformo vpeljeni odnosi v cenah na domačem trgu bili stabilni, dosegle 57,2 milij. din dohodka za sklade, je že naslednje leto 1967 sumarno bila izguba v višini 5,1 milij. din. Ko pa so leta 1968 vse tri železarne padle v izgubo, je ta znašala že 60 milijonov din.

Eno leto skupnega življenja je znatno prekratka doba, da bi dala velike rezultate. V tem času smo oblikovali organe upravljanja — delavski svet in poslovni

odbor podjetja, imenovali generalnega direktorja in dobili prve obrise strokovne direktorije. Do sedaj je po prostorih in zasedbah direktorija obstajala bolj simbolično kot dejansko, pa vendar je njena prisotnost v osrčju republike že zapažena. Dnevni so kontakti s predstavniškimi organi, sekretariati, asociacijami in bankami, kar počasi, pa vendar sistematično oblikuje republiško miselnost, ki naj bi pomenila preobrat v borbi za življenje slovenskih železarjev.

Mnogo je bilo zamujenega, ker slovenske železarne niso bile združene takrat, ko so leta 1961 namesto enotno snovale svoje medsebojno neuskajane razvojne programe, ki so sedaj stvarnost. Nesreča pa vendar ni taka, da posledic ne bi mogli popravi. Čas, ki nas je združil, je najprimernejši za saniranje stanja. Prvo leto obstoja združenega podjetja je leto načrtovanja, snovanja načrtov za prihodnje leto, za petletno obdobje 1971 do 1975 in za dolgoročno načrtovanje do leta 1985. To pomeni, da sedaj, ko načrtujemo za krajšo in daljšo prihodnost, najlažje dosežemo ubranost proizvodnje in poslovanja slovenskih železarn. Že ob ustanovitvi našega podjetja smo sklenili, da bo dolgoročno in letno načrtovanje glavni regulator poslovnih ekonomskih odnosov, iz-

SPORED PRIREDITEV OB 350-LETNICI

Sobota, 17. oktober 1970

Ob 18. uri v študijski knjižnici na Ravnah otvoritev slikarske razstave

Nedelja, 18. oktober 1970

Ob 9. uri na stadionu odbojkarški turnir

Ponedeljek, 19. oktober 1970

Od 10. do 12. ure ogled železarne za krajane

Torek, 20. oktober 1970

Od 10. do 12. ure ogled železarne za krajane

Ob 15. uri na stadionu tekmovanje za občinski atletski pokal osnovnih šol

Sreda, 21. oktober 1970

Od 10. do 12. ure ogled železarne za krajane

Ob 16. uri v gimnaziji brzopotno prvenstvo Raven v šahu za posameznike

Četrtek, 22. oktober 1970

Ob 15. uri medobčinski rokometni turnir

Ob 17. uri otvoritev obnovljene železarske zbirke in ogrođja stare valjarne v delavskem muzeju

Ob 18. uri v študijski knjižnici otvoritev razstave 350 let železarstva v dokumentih

Petek, 23. oktober 1970

Ob 18. uri pred domom železarjev promenačni koncert ravske godbe na pihala

Sobota, 24. oktober 1970

Ob 10. uri v železarni osrednja proslava 350-letnice

Ob 15. uri na stadionu atletski miting
Ob 19. uri v DTK telovadna akademija

Nedelja, 25. oktober 1970

Ob 9. uri v gimnaziji moštveni šahovski brzoturnir

Na vse prireditve vabi

ŽELEZARNA RAVNE
Ravne na Koroškem

vajanje usklajenih zasnov pa glavna prednost združenih železarn.

Tovarne so tudi po združitvi obdržale iniciativo poslovnega odločanja za jačanje donosnosti, s soustanovitelji pa jih veže:

— skupna prisotnost na enotno oblikovanem tržišču,

— specializacija, delitev proizvodnega in umskega dela,

— usklajen razvoj in razširjena reprodukcija,

— združeno raziskovalno in projektantsko delo,

— uvajanje sodobne organizacije,

— koordinirana finančna, komercialna in kadrovska politika in

— enoten nastop navzven.

Na vseh navedenih problemih je združeno podjetje s preozkim strokovnim sestavom direkcije delalo ob širokem sodelovanju strokovnih delavcev in služb tovarn. V poslovne odločitve so bili pritegnjeni vodstveni delavci iz Jesenic, Raven in Štor. Glavni organ pa je sestav, ki ga tvorijo generalni direktor podjetja in glavni direktorji tovarn. Ta team se sestaja tedensko, po potrebi pa na sestanke pritegne tudi specializirane notranje in zunanje sodelavce.

Uvedena praksa dela s sodelovanjem delavcev tovarn se je pokazala kot učinkovit način medsebojnega spoznavanja, realnejšega odločanja in jačanja medsebojnega zaupanja, zato jo bo treba obdržati tudi potem, ko bo direkcija kompletirana.

V preteklem enem letu je združeno podjetje

— uredilo registracijo, osnovne samoupravne akte in v prostorih Metalurškega inštituta formiralo osnovo direkcije,

— izdelalo prvi skupni letni gospodarski načrt za leto 1970,

— pri KBHL oskrbelo kratkoročne kredite, ki so nam omogočili oskrbovanje z uvoženimi surovinami,

— prek republiške skupščine oskrbelo 51 milij. din posebno ugodnega kredita za trajna obratna sredstva,

— sklenilo vrsto dolgoročnih pogodb za oskrbovanje kupcev,

— enotno nastopalo pri republiških in zveznih organih za uvedbo primernejših cen valjanega in vlečenega jekla. — Potem ko so bile cene decembra lani povišane za dodatne 3 odst. in je bila uvedena drsna lestvica za legirana jekla, je zvezni izvršni svet končno 9. septembra odobril tudi zahtevo po uvedbi mehanizma avtomatičnega prilagajanja cen jekla cenam na zahodnonemškem tržišču;

— enotno je posredovalo tudi zahtevo po povečevanju deviznega dela amortizacije, znižanju carin za metalurško opremo, ki se ne proizvaja doma, in oprostitvev 5 odst. takse za črno metalurgijo na uvoz surovin in materiala,

— skupno je nastopalo za znižanje interkalarnih obresti in za obročno obračunavanje anuitet. — Ta akcija je privedla do predloga zakona, ki naj bi bil sprejet na jesenskem zasedanju zvezne skupščine;

— pri KBHL je doseglo kompenzacijo dolgoročnega kredita za višino vročitev,

— sodelovalo je z republiški predstavniki pri oblikovanju republiške in zvezne gospodarske zakonodaje, ki interesira črno metalurgijo,

— sodelovalo je z republiški organi pri oblikovanju politike razvoja energetskih virov v SRS,

— pomagalo je pri oblikovanju zasnov za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov,

— organizacijam blagovnega prometa je posredovalo predlog za širše poslovno sodelovanje s pogojem prevzemanja soodgovornosti pri tekoči proizvodnji in soinvestiranja pri razširjeni reprodukciji,

— bilo je pobudnik in sotvorec pri oblikovanju zasnove in podpisu pogodbe

o poslovno tehničnem sodelovanju z železarno Sisak,

— vključilo je svoj interes v skupni projekt za najprimernejšo lokacijo nove koksarne na Jadranskem morju (obali),

— skupno s Siskom, KBHL, JIB in Rudisom je sodelovalo za vključitev v zasnovano družbo, ki bo eksploatirala ležišče bogatih gvinejskih železovih rud,

— sodelovalo je z Rudisom pri iskanju pogojev in sredstev za vključitev Slovenije pri uvajanju proizvodnje feroniklja v FEROKAVADARCI Makedonija,

— sodelovalo je pri pripravi za ustanovitev inženiring biroja, namenjenega za širjenje večstopenjske predelave v tovarnah,

— izdelalo in delavskemu svetu je posredovalo osnutek razvojnega programa za obdobje 1971 do 1975,

— uvedlo je bilten statističnih informacij,

— grobo je uskladilo predvideno proizvodnjo in zbralo prve predloge načrtov proizvodnje in materialne bilance za leto 1971,

— prek RTV in tiska je tekoče obveščalo javnost o delu, rezultatih, aktivnosti in načrtih,

— prek OECD je angažiralo norveško firmo IKO, ki ureja organizacijo po tovarnah in v direkciji podjetja,

— uredilo je enotno zastopstvo v ZJŽ, zveznih in republiških asociacijah,

— pristopilo je h koncentraciji nabavljanja reprodukcijskega materiala, opreme in energije,

— uredilo je enotnost raziskovalne dejavnosti z Metalurškim inštitutom Ljubljana na čelu in koordiniralo sodelovanje z Metalurškim inštitutom Sisak,

— uvedlo je redna tehnološka posvetovanja s področja proizvodnje in predelave jekla,

— pristopilo je k izdelavi okvirnih pravilnikov s področja delovnih razmerij, delitve dohodka, potnih in drugih stroškov. Prvi osnutek je že posredovan DS ZP.

Poslovni rezultati tovarn bi morali biti edino vidni sadovi aktivnosti direkcije in vodstva združenega podjetja. To, da se popravljajo, ni le uspeh združitve, temveč spremenjenih pogojev, povišanih cen, pa vendar ima združeno podjetje že neposreden delež v obliki oskrbljenih kratko- in dolgoročnih kreditov, bolj usklajene proizvodnje, večji učinki pa bodo v dolgoročni politiki.

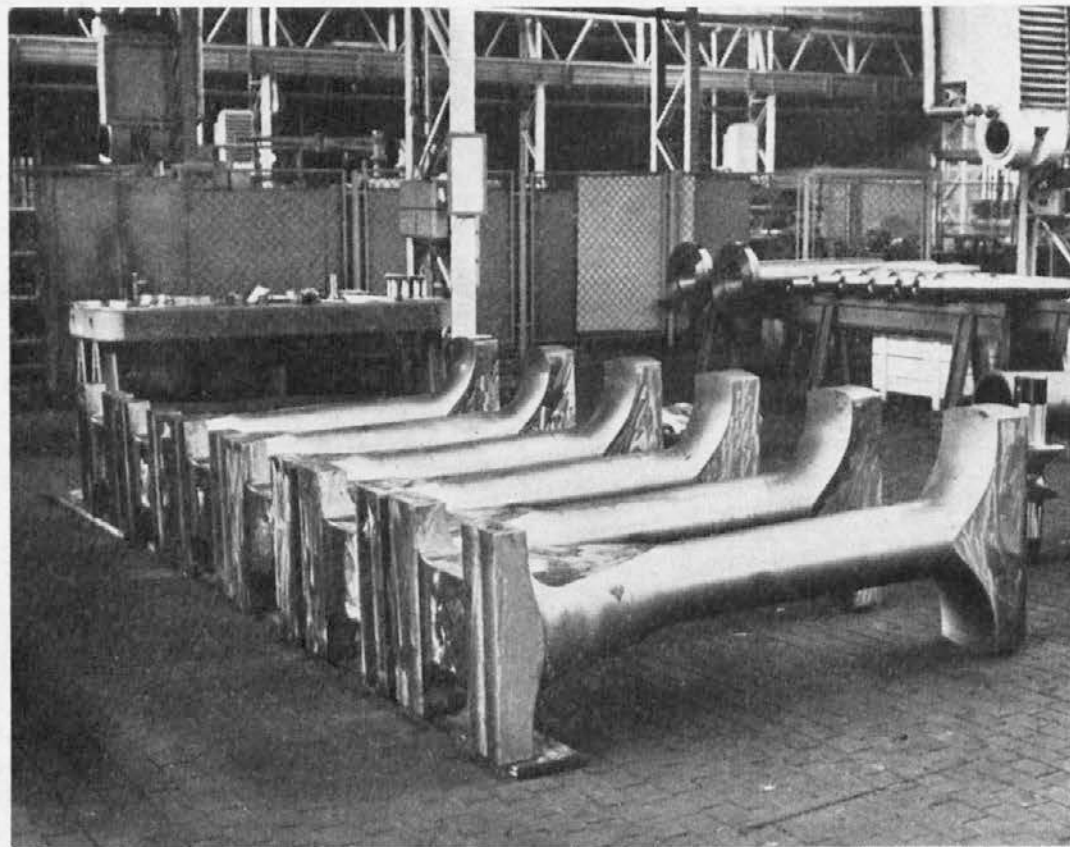
Leto 1969 je združeno podjetje sklenilo s 1313 milijoni din realizacije, kar je v primerjavi s predhodnim letom porast za 24,5 odst. Od tega so dale:

	milij. din	
— Jesenice	816,7	ali 62 %,
— Ravne	351,5	ali 27 % in
— Štore	145	ali 11 %.

Dohodka je bilo skupno doseženega 389 milij. din. Od tega so dale:

	milij. din	
— Jesenice	205	ali 52,7 %,
— Ravne	123	ali 31,6 % in
— Štore	61	ali 15,7 %.

Po odvedbi pogodbenih in zakonskih obveznosti ter pokritih osebnih dohodkih

Ponos naših rok

je ostalo v podjetjih za sklade 23,7 milij. din. Od tega:

	milij. din
— Jesenice	6,5
— Ravne	12,9
— Štore	4,2

Presežek dohodka iz poslovanja 1969 je napredek, je pa še vedno le dobra tretjina dosežka iz leta 1966, ko je realizacija bila 35 odst. nižja.

Letos prvič celo leto poslujemo skupaj. To je tudi prvo leto z enotnim gospodarskim načrtom. Prvo polletje smo sklenili s 726,9 milij. realizacije, kar je proti istemu obdobju lani 15 odst. več. Tudi celotni dohodek kaže napredek. Po odvedbi obveznosti in izplačilu 1250 din povprečnih osebnih dohodkov neto, je v vseh organizacijah združenega dela ostalo 21,6 milij. din sredstev za sklade. S takimi dosežki pa ne moremo biti zadovoljni, saj so rezultati depresiranih osebnih dohodkov in vkalkulirane le minimalne amortizacije.

Iz podatkov fizične proizvodnje se vidi nevarna stagnacija proizvodnje surovega jekla in gotovega blaga. Ta pojav je posledica:

- težav pri oskrbovanju s koksom, stanim železom in drugimi surovinami,
- prenizkih osebnih dohodkov in negotove prihodnosti metalurških obratov.

Logično je, da dokler bodo povprečni osebni dohodki v republiki, ki so znašali 1310 din, višji od povprečnih prejemkov zaposlenih v železarnah, bo nevarna fluktuacija neizbežna. Ta pa se v naših tovarnah uporno širi in že so ogrožene osnovne proizvodne zmogljivosti. Po dveh letnih mesecih se to še bolj manifestira v dosežku 8-mesečnega poslovanja.

Od januarja do vključno avgusta smo izdelali 414.621 t surovega jekla, kar je proti istemu obdobju lani 99 odst., proti gospodarskemu načrtu pa le 93 odst.

Posamezne železarne so prispevale surovega jekla:

— Jesenice	290.807 t ali 70,1 odst.
— Ravne	98.585 t ali 23,8 odst.
— Štore	25.229 t ali 6,1 odst.

Blagovne proizvodnje je bilo skupno izdelane 341.238 t ali 101 odst. lanskoletnega dosežka oz. 98 odst. od kumulativnega načrta za 8 mesecev.

Tu se moramo posebno ustrašiti nevarnega zniževanja. Ne sme nas tolažiti dosežek v realizaciji, ker vemo, da je ta manj rezultat strukturalnega premika proizvodnje kot povišanja prodajnih cen.

Posamezne železarne so blagovne proizvodnje dale:

— Jesenice	224.445 t ali 65,7 odst.
— Ravne	67.777 t ali 19,9 odst.
— Štore	49.016 t ali 14,4 odst.

Proti istemu obdobju lani so dale Jesenice 94 odst, Ravne 121 odst. in Štore 106 odst. gotovega blaga domačemu in zunanjemu tržišču.

Kakor je bilo že rečeno, drugače je pri prodaji naših izdelkov. Realizirali smo jih za 980,3 milij. din ali 17 odst. več kot v istem obdobju lani.

19. avgusta 1958 nas je prvič obiskal maršal Tito. Ali bo prišel tudi v našem jubilejnim letu?

Posamezne tovarne so dale:

			proti istemu obdobju 1969
— Jesenice	594,9 milij. din ali	proti načrtu	105 % / 113 %
— Ravne	280,7 milij. din ali	proti načrtu	106 % / 124 %
— Štore	104,7 milij. din ali	proti načrtu	104 % / 119 %

Ugodni so podatki pri doseženi produktivnosti dela. V osmih mesecih letošnjega leta je v združenem podjetju znašala povprečna mesečna realizacija na zaposlenega 10.553 din, kar je 19 odst. več od povprečja leta 1969.

Posamezne železarne so dosegle:

— Jesenice	12.736 din,
— Ravne	9.895 din,
— Štore	6.043 din.

— Jesenice	5,05 t ali povečanje za ± 0 %
— Ravne	2,31 t ali povečanje za 14,4 %
— Štore	2,8 t ali povečanje za 7,5 %

Ugodni podatki na področju produktivnosti dela so sledili povečanemu obsegu poslovanja in znižanju povprečnega števila zaposlenih. Medtem ko je to število znašalo v osmih mesecih lanskega leta 11.818 ljudi, je letos padlo na 11.551 ljudi ali za 2 odst. Jesenice so v letošnjem letu zaposlovale povprečno 5.838 ljudi, kar je 6 odst. manj kot v istem obdobju lani. V Štorah je znašal stalež 2166 ljudi kar je za 1,16 manj kot lani. Edino Ravne so nadaljevale svojo trajno dinamiko zviševanja zaposlenih. Povprečno so imele letos zaposlenih 3547 ljudi, kar je povečanje za 5,5 odst.

Iz podatkov gibanja zaposlenih ni še razvidna struktura, analiza pa vendar kaže, da imamo nekih preveč, premalo pa predvsem kreatorjev tehnološkega postopka in kvalificiranih proizvodnih ustvarjalcev. Dejstvo je, da nam primanjkuje delavcev na obstoječih proizvodnih napravah v vseh treh organizacijah združenega dela. Na Ravnah niso še večizmensko zasedeni stroji mehanske predelave in jeklovleka, pomanjkanje delavcev pa je tudi v čistilnici jeklene litine. Na Jesenicah primanjkuje delavcev v topli in hladni predelavi. Pri polni zasedbi in dobrem izko-

S tem so proti letnemu poprečju napredovale:

— Jesenice za	23 %,
— Ravne za	14 %,
— Štore za	17 %.

Drugi prikaz gibanja produktivnosti dela je v dosežku blagovne proizvodnje na zaposlenega mesečno. Te je bilo doseženo 368 t ali 2 odst. več kot v istem obdobju lani. Posamezne železarne so dosegle:

riščanju delovnega časa bi v vseh železarnah lahko dosegli znatno večjo realizacijo, predvsem pa višji dohodek. Preden ne izkoristimo vseh proizvodnih kapacitet in ne povečamo proizvodnje hladne predelave na Jesenicah, livarne v Štorah in mehansko obdelanih končnih izdelkov na Ravnah, je težko opravičiti ambicije za gradnjo novih proizvodnih naprav.

Vodstva tovarn bodo morala intenzivno delati za višji izkoristek obstoječega proizvodnega potenciala. V Štorah bo treba učinkoviteje poseči na proizvodnjo sive in nodularne litine od nizkošahne elektro peči do končnih izdelkov, da bi ta važna linija proizvodne aktivnosti te tovarne postala zadosti donosna, preden bo nastopil problem vpeljevanja linije jekla od taljenja v elektro pečeh do končnih valjanih izdelkov. Taki tehnološki problemi so v vseh železarnah, rešili pa jih bomo le z dobro organizacijo in primernim delovnim sestavom.

Osrednja točka dnevnega reda današnje seje je posvečena srednjeročnim razvojnim programom. Moti se vsak, kdor misli, da združeno podjetje sme na dosedanj način pristopati k novim investi-

cijskim naložbam, s tem da se izdelava investicijski program, oskrbi kredite in začne z gradnjo in nabavo strojev. Vsake nove naložbe smejo biti le posledica že znanih in z gotovostjo predvidenih donosnih poslov. Raziskava tržišča je zato prva operacija vsakega načrtovanja proizvodnje za obstoječa in nova sredstva za delo. Poleg novih proizvodnih zmogljivosti pa moramo imeti oskrbljen tudi kader, ki bo na njih proizvajal. Prav v tej sestavi načrtovanja je najbolj šibka točka našega razvojnega programa. Z gotovostjo bo rešena šele takrat, ko se bo proces gibanja delovne sile obrnil iz sedanjega odhajanja v prihajanje proizvodni organizacijsko in normativno potrebnih delavcev.

Okvirno usklajeni predlog načrta proizvodnje za naslednje leto 1971 že vsebuje glavne elemente, ki naj pomenijo premik iz stagnacije v novo rast blagovne proizvodnje.

Osutek načrta predvideva:

708.000 t surovega jekla, kar je proti prognozi 1970 13 odst. več, 584,5 t blagovne proizvodnje, kar je proti prognozi 1970 14 odst. več.

Tak skok bo možen ob izboljšanjem oskrbovanju s surovinami in drugim reprodukcijskim materialom ter s selektivnim premikom na področju osebnih dohodkov. Ti naj bi se povzpeli vsaj na 1450 din mesečnega poprečja prednostno tistim, ki neposredno oblikujejo tehnološki postopek in delajo na proizvodno ustvarjalnih delih.

V predlogu načrta predvideno proizvodnjo za leto 1971 bomo morali doseči na obstoječih sredstvih za delo brez večjih investicijskih posegov. To nam bo moral omogočiti končno sprejeti mehanizem o stalnem prilagojevanju prodajnih cen valjanega in vlečenega jekla.

Dosežki 1971 bodo važen pogoj in osnova za realizacijo razvojnega programa v obdobju do leta 1975. Pri tem pa bo morala biti posvečena večja skrb domačim kupcem. V težki dilemi, kako sočasno odpravljati nerentabilno proizvodnjo in obdržati zadovoljstvo odjemalcev, se bomo morali dosledneje držati principa, da z ustavitvijo proizvodnje na zastarelih in iztrošenih sredstvih za delo ne prekinemo stika s kupci za vse tiste izdelke, ki jih združeno podjetje tudi v prihodnosti predvideva v svojem proizvodnem programu. Kupca je prvič težko, drugič pa skoraj nemogoče pridobiti. To velja zlasti za tržni del razvojnega programa.

Združeno podjetje se zaveda lokacijskih prednosti in slabosti slovenskih železarn. Prednosti so v tradiciji, močno razviti energetske osnovi in predelovalni industriji, slabosti pa v oddaljenosti od surovin in slabi strukturalni prilagoditvi potrošnje asortimanski proizvodnji jekla. V tem je razlog, da združeno podjetje podpira splošno ožjo gospodarsko povezavo Slovenije in Hrvaške z ožjo povezanostjo z železarno Sisak. Prek javnih komunikacij so naše delovne skupnosti seznanjene s pogodbo o poslovno tehničnem sodelovanju železarne Sisak in Združenega podjetja slovenske železarne, ki je bila 11. septembra podpisana na Otočcu. Zamisel o tej povezavi ni nova, niti ni nastala po

naključju. Slovensko in hrvaško železarstvo vežejo:

- bližina,
- podobna problematika pri oskrbovanju s surovinami in energijo,
- proizvodni program, ki se medsebojno dopolnjuje,
- močno razvita predelovalna industrija na obeh straneh meje.

Ker nismo medsebojno konkurentni, z delitvijo kreativne in umske tvornosti, z enotnim organiziranjem in skupnim vlaganjem za boljše in cenejše oskrbovanje z reprodukcijskim materialom ter trdnejšo skupno prisotnostjo na enotnem tržišču doma in v inozemstvu lahko dosežemo boljše obvladanje tehnološkega postopka, nižje proizvodne stroške, rednejšo proizvodnjo in višjo donosnost v obeh podjetjih. Ožja bilateralna povezava z železarno Sisak ne sme pomeniti slabitve naše aktivnosti v združenju jugoslovanskih železarn, temveč objektiviranje dela v tej naši osrednji jugoslovanski asociaciji.

Posamezne organizacije združenega dela pri iskanju skupnih in učinkovitejših rešitev ne bodo smele biti drobnjarske in preozko gledati le neposredno korist, kot je to že bil primer pri projektu kokarne. Že na današnji seji naj bi delavski svet obravnaval naše stališče do gradnje novih elektroenergetskih objektov.

Poznano je, da bo v Sloveniji v naslednjih letih nastal primanjkljaj v proizvodnji elektrike. Načrt zato predvideva skupaj s Hrvaško izgradnjo 600 MW nuklearne elektrarne. Sredstva za ta objekt se bodo zbirala pri velepotrošnikih in drugem gospodarstvu ter prek široke po-

trošnje. Pripravlja se način financiranja izgradnje nove elektrarne s soudeležbo velepotrošnikov, med katerimi je tudi naše podjetje. Skupaj naj bi mi prispevali potrošnji ustrezni del, in sicer tako, da v prejšnjih letih vložena sredstva v znesku okrog 30 milij. din, ki bi nam jih elektro gospodarstvo moralo vrniti, smatramo kot neposredno udeležbo, za dodatno udeležbo pa bi dobili ugoden republiški kredit. Ko bo delavski svet ta predlog obravnaval in ga morda odobril, se bo moral zavedati, da so se dosedanja sredstva zbirala v odvisnosti od investicijskih naložb v stroje in naprave. Delež bo zato od tiste tovarne, ki je investirala največ, temu sorazmerno višji in ne bo usklajen z relativno potrošnjo elektro energije v posameznih tovarnah.

Tudi pri nadaljnjih načrtih morebitne uvedbe proizvodnje metaliziranih peletov, surovega železa in surovega jekla na jadranski obali in podobno bomo morali združeno podjetje obravnavati kompleksno, posamezne organizacije pa v teh objektih videti ne samo neposredne, temveč tudi posredne koristi.

Pred nami je drugo leto, odkar smo povezani v eno družino, leto vstopa v novo petletno razvojno obdobje, v katerem naj bi s skupnim prizadevanjem, boljšim organiziranjem in višjo rentabilnostjo proizvodnje, z novimi naložbami in ojačanimi delovnimi skupnostmi končno zgradili nov temelj za jasnejšo daljšo prihodnost slovenskega jeklarstva.

Prepričan sem, da bomo pri tem ob prizadevanju nas vseh v tej dejavnosti zaposlenih uspeli.

Sklepi poslovnega odbora

Odboru je bila posredovana informacija o že opravljenem delu konzulentov firme IKO in njihovem nadaljnjem programu dela v naši tovarni. Odbor pa je bil seznanjen tudi z osnovnimi načeli srednjeročnega načrta in zasnove gospodarskega načrta ZP za naslednje leto in vsebino pogodbe o poslovno tehničnem sodelovanju med Združenim podjetjem slovenske železarne in Železarno Sisak. Na sejah pa so bili obravnavani tudi nekateri problemi, ki nastopajo na področju formiranja in delitve OD. Razen tega je moral odbor odločati o številnih predlogih za razna službena potovanja v inozemstvo.

Pri informaciji o delu konzulentov firme IKO je bilo povedano, da je v okviru ZP bila angažirana skupina strokovnih delavcev tvrdke IKO, katere naloga je, da bo izdelala analizo položaja in gospodarskega stanja posamezne železarne, izdelala pa tudi predlog ukrepov za izboljšanje poslovanja. Skupina dela v okviru programa tehnične pomoči, zato slovenske železarne za njihovo delo pokrivajo samo 1/4 stroškov, ostalo razliko pa organizacija OECD. Razen analize in gospodarskega stanja, ki jo delajo za potrebe združenega podjetja, smo se v naši tovarni z njimi dodatno dogovorili za izdelavo predloga in uvedbo sistema direct-costing in za študijo makro organizacije tovarne. Študija naj bi vsebovala razdelitev nalog in funk-

cij med posameznimi sektorji na eni in sodelovanje z drugima dvema slovenskima železarnama na drugi strani. Nekatere zasnove naše bodoče organizacije, o katerih bo seveda v tovarni potrebna še širša razprava, so že izdelane. Po teh zasnovah naj bi v tovarni združili vse tiste funkcije, ki se skupno najlažje in najbolj uspešno opravljajo. Nova organizacija naj bi pomenila doslednejšo delitev dela in večjo osebno odgovornost vseh zaposlenih, predvsem pa vodstvenih in vodilnih delavcev. Člani odbora so se strinjali z ugotovitvijo, da so nam določeni ukrepi v smeri izboljšanja poslovanja potrebni in da je zato prav, da se prizadevanja v tej smeri podprejo. Odbor pa ni mogel mimo ugotovitve, da smo v tovarni navadno do časa, dokler so predlogi samo predmet razprave, do njih in do drugih novitet dovetni, nismo pa tako dovetni in prizadevni, potem ko je treba predloge realizirati in uresničiti. Ker gre pri uvajanju sistema direct-costing za tekoče ugotavljanje rentabilnosti našega poslovanja in dohodka, kar nam je nujno potrebno kot vodilo pri sprejemanju raznih poslovnih odločitev, in ker gre pri predlogih nove organizacije tovarne za doslednejšo delitev pristojnosti in odgovornosti, bi morali, tako je bilo rečeno, pri uvajanju in izvedbi obeh predlogov v tovarni dosledno vztrajati. Izhajajoč s takega stališča je

bilo zaključeno, da poslovni odbor v celoti podpira prizadevanja pri uvajanju nove sodobne organizacije tovarne in izvedbe drugih s programom začrtanih nalog.

Osnutek srednjeročnega razvojnega programa slovenskih železarn, ki zajema obdobje od leta 1971 do 1975, je bil že obravnavan na zasedanju DS združenega podjetja. O pripravljenu predlogu pa naj bi se vršila razprava še v delovnih skupnostih vseh treh slovenskih železarn, končno pa naj bi pred sprejetjem na DS združenega podjetja o njem razpravljali in ga potrdili delavski sveti v vseh treh železarnah. Predlog obravnava sedanje stanje posameznih tovarn, navaja predvideni obseg in rast skupne in blagovne proizvodnje, realizacije, analizo tržišča, predvidena investicijska vlaganja, za to potrebna finančna sredstva, dinamiko financiranja in sklepne zaključke. Če so pri srednjeročnem programu že precej razčiščene zadeve, ki se nanašajo na obseg skupne in blagovne proizvodnje, pa nastopajo problemi predvsem pri finančnem delu programa zaradi tega, ker se cene materiala in surovin na tržišču menjajo, kar seveda vpliva na višino poslovnih stroškov in končno na finančni rezultat tako posamezne tovarne kakor tudi združenega podjetja. Vzporedno z razpravo o predlogu srednjeročnega programa, na katerega moramo naše morebitne pripombe in spremembe predloge posredovati do 15. oktobra letos, pa moramo v naši tovarni pripraviti tudi predlog gospodarskega načrta za naslednje leto, ki nam služi kot osnova za sestavo finančnega načrta. Zasnove gospodarskega načrta za naslednje leto, s katerimi je bil poslovni odbor že seznanjen, so pri nas že pripravljene. Predvideva se, da naj bi v naši tovarni naslednje leto proizvedli 170.000 ton jekla, blagovne proizvodnje pa naj bi dosegli v višini 117.000 ton. Realizacija naj bi bila dosežena v višini 470 milijonov din s predpostavko, da bi v nekoliko manjšem obsegu, kot je to primer v letošnjem letu, moral biti udeležen izvoz izdelkov 114. panoge. Po sedanjih predvidevanjih naj bi bilo v tovarni povprečno 3700 zaposlenih. Vse to so samo zasnove, o katerih bo v tovarni, potem ko bo predlog pripravljen, še govor, končno pa bo tako o obsegu skupne in blagovne proizvodnje, realizaciji, številu zaposlenih in predvidenih povprečnih osebnih dohodkih moral spregovoriti in jih potrditi na enem od zasedanj še v letošnjem letu delavski svet tovarne.

Pri pojasnilu okvirne pogodbe o poslovnem tehničnem sodelovanju, ki je bila podpisana med Združenim podjetjem slovenske železarne in Železarno Sisak, je bilo rečeno, da je bilo v obdobju med gospodarsko reformo ugotovljeno, da je medsebojno sodelovanje slovenske in hrvatske črne metalurgije obojestransko zanimivo. Enotna problematika na področju oskrbovanja z reprodukcijskim materialom in energijo je osnovni element, ki vodi obe podjetji v skupne akcije. Tudi proizvodni program, ki se med seboj dopolnjuje, je vzrok povezovanja in usklajenega nastopa na tržišču. Vse to pogojuje potrebo po tesnejšem poslovnem in tehničnem sodelovanju. Pogodba, ki je že podpisana, ima namen

— razvijanja trdnejšega poslovnega in tehničnega sodelovanja zaradi doseganja čim nižjih stroškov poslovanja in vključevanja v sodobni tehnični in tehnološki napredek,

— osvajanja nove proizvodnje črne metalurgije in druge gospodarske dejavnosti. Zavarovanje sodobne organizacije dela ob čim večji učinkovitosti poslovanja in vključevanje v mednarodno delitev dela.

Pogodba seveda tudi podrobneje obravnava način in možnosti ter pogoje, kako bo to s skupnim prizadevanjem in nastopanjem na tržišču možno doseči.

Svoječasno je bil delovni skupnosti posredovan predlog, da bi problem OD kvalificiranih in visoko kvalificiranih delavcev, ki delajo neposredno v proizvodnji, začasno rešili s povečanjem dodatka za stalnost. Za realizacijo tega predloga pa je bilo po mnenju poslovnega odbora treba ugotoviti število zaposlenih, ki bi bili upravičeni na povečani dodatek za stalnost, in višino za to potrebnih sredstev OD. Ta podatek je bil potreben tembolj, ker sedanjega razmerja delitve OD ni možno spreminjati in bi vsaka drugačna delitev pomenila določeno prerazdelitev OD. Pri ugotavljanju števila upravičencev pa so se pojavili nekateri problemi, s katerimi so za to zadolžene službe seznanile poslovni odbor. Obravnava nakazanih problemov pa je opozorila še na nekatera druga vprašanja s področja delitve OD. Razprava je pokazala, da problema OD v tovarni ni možno urejati samo z občasnimi dopolnitvami posameznih določil ali ocen, ampak da so na tem področju potrebne določene sistemske rešitve. Odbor je prišel do zaključka, da OD kvalificiranih in visoko kvalificiranih delavcev, zaposlenih v neposredni proizvodnji, ni možno urediti samo z dodatnim dodatkom za stalnost, ker se istočasno ob tem odpira problem okolja in težine dela, razmerje med OD posameznih skupin zaposlenih in med posameznimi obrati. Po mnenju odbora na nesorazmerje vpliva tudi ugotovitev, da čedalje manj zaposlenih v neposredni proizvodnji dela po normah in ce-

nikih del, in dejstvo, da se premalo izplača v stalni vrednosti obračunske enote in preveč v raznih gibljivih oblikah in ostankih. Na podlagi takega zaključka je odbor sklenil:

— uprava tovarne mora ponovno takoj imenovati delovno skupino z nalogo, da prične ponovno delati na dopolnitvah pravilnikov, ki urejajo področje formiranja in delitve OD, predvsem pa, da pri predlogih izhaja iz sistemskih rešitev, ki jih delitev narekuje. Delovna grupa mora ob pripravi predlogov sprememb ugotoviti, če obstaja možnost, da se upoštevajo zahteve o povišanju dodatka za stalnost, spremembe okolja dela, spremembe razmerja delitve med stalnim in gibljivim delom OD in možnost vključitve večjega števila zaposlenih v norme in cenike del;

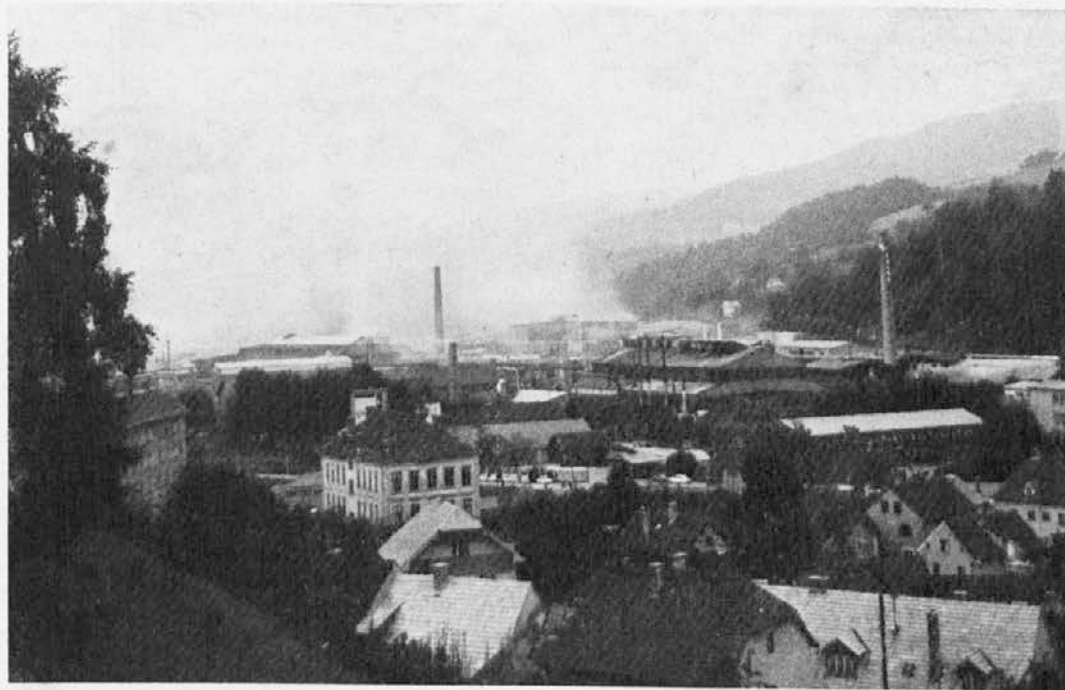
— vse predloge komisije za OD, ki še niso bili predmet razprave na delavskem svetu tovarne, je v izoblikovanje predloga odstopiti delovni grupi z nalogo, da te predloge obravnava skupno z drugimi spremembami in dopolnitvami, ki naj bi nastopile na področju delitve OD.

Na razne zahteve za plačevanje dela umskih delavcev v proizvodnih obratih na dan pripadajočega prostega dne in ob upoštevanju problemov, ki se s tem v zvezi pojavljajo, je bilo sklenjeno:

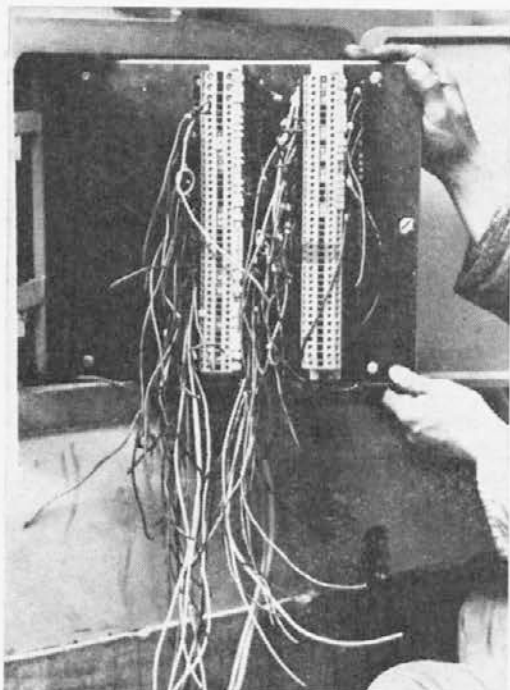
— za delavce, zaposlene v proizvodnih obratih na delovnih mestih s stalno oceno — delovodje, ki bodo zaradi izvršitve proizvodnih nalog morali delati na dan pripadajočega prostega dne ali dela ob teh dneh občasno nadzirati, se v smislu 67. člena statuta naše tovarne pooblasti tehniškega direktorja, da na utemeljen predlog vodstva obrata odredi obseg in plačilo dela na dan pripadajočega prostega dne;

— tehniški direktor mora o številu odobrenih primerov in številu opravljenih ur mesečno za pretekli mesec poročati poslovnemu odboru.

Na predlog oddelka za OD so se z veljavnostjo od 1. avgusta 1970 dalje potrdili delno spremenjeni ceniki del za zaposlene v obratnem in finančnem računovodstvu, oddelku za obračun OD, blagaj-

Naša jesen

Možgani ekscentrične stiskalnice

ni, fakturnem oddelku, obračunih SEVO, TPO, SMO, jeklarne, obračunu in statistiki TKR in oddelku za socialno zavarovanje. Da bi bil poslovni odbor seznanjen o učinkovitosti uporabe korigiranih cenikov del, mora oddelek za OD po preteku 3 mesecev dostaviti poslovnemu odboru pregled doseganja in preseganja cenikov del.

Na predlog termoenergetskega obrata je bilo odobreno, da naša tovarna podjetju Piramida v Zagrebu za dobo treh mesecev posodi transportni tank za tekoči kisik s pogojem, da nam zanj plačujejo dnevno najemnino v višini 15 din.

Na predlog vodstva mehanskih obratov je bil tovarišu Pavlu Krivogradu v smislu člena 24 pravilnika o delitvi OD od 1. novembra 1970 dalje odrejen deljen delovni čas.

V okviru programa o tehničnem sodelovanju je bila:

— V tovarni zaposlenemu inž. Francu Vizjaku in inž. Radivoju Radoviću odobrena 20-dnevna strokovna praksa v Sovjetski zvezi na temo »spoznavanje tehnologije proizvodnje in kontrole nerjavnih jekel«. Stroški strokovne prakse bremenijo našo tovarno.

— V tovarni zaposlenemu inž. Francu Urancu odobrena 5-dnevna strokovna praksa v ČSSR na temo »seznanitev s termično obdelavo valjev za hladno valjanje z redukcijo«. Stroški prakse bremenijo našo tovarno.

— Namesto inž. Alojzu Prešernu, ki mu je bila na stroške naše tovarne odobrena 10-dnevna strokovna praksa v Sovjetski zvezi na temo »spoznavanje tehnologije proizvodnje jekla z metodo elektro pretaljevanja pod žilindro«, se praksa odobri inž. Blaženku Koroušiču, zaposlenemu na Metalurškem inštitutu.

Na predlog uprave podjetja in posameznih sektorjev so bila odobrena naslednja službena potovanja v inozemstvo:

— Inž. Mariji Šinigoj in Alfonzu Pavšerju 6-dnevno službeno potovanje v Liechtenstein, kjer se bosta udeležila strokovnega tečaja, katerega podjetje Balzers organizira za delavce, ki vzdržujejo ali prak-

tično uporabljajo aparate za določevanje plinov v jeklu.

— Inž. Antonu Pratekarju, Kolomanu Vrečiču in Ferdu Gnamušu 5-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo z nalogo, da se na hannoverskem velesejmu seznanijo z najnovejšimi tehničnimi dosežki pri izdelavi strojev za serijsko proizvodnjo in uporabo kovaških kladiv z manipulatorjem in redukcijskim ogrevanjem.

— Inž. Emilu Rožiču, inž. Francu Rusu in Filipu Rožancu 2 in poldnevno službeno potovanje v Avstrijo, kjer so v zvezi s postopnim prehodom v naši tovarni od generatorskega plina na butan-propan obiskali tvrdko Combusta.

— Inž. Radu Jelerčiču in Kolomanu Vrečiču 1 in poldnevno službeno potovanje v Avstrijo z nalogo, da v železarni v Ternitzu prisostvujeta poskusnemu kovanju naših ingotov, ki jih bomo, če bo kovanje uspelo, dobavljali temu podjetju.

— Karlu Polancu in Petru Šteharniku se v organizaciji društva livarjev odobri 4-dnevna udeležba na strokovni ekskurziji v Avstrijo, kjer si bodo ogledali nekatere avstrijske livarne. Razen stroškov potovanja bremenijo našo tovarno tudi izdatki za vsakega po 2 avstrijski dnevnic.

— Inž. Vladu Strahovniku 8-dnevno službeno potovanje na Madžarsko, kjer se bo udeležil simpozija o preiskavah materiala. Razen potnih stroškov in dnevnic bremenijo našo tovarno tudi prispevek za udeležbo na posvetovanju.

— Inž. Franju Mahorčiču in generalnemu direktorju ZP Gregorju Klančniku 6-dnevno službeno potovanje, kjer bosta v poslovno tehničnih zadevah obiskala tvrdko MAN, pri povratku pa železarno Vöest v Linzu.

— Inž. Božu Cimermanu 2-dnevno službeno potovanje na Madžarsko, kjer bo urejal reklamacije dobav naših valjev in urejal še druge zadeve v zvezi z našimi nadaljnjimi menjavami in prodajo valjev v to državo.

— Inž. Janku Gnamušu 5-dnevno službeno potovanje v Vzhodno Nemčijo, kjer si bo ogledal organizacijo in tehnološko obdelavo orodja in orodnih jekel v nekaterih znanih jeklarnah te države. Ker del stroškov njegovega bivanja plačajo ta podjetja, našo tovarno razen prevoznih stroškov bremenijo samo stroški 3 in $\frac{1}{2}$ vzhodnonemških dnevnic.

— Inž. Radu Jelerčiču in Jožetu Kertu 8-dnevno službeno potovanje, od tega 4 dni v Italijo in 4 dni v Zahodno Nemčijo z nalogo, da na podlagi že zbranih ponudb obiščeta nekatera podjetja in se v zvezi z nabavo odpraševalne naprave za našo tovarno seznanita z njenim delovanjem.

Odbor je v zvezi z nabavo odpraševalne naprave imel nekatere kritične pripombe predvsem v zvezi z nabavo sedanje odpraševalne naprave, ki je v tovarni iz raznih vzrokov vedno ne uporabljamo, in do tega vprašanja sprejel tudi določene zaključke, o katerih so bili neposredno prizadeti delavci in strokovne službe posebej obveščeni.

— Inž. Alenki Rodičevi 4-dnevno službeno potovanje v Avstrijo, kjer se bo udeležila simpozija o napredku na področju metalurgije. Razen potnih stro-

škov bremenijo našo tovarno tudi prispevek za udeležbo na posvetovanju.

— Inž. Milanu Dobovišku in inž. Antonu Letonji 2-dnevno službeno potovanje v Avstrijo, kjer sta v tehničnih zadevah v zvezi z izdelavo in dobavo ingotov obiskala železarno v Ternitzu.

— Jožetu Maticu 5-dnevno službeno potovanje na Poljsko, kjer bo urejal vprašanje reklamacij naših izdelkov, ki jih izvažamo v to državo, reševal pa tudi problem zamudnih obresti, ki bi jih morali plačati zaradi kasnitev pri dobavah.

— Inž. Benu Žvanu in Albinu Kakerju 2-dnevno službeno potovanje v Italijo v zvezi z nadaljnjim prevzemom izdelkov, ki jih dobavljamo za potrebe ladjedelništva.

— Inž. Milanu Dobovišku, inž. Antonu Letonji in inž. Jožetu Rodiču 5-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, kjer bodo v raznih tehničnih zadevah in reševanju tehnologije in tehnoloških procesov obiskali nekatere znane jeklarne v tej državi.

Za nujna službena potovanja v Avstrijo v zvezi z nabavo ferolegur se je vodji nabave Maksu Viterniku za naslednje obdobje odobrilo 5 avstrijskih dnevnic.

Odbor je na sejah obravnaval tudi nekatere druge zadeve, ki se nanašajo na delo in poslovanje tovarne. V zvezi s ponovnimi predlogi za benificiranje delovne dobe je odločil, da se posamezne vloge ne bodo obravnavale, pač pa da je problem benificiranja delovne dobe treba urejati hkrati z drugimi dopolnitvami in spremembami, ki bodo nastopile na področju dopolnitev pravilnika o delitvi OD.

-et

NOVO V ZDRUŽENEM PODJETJU

15. septembra letos je minilo leto dni, odkar smo se slovenski železarji na referendumu odločili, da se združimo v Združeno podjetje slovenske železarne. Na obletnico tega, za železarje pomembnega dne, se je na zasedanju zbral delavski svet združenega podjetja. Člani DS so najprej poslušali poročilo o enoletnem delu in poslovanju združenega podjetja, v nadaljevanju pa so razpravljali o srednjeročnem programu ZP, osnutku pravilnika o nadomestilih stroškov za službena potovanja in o uporabi osebnih motornih vozil, obravnavali pa so tudi program dela koordinacijskega odbora sindikata ZP.

Delavski svet se je strinjal z osnutkom srednjeročnega programa združenega podjetja. Program bo obravnavan še v vseh tovarnah ZP, zato je bila razprava na samem zasedanju sestavni del vseh razprav in je na zasedanju sprejeta stališča treba vključiti v stališča, ki jih bodo na predlog posredovali samoupravni organi posameznih tovarn. Razen srednjeročnega programa bo organom upravljanja tovarn posredovan pred sprejetjem tudi predlog pravilnika o nadomestilu stroškov za službena potovanja in o uporabi osebnih motornih vozil. Tovarne morajo morebitne pripombe na oba predloga posredovati direktorji ZP do 15. oktobra letos.

Na zasedanju je bil obravnavan tudi predlog skupnega nastopa slovenskih železarn pri gradnji nuklearne elektrarne.

Glasovanje o prihodnosti naših otrok

22. novembra 1970 bo v ravenski občini referendum o samoprispevku za gradnjo in obnovo osnovnih šol in vrtcev

Skupščina občine Ravne na Koroškem je na svoji seji dne 24. septembra 1970 sprejela sklep, da se 22. novembra 1970 izvede referendum (glasovanje) za uvedbo samoprispevka občanov za izgradnjo in obnovo osnovnošolskih poslopij ter poslopij vzgojnovarstvenih zavodov (vrtcev).

S tem je skupščina občine pravzaprav le zaključila obravnavo, ki se je začela ob razpravi in sprejetju programa izgradnje in obnove šolskih prostorov (aprila 1970) ter izgradnje in obnove prostorov vzgojnovarstvenih zavodov (novembra 1969). S sprejemom programov je skupščina občine začrtala pot v razvoju šolstva in varstva za naslednjih pet let. Prav od referendumu pa je odvisna izvedba zastavljenih ciljev, ki so:

1. Popraviti obstoječe šolske stavbe, ki so tega potrebne ali pa namesto teh izgraditi nove, če bo to ceneje.

2. Modernizirati učne prostore, opremo ter učila na vseh tistih starejših šolskih stavbah, ki so tega potrebne in tako zagotoviti in omogočiti sodobnejši pouk, na podlagi tega pa boljše rezultate.

3. Preprečiti tretje izmene v šolah, kjer primanjkuje prostora, tako da se dogradi k obstoječim stavbam potrebne učilnice in druge učne prostore.

4. Zagotoviti učencem višjih razredov dopoldanski pouk in omogočiti potrebnim učencem podaljšano bivanje v šoli.

5. Urediti obstoječe stavbe in prostore vzgojnovarstvenih zavodov (vrtcev) ter dograditi nove prostore in tako zagotoviti normalno delo ter omogočiti sprejem več otrok v vrtce.

Delavski svet podpira zamisel, da naj bi velepotrošniki z lastno udeležbo imeli neposredni vpliv na gospodarjenje in ceno potrebne električne energije. Podpira se zato zasnova, naj bi organizacije združenega dela odstopile obvezne prispevke za razvoj energetskih objektov, ki bodo za letos znašali predvidoma 29 milijonov din. O končni odločitvi za morebitno udeležbo slovenskih železarn bo DS odločal, potem ko mu bo z utemeljenim predlogom predložena konstrukcija in način udeležbe.

Program dela in poročilo o dosedanjem delu koordinacijskega odbora sindikata ZP je delavski svet vzel na znanje in sklenil, da je predloge, ki so bili posredovani, vključiti v program dela DS združenega podjetja.

Na predlog razpisne komisije je delavski svet za sekretarja Združenega podjetja slovenske železarne imenoval Miho Potočnika, dipl. iur.

Na zasedanju je bilo načeto tudi vprašanje članstva tovarn pri raznih združenjih in drugih asociacijah ter sredstev, ki jih morajo tovarne na ta račun plačevati. Sklenjeno je bilo, da je treba na enem od prihodnjih zasedanj DS posredovati poročilo o načinu trošenja sredstev, ki jih tovarne odvajajo za delovanje Združenja jugoslovanskih železarn ter drugih združenj in asociacij.

Že v dosedanjem obdobju (1963—1970) smo dosegli na področju šolstva lepe uspehe. Zgrajene so bile nove šole na Prevaljah in Ravnah, dograjen del nove šole v Črni, obnovljene nekatere manjše šole (Kotlje) in vrtci (Prevalje). V letošnjem letu smo začeli tudi že z obnovo starih šolskih stavb v Mežici in Črni, tečejo pa vse priprave za izgradnjo šole na Javorju in vrtcev v Mežici in na Ravnah. Vse to pa še ni nadoknadilo zaostanka, ki je bil na tem področju. Ta zaostanek ima več vzrokov, med katerimi so gotovo:

1. Število prebivalstva se je v naši občini v času po vojni povečalo za prek 50 odst.

2. Število učencev se je v času po vojni povečalo za prek 70 odst.

3. Do 1963. leta ni bil pridobljen noben učni prostor za osnovne šole in zato je takrat večina šol že prehajala v tretjo izmeno.

4. Večina šolskih stavb je bila zgrajena že pred prvo svetovno vojno, nekatere celo v prejšnjem stoletju, zadnja šola je bila zgrajena 1927. leta.

5. Izredno povečano število otrok in istočasno podaljšanje šolske obveznosti je povzročilo veliko stisko z učnimi prostori, prav tako pa tudi s prostori vzgojnovarstvenih zavodov (vrtcev).

Navedeni vzroki in še vrsta drugih so narekovali potrebo po novih šolskih prostorih in prostorih za varstvo. S programom, ki ga je skupščina občine Ravne sprejela leta 1963, so bile izvedene nekatere najnujnejše stvari in tako vsaj nekoliko urejeno stanje. Ni pa bilo mogoče urediti vseh dosedanjih stavb, modernizirati prostore, opremo in učila ter dograditi toliko prostorov, da ne bi prihajalo do tretje izmene. Prav tako ni bilo mogoče storiti kaj več za predšolsko varstvo.

Sredstva za izvedbo tega, kar že danes obstaja, so se zbirala na različne načine: prek posebnega prispevka v občinski proračun, prek posebnih prispevkov delovnih organizacij in na druge načine. Vsi ti načini zbiranja pa so bili izredno negotovi, odvisni tudi od predpisov in drugih stvari (reform), tako da ni bilo mogoče reševati načrtno vseh zadev. Posebno zadnja leta z zaostritvijo pogojev gospodarjenja so se možnosti za taka zbiranja še poslabšale, medtem ko so seveda potrebe ostale.

S programom, ki ga želimo izvesti v naslednjih letih, ne bo v popolnosti rešeno vse in tudi ne idealno. Želimo le, da bi rešili najnujnejše zadeve (preprečili tretjo izmeno) in omogočili približno enake pogoje za pouk vsem učencem v občini, s tem pa omogočili večjemu številu učencev končanje osnovne šole in s tem možnosti za nadaljnje šolanje.

Po programu bi naredili naslednje:

Pri osnovnih šolah

— popravilo osnovne šole Mežica (I. faza — samo šolsko poslopje brez ostalih — telovadnice);

— popravilo stare stavbe pri šoli v Črni (I. faza — brez dograditve manjkajočih prostorov);

— novogradnja šole na Javorju;

— novogradnja ali popravilo šole na Lokovici (odvisno od tega, kaj bo boljše in cenejše);

— dograditev manjkajočih prostorov pri obstoječi šoli na Ravnah in ureditev stare šole (s tem preprečiti tretjo izmeno);

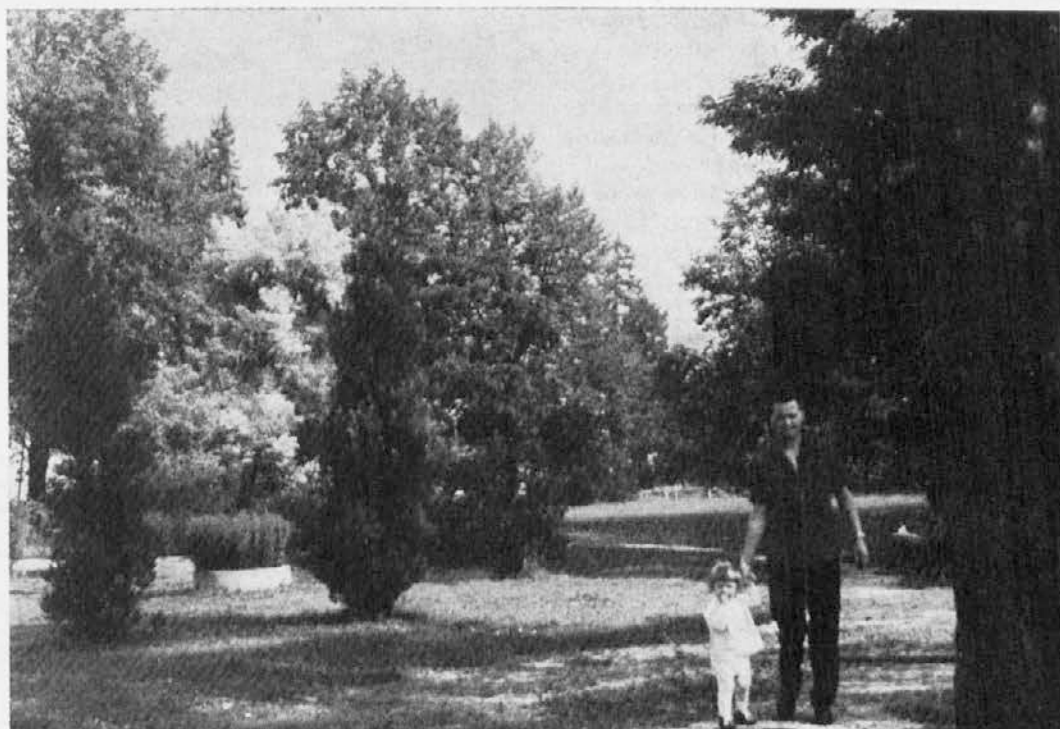
— dograditev manjkajočih prostorov pri šoli v Črni (II. faza — s tem preselitev razredov iz najetih prostorov in Žerjava);

— začetek urejevanja posebne osnovne šole;

— popravilo (obnova) ali novogradnja šole v Šentanelu (odvisno od tega, kaj bo bolj umestno);

— obnova šole na Strojni (pridobitev učilnice);

— končna ureditev učnih prostorov pri šoli v Črni;

Pri atiju je najbolj varno

— ureditev šole v Koprivni (pridobitev učilnice);
 — ureditev šole v Kotljah (pridobitev učilnice);
 — obnova šole na Podpeci;
 — ureditev in povečanje telovadnice ter dodatnih prostorov pri šoli v Mežici;
 — ureditev telovadnice pri šoli v Črni (obnova sedanje ali novogradnja ali soudeležba pri gradnji skupaj z zavodom za delovno usposabljanje mladine);
 — novogradnja telovadnice pri šoli na Ravnah;
 Opomba: s popravili in ureditvijo ter obnovo so mišljene ureditve stavbe in prostorov ter opreme in učil.

Pri vzgojnovarstvenih zavodih (vrtcih)

— obnova obstoječe stavbe pri VVZ Mežica in dograditev novih (manjkajočih) prostorov;
 — obnova obstoječe stavbe pri VVZ Ravne in dograditev novih (manjkajočih) prostorov;

Sklepi odbora za splošne zadeve

Odbor za splošne zadeve je na sejah meseca septembra obravnaval predlog enotnega pravilnika o nadomestilu stroškov za službena potovanja in o uporabi osebnih motornih vozil, o pripravah za proslavo 350-letnice jeklarstva v Mežiški dolini in o raznih kadrovskih problemih. Odbor pa je razpravljal tudi o nekaterih drugih zadevah, ki spadajo v njegovo pristojnost.

Na enotni predlog pravilnika o nadomestilu potnih stroškov za službena potovanja in o uporabi osebnih motornih vozil člani odbora niso imeli posebnih pripomb, menili pa so, da ni utemeljen predlog, da bi se za vodilne delavce direkcije ZP in tovarn določila višja dnevna od drugih delavcev v tovarnah, ki so zaposleni na delovnih mestih, za katera se zahteva višja ali visoka strokovna izobrazba. Zato bo od naše tovarne tudi posredovana pripomba, da naj bodo dnevnice za obe skupini zaposlenih določene v enotni višini. Često je predvsem v naši tovarni slišati pripombe na višino kilometrine. Tudi ta je sedaj usklajena in naj bi veljala tako za direkcijo ZP kakor tudi za vse tri tovarne. Odbor je menil, da višine kilometrine za zasebna motorna vozila, ker je ta sporazumno dogovorjena, ne bi kazalo spreminjati, da pa je predlagati, da se poviša povračilo za vsak prevoženi kilometer tako za lastnika kakor tudi za vsako nadaljnjo osebo, ki bi se z nalogo za službeno potovanje z njim prevažala, od sedanjih 0,05 na 0,10 din.

Odbor je bil seznanjen s predlogom prireditve ob praznovanju 350-letnice, odkar v Mežiški dolini talimo jeklo. Predloženi program prireditve je odbor brez sprememb vzel na znanje in ga potrdil. Z namenom, da bi vsi zaposleni lahko kar najbolj praznovali ta, za koroško železarstvo pomembni dogodek, je odločil, da prejmemo vsi zaposleni vrednostni bon za znesek 100 din. Vrednostni bon bomo zaposleni lahko vnovčili pri vseh poslo-

— ureditev prostorov za VVZ Črna (obnova in gradnja);
 — ureditev pogojev za varstvo otrok v Žerjavu, Kotljah in Lešah;
 — dograditev manjkajočih prostorov za VVZ Prevalje;
 — zagotovitev prostorov za varstvo v vseh drugih večjih zaselkih v sklopu reševanja šolskih prostorov.

Za izvedbo tega programa bi se potrebovalo sredstev v višini ca 22.000.000,00 din (2 milijardi 200 milijonov starih din).

S samoprispevom na podlagi referenduma bi se zbralo ca 14.000.000,00 din (1 milijarda 400 milijonov starih din), kar je 2/3 potrebnih sredstev. Preostala sredstva bomo morali zbrati še na druge načine.

Če bomo uspeli izvesti ta program, bodo pogoji dela v naših šolah in vrtcih približani poprečnim pogojem v Sloveniji. Od vseh nas, predvsem pa od staršev je odvisno, če bodo imeli naši otroci boljše pogoje šolanja in s tem boljše možnosti v življenju.

Boris Feldin

— za učence v gospodarstvu — dosedanje učence MIS, se določi višina nagrade za posamezne poklice in nagrade za doseženi učni uspeh, kot sledi:

Razred	Osnovna nagrada	Nagrada za učni uspeh		
		dober	prav dober	odličen
za kovinske poklice:				
1.	100,00	15 %	30 %	45 %
2.	120,00	15 %	30 %	45 %
3.	140,00	15 %	30 %	45 %
za metalurške poklice:				
1.	200,00	15 %	30 %	45 %
2.	240,00	15 %	30 %	45 %
3.	280,00	15 %	30 %	45 %

Upoštevaajoč število razpisanih štipendij, predlogov komisije za kadre in delovna razmerja, doseženi učni uspeh in rezultate psihološkega testa se sklene:

— ugoti se prošnji Andreja Kokala in v šolskem letu 1970/71 dodeli štipendija za študij na FNT oddelku za metalurgijo;

— ugoti se prošnji Metoda Kaca in Janeza Marhlotija in se jima v šolskem letu 1970/71 dodeli štipendija na TSS oddelku za šibki tok;

— za študij na višji šoli za varnostne tehnike v Ljubljani se podeli štipendija v tovarni zaposlenemu Stanku Bričmanu. Naša tovarna v okviru štipendije krije stroške šolnine in kandidatu za obiskovanje predavanj in polaganje izpitov nudi ugodnosti v obsegu, ki so veljale za dosedanje slušatelje višjih šol za organizacijo dela;

— zaradi povečanja stroškov hrane in stanovanja v dijaških domovih se odobri sprememba višine štipendij in štipendije za učence srednjih šol s šolskim letom 1970/71 določijo v naslednji višini:

za 1. razred	280,00 din
za 2. razred	300,00 din
za 3. razred	320,00 din
za 4. razred	350,00 din

Ugodno je bila rešena prošnja elektrotehničnega društva Maribor podružnice Ravne na Koroškem in sklenjeno, da za člane, zaposlene v naši tovarni, železarna krije del stroškov izvedbe strokovne ekskurzije v Skopje in Svetozarevo.

Ugodno je bilo prošnji v tovarni zaposlenih slušateljev metalurškega oddelka delovodske šole in na stroške tovarne odobrena izvedba strokovne ekskurzije v železarno Sisak.

Letos meseca julija je področje občine Radlje ob Dravi zelo močno prizadelo neurje. Najbolj so bili prizadeti prebivalci na območju Pohorja, ki so v času okupacije nesebično materialno in moralno podpirali NOB. Upoštevaajoč to in dejstvo, da jim je za odpravo posledic neurja potrebna širša pomoč družbe in delovnih organizacij, je bilo sklenjeno, da naša tovarna kot pomoč ob neurju prizadetim prebivalcem brezplačno prispeva 10 ton betonskega železa.

Na posebno zahtevo je bila odboru posredovana analiza OD zaposlenih v tovarni. Ob obravnavi posredovanih podatkov je bil v razpravi načrt problem dela po posebnih pogodbah. Kakor je bil odbor informiran, je delo po posebnih pogodbah v naši tovarni precej razširjeno. Bili naj bi menda že celo primeri, da se sklepa po-

valnicah trgovskega podjetja Merx, Koloriale in Ljubljana-transport. Vrednostni bon bo kot plačilno sredstvo veljal pri naštetih podjetjih tako v trgovskih poslovalnicah kakor tudi gostinskih lokalih. Z vodstvi teh podjetij je že urejeno vse potrebno, tako da zaposleni pri nakupu z vrednostnimi boni ne bomo imeli težav. Vrednostni bon bo kot plačilno sredstvo veljal od 22. 10. do 10. 11. 1970.

Pri obravnavi problematike s področja kadrovskih zadev je bil odbor seznanjen, da je izšel republiški zakon o poklicnem izobraževanju, ki tudi nekoliko drugače ureja sedanji status učencev naše metalurške industrijske šole. Dosedaj smo s temi učenci imeli sklenjene pogodbe o štipendiranju, s šolskim letom 1970/71 pa moramo z njimi skleniti učne pogodbe. Po naših dosedanjih kriterijih, ker vpis za metalurške poklice ni bil zadovoljiv, učenci prvega razreda kovinskih poklicev niso bili upravičeni do štipendije, medtem ko so učenci metalurških poklicev štipendijo prejeli že vse od prvega razreda dalje. Z novim predpisom pa so do nagrade ne glede na poklic upravičeni vsi učenci že v prvem letu. Glede na novi predpis je kadrovski oddelek železarne pripravil predlog nagrad, ki je upošteval že delno razliko med učenci kovinskih in metalurških poklicev. Praksa kaže, da pri nas na Ravnah vsako leto nastopa problem vpisa učencev za metalurške poklice, medtem ko za kovinske poklice to ni primer. Upoštevaajoč tako ugotovitev je odbor menil, da predlagana razlika v osnovni višini nagrade ni primerna in da mora biti višina nagrad za metalurške poklice spodbudnejša in za učence interesantna. Tudi pri predlogu za dodatek na doseženi učni uspeh je prevladalo mnenje, da ta ne more biti določen v enotni višini za vse vrste poklicev, ampak mora biti izražen v odstotkih in v odvisnosti od višine nagrade. Upoštevaajoč sprejeta načela je odbor sklenil:

godbeno delo tudi za taka dela, ki bi se ob normalnih pogojih v rednem delovnem času lahko opravila. Z namenom, da bi bil odbor seznanjen z obsegom dela po posebnih pogodbah, je sklenil, da mora kadrovska socialna služba v sodelovanju z oddelkom za OD in oddelkom za obračun OD napraviti pregled in analizo vseh pogodb o dodatnem delu. Razen podatkov o obsegu del po posebnih pogodbah mora biti navedeno tudi, v katerih obratih in za katere potrebe in namene se dodatno največ opravlja.

Na podlagi poročila, ki ga je na zahtevo odbora dostavila kadrovska socialna služba o poslovanju jedilnice v tovarni, je bilo ugotovljeno, da se poslovanje sicer zboljšuje, da pa morajo strokovne službe tekoče nadzirati kvaliteto toplega obroka in cene tistih izdelkov, ki so poleg obroka v prosti prodaji. Odbor je istočasno naročil gospodarsko računskemu sektorju, da mora izdelati analizo in pregled v letošnjem letu že nastalih stroškov toplega obroka in zadožiti odgovorne delavce kadrovske socialne službe, da morajo s podjetjem Merx čimprej urediti vse potrebno, da se na primernih prostorih v tovarni montirajo avtomati za cigarete.

Odbor je bil seznanjen, da je z uvedbo skrajšanega delovnega tedna in izkorišča-

njem prostih sobot v naši tovarni precejšen nered. Zaposleni proste sobote uporabljajo v različnih dneh, kar otežkoča evidenco in pregled, povzročajo pa tudi težave pri rednem opravljanju nekaterih del. Na strokovnem kolegiju in na tehniški konferenci je bil zato izoblikovan sklep, da morajo zaposleni proste sobote izkoristiti samo ob sobotah in ne tudi ob drugih dnevih med tednom. Člani odbora pa so v razpravi opozorili na nekatere objektivne primere, ko prostih dni ni možno izkoristiti samo ob sobotah. Po mnenju odbora mora v načelu veljati, da so prosti dnevi v tovarni izključno sobote. Le v izjemnih primerih, ko se mora delati tudi ob sobotah ali mora na ta dan biti prisoten določen odgovorni delavec nekega oddelka ali službe, se z odobritvijo vodje sektorja ali sklopa obrata prosta sobota lahko uporabi tudi neki drugi dan v tednu. V vseh drugih primerih, če je delo ob sobotah res potrebno in morajo zaposleni priti na delo, se tem opravljenemu delu na dan pripadajočega prostega dne plača.

Odbor je obravnaval še nekatere druge vloge in prošnje organizacij in društev. O sprejetih odločitvah so bili prizadeti osebno pismeno obveščeni.

-et

Strokovno izobraževanje in izredni študij

O problematiki strokovnega kadra v naši tovarni je bil že večkrat govor, predvsem pa vedno poudarjena potreba po izboljšanju kvalifikacijske strukture. Problem strokovnega kadra delno v naši tovarni rešujemo s štipendiranjem dijakov in slušateljev na raznih šolah in fakultetah, delno pa z izrednim študijem že v tovarni zaposlenih delavcev. Vsi v tovarni zaposleni izredni slušatelji višjih šol so bili vpisani na ustreznih šolah v Mariboru, medtem ko so za srednje šole bili že organizirani dislocirani oddelki na Ravnah in v Slovenjem Gradcu. Razen mariborskih šol je z organizacijo izrednega študija letos pričela tudi delavska univerza Ravne na Koroškem v obliki dislociranih oddelkov. Stroški tako organiziranega izrednega študija, ki bo organiziran v obliki rednih predavanj, pa bodo na Ravnah precej višji, kot so bili doslej v Mariboru. Razen dislociranih oddelkov višjih šol delavska univerza organizira tudi oddelke ekonomske srednje šole in dveletne komercialne šole. Število v tovarni zaposlenih, ki so se kot izredni slušatelji vpisali pri delavski univerzi, je precejšnje. Največ se jih je vpisalo v dveletno komercialno šolo. Med vpisanimi kandidati pa je največ kvalificiranih delavcev raznih poklicev, ki sedaj ne delajo v tej stroki in se želijo prekvalificirati. Zdaj imamo ugodnosti, ki jih tovarna nudi zaposlenim v času izrednega študija, urejene s pravilnikom o štipendiranju in strokovnem izobraževanju. Z osnovanjem dislociranih oddelkov višjih in srednjih šol na Ravnah pa je po mnenju odbora za splošne zadeve problem izrednega študija in ugodnosti, ki naj jih v tem času nudimo zaposlenim, treba urediti enotno. Odbor zato ni obravnaval imenskega seznama prijaviteljev za posamezne šole, ampak je razpravljal, v katerem obsegu in za katere vrste šol naj naša tovarna tudi v bodoče podpira izredne slušatelje. Upoštevajoč potrebo po strokovnih kadrih raznih strok in poklicev za našo tovarno in strokovno usposobljenost, ki naj bi si jo izredni slušatelji pridobili v posamezni šoli, je bilo sklenjeno:

— za zaposlene v tovarni, ki so kot izredni slušatelji že vpisani ali se bodo vpisali v višje in visoke šole, naša tovarna v celoti krije stroške šolanja brez skript in drugih učnih pripomočkov s pogojem:

a) da kandidat izpolnjuje pogoje, navedene v členu 51 pravilnika o štipendiranju in strokovnem izobraževanju;

b) da so že razporejeni na taka delovna mesta, na katerih jim je nadaljnja strokovna izpopolnitev v stroki, v kateri se želijo izpopolniti, za opravljanje njihovega sedanjega dela nujno potrebna, čeprav njihov osnovni poklic ni iz stroke, v kateri bodo izobraževanje nadaljevali;

c) da bodo izobraževanje in strokovno izpopolnitev nadaljevali v svoji stroki;

d) navedene ugodnosti in pogoji veljajo tudi za tiste zaposlene, ki so kot izredni slušatelji že prej bili vpisani na višji in visoki šoli. Zaradi spremenjenih pogojev je za izredne slušatelje višjih in visokih šol predlagati do-

polnitev sedanjega besedila členu 52 pravilnika o štipendiranju in strokovnem izobraževanju delavcev naše tovarne;

— za zaposlene v tovarni, ki so kot izredni slušatelji vpisani na srednjih šolah, še nadalje veljajo pogoji, naštetih v členih 51 in 52 pravilnika o štipendiranju in strokovnem izobraževanju delavcev naše tovarne, s pogojem:

a) če se bodo strokovno izobraževali v svojem osnovnem poklicu in stroki,

b) da že zasedajo delovna mesta, na katerih jim je nadaljnja strokovna izpopolnitev v stroki in poklicu za opravljanje njihovega dela potrebna.

Na podlagi informacij, ki so bile posredovane, je moral odbor za splošne zadeve ugotoviti, da profil dveletne komercialne šole ni točno izoblikovan. Šola je prvenstveno namenjena kvalificiranim delavcem trgovske in gostinske stroke, ne pa tudi zaposlenim v drugih skupinah gospodarstva. Po mnenju odbora si delavci iz raznih drugih strok v dveh letih ne morejo pridobiti toliko strokovnega znanja, da bi delo v novem poklicu ali stroki lahko uspešno opravljali. Upoštevajoč tako mnenje in ugotovitev je bilo tudi odločeno, da za dveletno komercialno šolo v tovarni zaposlenim za čas izrednega študija ne bomo nudili nobenih ugodnosti.

Razen izrednega študija na višjih in visokih šolah se je v naši tovarni pričelo odpirati tudi vprašanje podiplomskega študija. Po mnenju tehniške konference bi za določeno število strokovnih delavcev naše tovarne podiplomski študij bil potreben, zato bi prizadevanja nekaterih delavcev v tej smeri morali podpreti. Podiplomski študij pa je seveda vezan na redna predavanja, kar zahteva tudi daljšo odsotnost kandidatov z njihovega delovnega mesta. Ker v našem pravilniku o štipendiranju in strokovnem izobraževanju podiplomskega študija nimamo urejenega, posamezni kandidati za študij na 3. stopnji pa so se že pojavili, je bilo sklenjeno, da mora kadrovski oddelk pripraviti predlog dopolnitve pravilnika. Predlog bo moral upoštevati vse ugodnosti, ki naj bi jih zaposlenim, ki jim bo odobreno nadaljevanje študija na 3. stopnji, nudila naša tovarna. Predlog pa bo zaradi medsebojne uskladitve moral upoštevati ugodnosti, ki jih zaposlenim v času podiplomskega študija nudita drugi dve slovenski železarni.

-et

Uradni jezik

V neko podjetje je nekoč od zavoda za zaposlovanje prišel naslednji dopis:

»Zaradi kontrole naše kartoteke prosimo za seznam vseh pri vas zaposlenih, ki niso več pri vas zaposleni.«

Barna von Sartory, Most prijateljstva

Zahteva sindikata — hitrejše izvajanje sanacijskega programa

V četrtek, 26. avgusta, je bila na Ravnah 2. seja izvršnega odbora sindikata Združenega podjetja slovenskih železarn. Dnevni red je bil zelo obširen.

— Obravnavali so programe komisij pri izvršnem odboru,

— razpravljali o polletnem poslovnem poročilu slovenskih železarn,

— obravnavali finančni pravilnik sindikata ZP.

V nadaljevanju seje so razpravljali o konferenci samoupravljalcev črne metalurgije ter o vlogi sindikata združenega podjetja v sedanji gospodarski situaciji.

Pri izvršnem odboru so ustanovljene štiri komisije:

— komisija za gospodarstvo in samoupravljanje,

— komisija za družbeni standard, osebni dohodek in delovne pogoje,

— komisija za rekreacijo in oddih,

— finančna komisija.

Program komisije za gospodarstvo in samoupravljanje se deli v dva dela, tako da sta zaradi obširnosti tematike to dve podkomisiji.

Podkomisija za gospodarstvo ima nalogo

— obravnavati gospodarjenje ZP slovenske železarne,

— obravnavati srednjeročni program razvoja slovenske črne metalurgije,

— obravnavati družbeni plan za prihodnje leto,

— obravnavati zaključni račun za tekoče leto.

Podkomisija za samoupravljanje je program dela, razdelila v dve smeri:

— usklajevati oblike in vsebino dela samoupravljanja v tovarnah in združenem podjetju po sprejeti resoluciji zvezne ustave, ki govori o XV. amandmaju,

— usklajevanje pravil osnovnih organizacij sindikata tovarn in določitev vloge in mesta osnovne organizacije sindikata v statutih tovarn ter ZP.

Usklajevanje statutov in splošnih aktov tovarn, ki morajo biti usklajeni z za-

konskimi predpisi in statutom združenega podjetja slovenske železarne.

Predvsem pa bi morali delovati v smeri enotnosti pravilnikov v vseh tovarnah združenega podjetja.

Program dela komisije za družbeni standard, osebne dohodke in delovne pogoje je v glavnem zajet že v imenu komisije.

S področja družbenega standarda bodo obravnavali stanovanjsko problematiko, dopuste in regrese ter družbeno prehrano.

Pri osebnih dohodkih bodo razpravljali o razmerju delitve dohodka med skladi in osebnim dohodkom, analizirali OD po kvalifikacijskih skupinah, zbrali podatke o najmanjših OD ter o osebnem dohodku na družinskega člana.

Pri delovnih pogojih bodo razpravljali o zaščiti delavca na delovnem mestu in zaščitnih sredstvih ter o poklicnih obolevnih, posebej pa še o benificiranem delovnem stažu, kar se vse predolgo odlaga.

Komisija za rekreacijo in oddih je svoje delo razdelila na tri področja: šport-rekreacija, oddih in izletništvo ter kulturna dejavnost.

Športna rekreacija

— Troboji tovarn ZP — letni in zimski del,

— srečanja najboljših ekip po panogah,

— srečanja veteranov,

— srečanja invalidov,

— srečanja ribičev,

— srečanja z drugimi podjetji.

Oddih in izletništvo

— Izmenjava kapacitet letovanja počitniških domov,

— najemanje novih kapacitet letovanja,

— programiranje izletov prek leta,

— organiziranje izletov in pohodov ZP.

Kulturna dejavnost

— Ugotoviti interesne skupine, kot so: dramska, folklorna, pevška, glasbena, likovna in druge,

— izmenjava in srečanja interesnih skupin,

— dviganje kulturne dejavnosti na nivo športne rekreacije.

Akcijski program komisije za leto 1970

— Letne športne igre Združenega podjetja slovenske železarne,

— pohod železarjev na Triglav,

— srečanje pihalnih orkestrrov na Ravnah,

— foto razstava,

— slikarska razstava.

Komisije so si zadale obširen program nalog, od katerih so ene kratkoročnejšega značaja, za reševanje drugih pa bo potrebno več časa.

Zastavljene naloge obsegajo zelo široko področje, vendar se nanašajo na vsakega posameznika, na posamezno tovarno in združeno podjetje kot celoto. Pri takih skupnih vprašanjih bodo potrebne sistemske rešitve. Člani izvršnega odbora se zavedajo, da je pogoj za uspešno delo odkrito dogovarjanje in dobra priprava materialov. Zato se bo potrebno tudi dogovoriti za enoten kriterij zbiranja in dajanja podatkov, za kar pa imajo po tovarnah različne službe, ki so različno organizirane. Tudi tu bo potrebno razmisliti o poenotenju dela služb, ki obravnavajo enako področje.

Potrebno bo tudi več sodelovanja s poslovnim odborom in komisijami pri delavskem svetu združenega podjetja ter stalno tekoče obveščanje, zato bodo s programi seznanili tudi vodstvo in organe samoupravljanja pri združenem podjetju. Tovarniški odbori sindikatov po tovarnah pa imajo nalogo razpravljati o vseh programih in seznaniti z njimi svoje člane.

V nadaljevanju seje so razpravljali o polletnem poslovnem poročilu združenega podjetja in ugotovili, da bodo konec poslovnega leta zaključili z minimalnim dohodkom. V tem ne vidijo perspektive. Podpirajo sicer prizadevanja delavskega sveta združenega podjetja in uprave ZP, vendar rezultati polletja kažejo na le delni uspeh ob koncu leta, če se dinamika ne bo spremenila. Zato predlagajo, da ponovno pregledajo že sprejeti sanacijski in akcijski program ter ponovno analizirajo notranje in zunanje ukrepe.

Potrebna je široka politična akcija, kjer bodo zagovarjali enotna stališča v vseh treh tovarnah. V zvezi s tem pa pogrešajo pomoč Zveze komunistov, ki bi združena, predvsem pa enotna na nivoju združenega podjetja obvezala svoje člane s konkretnimi nalogami. Potrebno bo tudi večje sodelovanje z Zvezo mladine, ki sicer že deluje v okviru združenega podjetja. Nadalje so ugotovili, da je naloga sindikata pri združenem podjetju politično povezovanje vseh treh kolektivov, zato se bodo borili in zavzemali za vse pozitivne rešitve in vprašanja, obenem pa ostro grajali napake in prepočasno ter nepravilno reševanje znotraj in zunaj združenega podjetja.

Ko so potem razpravljali o konferenci samoupravljalcev črne metalurgije, so ugotovili, da po kolektivih sploh še niso razpravljali o materialih, ker jih odbor pri Združenju jugoslovanskih železarn ni poslal. Rok za pripombe je sicer podalj-

TOU ASISTENT.

V GISARIZI JE MNDA ČISTO ANA ZAKI
KOKILNA 14 T.M. NABRŽI SO JO DUBLI TOTA
KO SHU PUCHI, KANAL, KOKILNE SO BLE
NABRŠANE NA VOZIH, PA SO ANU KAR BREZ
BARANJE UZELI

šan do 15. septembra, vendar je le temeljita razprava o materialnih konference pogoj za uspeh.

Opozorili so tudi na visoke stroške konference, ker se jim zdijo nerealni, posebno če primerjajo članarino za leto 1970, ki jo članice plačujejo združenju, kar znaša 417.220.000 S din, od tega pa za Združeno podjetje slovenskih železarn prispevajo

Jesenice	52.020.000 S din
Ravne	31.420.000 S din
Štore	16.720.000 S din

Na koncu seje so sklenili, da o delu in pripravah sindikata in združenega podjetja seznanijo republiški odbor sindikata za industrijo in rudarstvo in zahtevajo podporo v vseh tistih vprašanjih, ki terjajo rešitev zunaj združenega podjetja.

Pogovorili so se še o troboju železarn, ki je bil 5. septembra na Ravnah, in skupnem izletu železarjev na Triglav 19. septembra. Poudarili so, da je pri takih srečanjih pomembno predvsem medsebojno spoznavanje in tovarištvo, saj je to pogoj za še boljše sodelovanje v okviru Združenega podjetja slovenske železarne.

J. K.

Za boljše obveščanje na Koroškem

10. septembra je medobčinski svet ZKS za Koroško sklical v Dravogradu posvet, ki si je kot prvo točko dnevnega reda zastavil razgovor o nadaljnjem razvoju vsebine, oblik in metod obveščanja na Koroškem. V tem članku bomo govorili samo o tej točki, čeprav sta bili tudi drugi dve zelo zanimivi in pomembni.

Elaborat o stanju sredstev obveščanja na Koroškem (radio, TV, Delo, Večer, lokalne radijske postaje in lokalni tisk) ter predloge o izboljšanju stanja je sestavil novinar Dela Drago Vresnik. Po njegovem predlogu je na podlagi sedanjega stanja posvet predstavnikov iz vseh štirih koroških občin odločal:

— o ustanovitvi enotnega tiskovnega centra za koroško regijo,

— o prekvalifikaciji občinske radijske postaje v Slovenj Gradcu v koroško regionalno radijsko postajo,

— o pridobitvi posebne dnevne strani v dnevniku Delo in

— o ustanovitvi koroškega tednika kot priloge Dela in samostojne izdaje za koroške naročnike.

Diskutanti so se v glavnem vsi strinjali glede tega, da se koroške občine s svojo gospodarsko in politično problematiko vse preredko pojavljajo v radijskih in televizijskih oddajah ter na straneh Dela in Večera (tu je treba Večeru priznati, da objavlja razmeroma precej) in je torej potrebno to stanje izboljšati. Mnenja pa so se razhajala glede tega, kako to izboljšanje doseči.

Predvsem predstavniki Radelj so izjavili, da so z lokalnim obveščanjem prek svoje radijske postaje zadovoljni ter jo nameravajo ohraniti tudi v prihodnje, sicer pa so za boljše obveščanje v dnevnem časopisu. Zastopniki Raven so bili pri izjavah previdni, seveda pa so pozdravili vsako izboljšanje sedanjega stanja.

Naposled je bilo možno razprave strniti v dve ugotovitvi:

— realno se je pogovarjati o ustanovitvi koroškega pres-centra in o taki radijski postaji, ki bi zares prodrila s svojimi oddajami v vse kote (posebno naša občina ima glede tega silno nesrečno lego), medtem ko je ustanovitev lastnega koroškega tednika zaenkrat še zelo tvegana, dnevna koroška stran v Delu, ki ima precej večji obseg od Večera, pa bi komaj lahko bila res dnevno napolnjena s kva-

litetnimi prispevki. Komisiji, sestavljeni iz predstavnikov vseh štirih občin, je bila zaupana naloga, da stvar raziskuje in obdeluje naprej.

Menda ni dvoma, da bo uresničenje obeh nalog (koroški tiskovni center in koroška radijska postaja) odvisna predvsem od denarja. Za denar je mogoče nabaviti potrebne drage aparature in potrebne klicne novinarje. Za denar je mogoče kupiti službene avtomobile, da bodo ti novinarji sposobni v najkrajšem času priti od mislinjskega Grabna do Koprivne.

Druga težava, ki morda ne bo manjša od prve, denarne, pa bo pripravljenost ljudi na vseh štirih občinah in v vseh podjetjih ter ustanovah teh občin dajati dan za dnem iste podatke vsaj trem različnim ljudem:

- novinarju pres-centra,
- novinarju Večera,
- novinarju Dela.

Jasno je namreč, da Večer, ki ima v teh občinah zanesljivo nekajkrat višjo naklado od Dela, ne bo opustil lastnega zbiranja in obdelave gradiva iz koroških občin, od kraja pa morda niti Delo ne. Izkusnje zadnjih let žal kažejo, da imajo ljudje od podjetja do podjetja in od posameznika do posameznika silno različen odnos do obveščanja ter silno različne poglede na to, kaj novinar sme in česa ne sme napisati.

Malo prijetnega si torej pionirji pres-centra smejo obetati na začetku in marsikaj bo odvisno od njihovega poguma in moralne podpore, ki je bodo deležni.

Predstavniki našega tovarniškega tiska na seji o tej temi ni razpravljal, ker problematika tovarniških glasil ni odvisna niti olajšana od nobene predlagane oblike obveščanja. Kranj ima npr. svoj tednik, tovarna Sava v Kranju pa svoj tovarniški 14-dnevnik.

Čisto mirno in čisto lepo lahko dnevno obveščanje iz določene krajine živi ob periodičnem obveščanju iz dela in poslovanja nekega podjetja in obratno. Tu ni konkurence, sodelovanja pa naposled tudi bolj malo, saj je skupen le vir informacij, drugega pa komaj kaj.

Če bosta uredništvi naših dveh glasil lahko kaj pomagali, seveda bosta. Toda prva bo še vedno skrb za redno izhajanje obeh naših glasil. Sodelovanje pri drugih glasilih ali radijskih postajah pa že do-

Vodne stopnice

staj (Večer, Radio Maribor) zaradi obilice rednega dela ni bilo posebno uspešno in si je težko predstavljati, kako naj bi bilo v prihodnje boljše.

O delu komisije, ki bo naprej oblikovala in tehtala vse našete predloge, bomo še poročali.

M. K.

ZA DOBRO VOLJO

Je pač odvisno

Nekega dne je zelo čedno dekle prišlo k zdravniku s tvorom nad kolonom. Po kratkem pregledu je zdravnik prijel za nož.

- Za božjo voljo! je vzkliknilo dekle.
- Rezali boste — pa se bo potem videlo?
- To bo pa čisto od vas odvisno!

Profesorska

Neka dama je čestitala profesorju k njegovi 75-letnici in mu rekla:

— Se še spominjate, gospod profesor: pred natančno 50 leti ste me prosili za roko!

— Ja, ja, seveda! In kako je bilo potem — ali sem jo dobil?

Seveda

— Obtoženi, tega ne razumem: najprej ste človeka napadli in mu vzeli denarnico, nato pa ste ga še pretepli.

— Seveda, gospod sodnik, ko pa je bila denarnica prazna!

Gibanje

— Več gibanja potrebujete, je rekel zdravnik.

— Toda gospod zdravnik, se je nasmehnila postarna gospodična — trikrat na teden grem na ples.

— Saj sem si mislil, se je namrščil zdravnik, da preveč sedite!

STROKOVNA POSVETOVANJA IN RAZISKAVE

III. JUGOSLOVANSKI SIMPOZIJ DEFEKTOSKOPIJE V PULI

V dneh 17. do 19. septembra 1970 je bil v Puli v hotelu »Splendid« III. jugoslovanski simpozij o preiskavi materiala brez porušitve. Simpozije te vrste prireja Jugoslovansko društvo za preiskavo materiala brez porušitve, ki je bilo ustanovljeno l. 1965 na prvem takem simpoziju v Opatiji.

Podubo za tako združenje in organizirano delo so dali predvsem strokovnjaki na področju preiskave materiala brez porušitve v Sloveniji. Ravne so bile iniciator, potem pa so se kmalu pridružili še drugi po Jugoslaviji tako v metalurški kot predelovalni industriji. Glavni vzrok, da je prišlo do takega gibanja, je bila neverjetna zmeda na področju preiskav brez porušitve, predvsem z ultrazvokom. Ta metoda je od vseh najmlajša, pa največ obeta, zato je razumljivo, da so ljudje kupovali te vrste naprave in interpretirali rezultate, kot je pač kdo vedel in znal. Tako razpuščeno delo pa je privedlo kmalu do zmede in nestrokovne obdelave podatkov. Zato ni bilo nič čudno, če so različni kupci na bazi ultrasonograma zavračali material, ki je bil prav dober, signale pa so dobili od različnih spremljajočih efektov, katerih pa niso poznali. Na drugi strani pa so stali aparati po kotih neuporabljeni, toda drago plačani.

Jasno je bilo, da bo treba nekaj ukreniti. Zato smo že v decembru 1963 sklicali širši sestanek v Ljubljani, kjer smo se dogovorili, da bomo pričeli organizirano delati in smo sestavili iniciativni odbor za ustanovitev jugoslovanskega društva. Organizacija se je razvijala in 26. aprila 1965 je pričel z delom prvi jugoslovanski simpozij defektoskopije v Opatiji, ki je trajal tri dni. Pokrovitelja sta bila Združenje jugoslovanskih železarn in Metalurški institut v Ljubljani. UJŽ je za to delo namenil določeno vsoto denarja. Na prvem simpoziju je bilo prebranih 36 refera-

tov, od teh 20 inozemskih iz Zahodne Nemčije, Avstrije, Češkoslovaške, Vzhodne Nemčije, Bolgarije in Francije, na simpoziju pa je bilo 153 ljudi. Razen simpozija je bila organizirana še obsežna razstava defektoskopskih naprav in pribora v prostorih tovarne Rikardo Benčič na Reki. Za to delo se je reški industrijski bazen zares potrudil. Ob koncu simpozija je bila ustanovna skupščina, ki je potrdila statut društva in izvolila vodstvo, ki ga sestavlja 15 članov upravnega odbora, ter 5 članov nadzornega odbora, strokovno delo pa naj bi vodilo pet strokovnih sekcij.

Čez dve leti je bil drugi simpozij v Trebinju od 22. do 24. junija. Pokroviteljstvo je prevzela »Industrija alata« v Trebinju. Zopet se je zvrstilo 30 referatov s področja neporušne defektoskopije, poleg naših so sodelovali še predavatelji iz zahodnoevropskih držav: Nemčija, Avstrija, Francija. Na simpozij pa je prišlo ca 100 udeležencev.

Letošnji simpozij, ki pa bi moral biti že lani in ni tako lahko našel pokrovitelja, pa je od vseh treh bil najbolj bogat tako po vsebini kot po obisku. Pokroviteljstvo je prevzelo Združeno podjetje slovenske železarne, organizacijo pa v celoti predsednik društva s sodelavci z Raven.

Zopet je bilo na dnevnem redu 32 referatov, od tega 22 inozemskih. Med predavatelji pa so se pojavili še novi gostje iz Italije, Španije, Poljske in ponovno iz Madžarske, Rumunije, žal pa kolegi iz Češke kljub prijavam in že tiskanim referatom niso mogli priti in so v zadnjem momentu odpovedali. Simpozija se je udeležilo ca. 200 ljudi. Vsak udeleženec je dobil dve knjigi z referati na ca. 400 straneh.

Simpozij je potekal v najboljšem vzdušju in tudi vreme nam je ustreglo, saj je bilo kar precej kopalcev. Hotelsko podjetje Veruda nam je priskočilo na pomoč s prostori in drugimi uslugami, Uljanik pa nam je dovolil ogled ladjedelnice zadnji dan simpozija.

Jugoslovansko društvo za preiskavo materiala brez porušitve je letos postalo član mednarodnega komiteja v času mednarodne konference v juniju 1970 v Hannoveru. Jugoslavija je 21. član in najmlajši v tej organizaciji, kjer je združen ves svet ne glede na jezik in prepričanje od južne Afrike do Grönlanda, od Rusije do Amerike; tako se je še tesneje povezala s strokovnim svetom na tem področju.

Na koncu simpozija je bila skupščina, kjer so bile določene spremembe in dopolnitve z namenom bolj aktivnega dela društva v bodoči sezoni v obliki republiških odborov, ki naj skrbijo za aktivno delo predvsem na področju vzgoje kadrov, pri usklajevanju predpisov, informacijah ipd.

Predvsem se moramo zahvaliti železarni Ravne, ki je največ pripomogla pri organizaciji simpozija, nato direkciji Združene podjetja slovenske železarne, ki je bila pokrovitelj, občinski skupščini Pula za sodelovanje, hotelskemu podjetju Veruda, posebno še direkciji Splendida, Uljaniku v Puli in ekipi z Raven, ki je vestno in disciplinirano delala tako pri pripravah kot v dneh simpozija.

Predvsem je velik vtis napravilo darilo železarne Ravne, ko je na prijateljskem večeru na prvi dan simpozija generalni direktor združenega podjetja podaril navzočim na simpoziju po en izvod almanaha ob 350-letnici naše železarne. Tako bo beseda in slika o našem podjetju šla na vse strani sveta, po vsej Evropi in še dalje, saj so bili na simpoziju prisotni tudi gostje iz Amerike.

Moramo reči: vsi so bili zelo zadovoljni, tako organizatorji kot udeleženci, tako naši kot tuji in vsi so sklenili, da se na prihodnjem simpoziju zopet vidimo in izmenjamo izkušnje ter pridobimo nove prijatelje.

Čisto na koncu pa še to: defektoskopija je v glavnem zato na svetu, da išče napake predvsem v jeklu, ker ga je od vseh kovin največ, in sicer na neporušen način, čim bolj poceni. Zato se mora predvsem uporabljati pri izdelovalcu jekla, pri uporabniku pa le zato, ker izdelovalcu ne verjame. Po vsej logiki bi morale železarne biti najbolj zainteresirane na tem, da če že ne znamo delati jekla brez napak, ga moramo vsaj preiskati, da ga z napakami ne predajemo, ker ga v večini primerov kupec preišče in napake najde, vsak dan bolj sigurno.

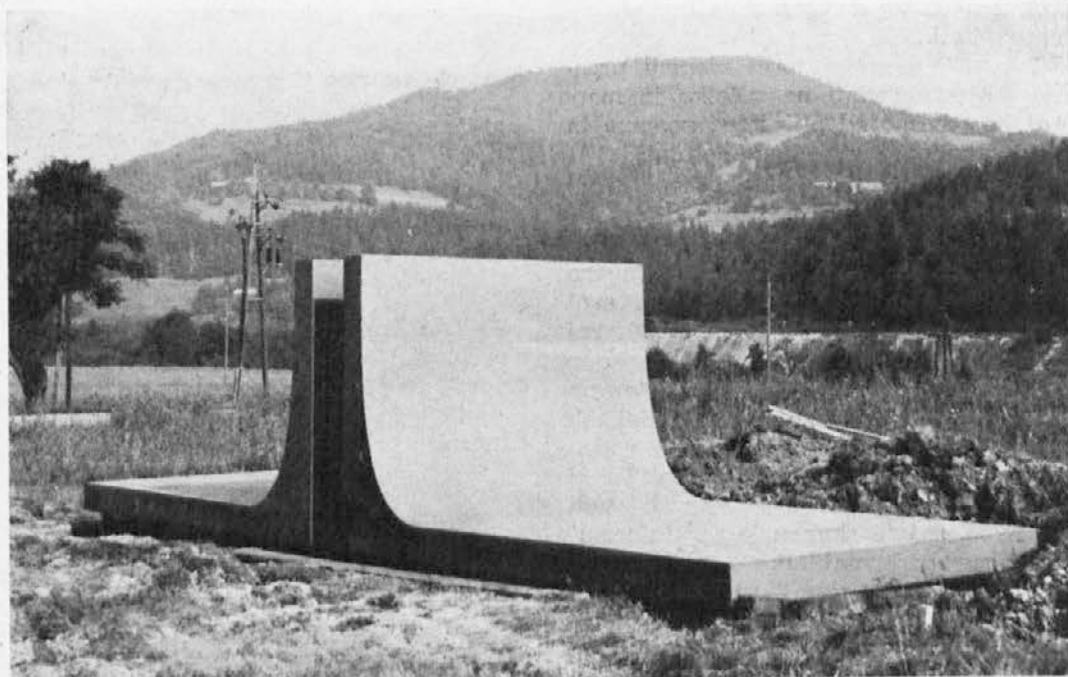
Moramo pa reči, da se železarne pri tem niso ravno najbolj izkazale, razen Raven, ki so bile organizator. Zenica je poslala kar lepo ekipo na simpozij, potem še Skopje menda dva in Sisak, vse druge železarne pa niso našle ljudi ali časa ali pa se jim ni zdelo vredno, da bi se popraskale tam, kjer jih najbolj srbi.

Iz prakse pa vemo, da so zainteresirani, tudi obveščeni so bili — le iti niso smeli! Slaba legitimacija za OTKR!

Mitja Šipek, dipl. inž.

4. REDNO POSVETOVANJE O TEHNOLOŠKI IN KVALITETNI PROBLEMATIKI

Po dvomesečnem presledku v času letnih dopustov je bilo dne 14. septembra 1970 v predavalnici TKR v okviru rednih

Kishidova skulptura pri OTKR

posvetovanj o tehnološki in kvalitetni problematiki prvo posvetovanje jesenskega dela. Na tem posvetovanju smo sicer nekoliko odstopili od tematike teh posvetovanj in obravnavali eno najaktualnejših tem sedanjega obdobja v našem podjetju. Vodja oddelka za organizacijo in študij dela tov. Žnidar je širši krog strokovnih sodelavcev iz vseh obratov in oddelkov informiral o delu in programu izboljševanja organizacije podjetja v sodelovanju z norveško firmo IKO. Nekoliko podrobneje smo obravnavali:

- uvajanje metode direct costing,
- proizvodno planiranje,
- predloge sprememb v makro organizaciji podjetja in
- še nekaj drugih analog v zvezi z izboljševanjem organizacije vseh treh slovenskih železarn.

Ker bo o teh temah še več obravnav in bodo podane tudi informacije v našem tovarniškem tisku, v tem poročilu ne obravnavamo posameznih tem podrobneje. Diskusija na tem posvetovanju je podala nekaj koristnih mnenj, ki bodo izkoriščena pri nadaljnjem delu in razvoju tega področja.

Jože Rodič, dipl. ing.

METALURŠKO SREČANJE IN

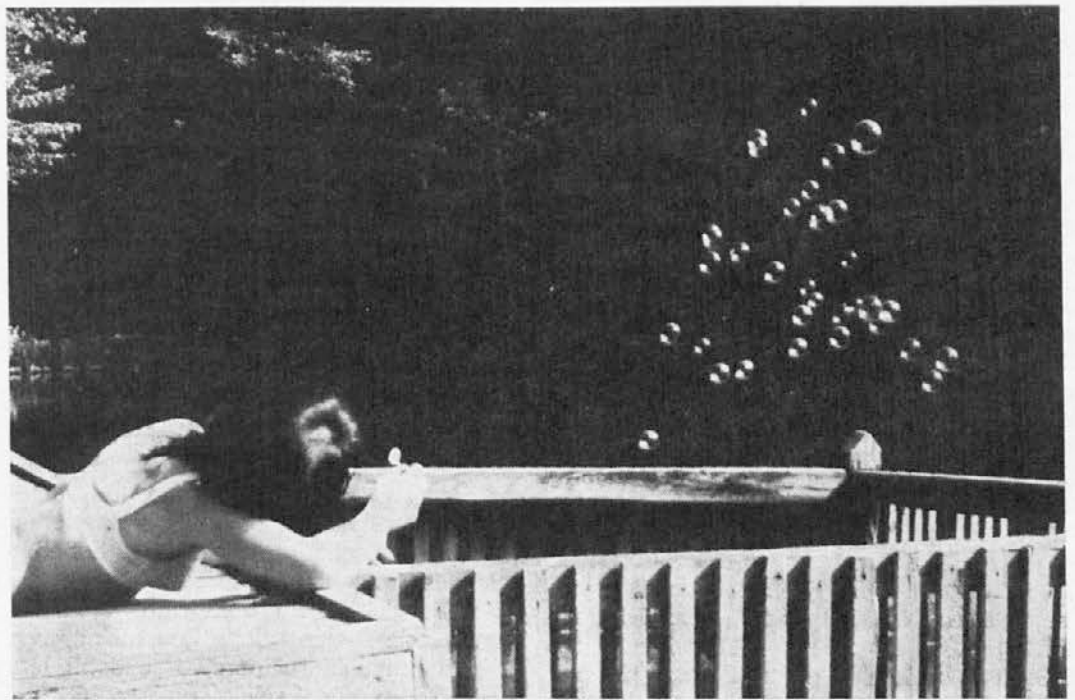
XII. STROKOVNO POSVETOVANJE

24. in 25. septembra 1970 je bilo v Velenju metalurško srečanje in XII. strokovno posvetovanje metalurgov različnih strok iz Slovenije, drugih republik in iz inozemstva. Osnovni namen je srečanje metalurgov. Ugotavlja se namreč, da metalurška fakulteta in industrija nimata prave medsebojne povezave. Ljudje na fakulteti so premalo seznanjeni z našo prakso in težavami v proizvodnji, mi v proizvodnji pa zaradi vsakodnevnih problemov izgublamo stik s teoretičnim znanjem in najnovejšimi izsledki v metalurški tehnologiji. Pred par leti ni bilo prave povezave celo na Metalurškem inštitutu.

Posvetovanje je bilo sklicano ob proslavi tridesetletnice metalurškega odseka univerze v Ljubljani in je pokazalo, kako potrebno in koristno je tako srečanje. Srečali so se kolegi iz predvojnne in povojne generacije. Veseli smo bili snidenja in vsakdo je našel koga, da sta se pogovorila o svojih težavah. Težak je poklic metalurga in prav je, da se o problemih odkrito pogovorimo.

Poleg predavanj iz stroke je bila tudi diskusija, ki jo je vodil prof. Ciril Rekar o tem, zakaj je med mladino tako malo zanimanja za poklic inženirja-metalurga, o ekonomski emigraciji naših metalurgov, o tem, zakaj ni nobenega odziva inženirjev iz proizvodnje za vpis na III. stopnjo študija in ali je sedanji predmetnik prilagojen profilu inženirja metalurga.

Bazična industrija, posebno metalurška, doživlja v zadnjih letih močno krizo po vsem svetu. Zaradi hude konkurence na trgu jeklarska industrija ne sme poviševati cen svojim izdelkom; izpostavljena pa je nenehnemu poviševanju cen osnovnim surovinam, ki jih v svoji proizvodnji nuj-

Slovo od poletja

no rabi. Časopisi so o ekonomski situaciji jeklarske industrije veliko pisali. Mladina iz srednjih šol ne vidi perspektive v metalurškem poklicu. Kljub temu da se je stanje precej izboljšalo in da je letos zelo ugodna konjunktura prodaje jeklarskih izdelkov, pa se mladina za ta poklic ne odloča.

Tisti, ki so študij metalurgije končali, iz istega vzroka bežijo na druga področja (glej članek O tridesetletnici metalurškega odseka univerze v Ljubljani) predvsem v trgovino ali pa odidejo v inozemstvo. Mladega inženirja tudi v našem podjetju ne znamo obdržati. Startno osnovo ima zelo nizko. Kako da ne, saj smo v osebnem dohodku pod republiškim poprečjem! Za mladega človeka je dovolj, da mu drugo podjetje ponudi nekaj starih tisočakov več, pa bo odšel. V podjetju ga ne smemo prepustiti stihiji. Dati mu je treba možnost, da sprost svoj mladostni polet, razvije svoje sposobnosti, skrbeti za njegov nadaljnji intelektualni razvoj in ga temu primerno tudi nagradjevati. Prepustiti ga ne smemo avtoritativnemu vplivu delovodje ali obratovodje z obrtniško miselnostjo. Treba mu je pomagati. Trajalo bo nekaj časa, da osvoji proizvodni program, pozneje pa bo dajal več kot drugi.

Fakulteta zaradi slabega stika z industrijo preveč sloni na starem tradicionalnem programu študija in neinformirana ne sledi potrebam industrije. Inženirji iz inštituta tako teoretizirajo nekatere teme, da jih je v praksi težko vpeljati. Delajo jih inženirji teoretiki, ki niso bili nikdar v proizvodnji in zato niso življenjski. Mnogo je bilo kritike o tem, da pride inženir s fakultete nezadostno formiran. Nima pravega pristopa k delu. Premalo ve o organizaciji dela in o ekonomski politiki poslovanja podjetja. Potrebno bi ga bilo že na fakulteti vzgojiti za vodstvene funkcije.

Mladi inženirji so zato v začetku neza- interesirani za moderne metode vodenja in organizacije. Nekatere metode dela bi morali predavati ljudje iz prakse in jih ne preveč teoretizirati.

Debata je pokazala, da fakulteta ne more dati enotnega vzgojnega programa specializacije, ker so podjetja različnih strok z različnimi dejavnostmi. Enoten program tudi fakulteta v Nemčiji ne more dati. Prišlo je do enotnega mnenja, naj da fakulteta dovolj močno teoretično osnovo in ne prenatrpa programa. Matematika naj bo dovolj dostopna in naj se uvedejo tudi poglavja statistične matematike, ki je danes v podjetju že nepogrešljiva. Pomanjkljivi program specializacije pa je treba kombinirati s tečajji, na katerih bi predavali tudi strokovnjaki iz inozemstva. Pred leti je bil poizkus s kurzi, pa je bila udeležba slaba, ker podjetja niso doumela pomena in osnovnega cilja. To je tečaj za izpopolnitev znanja strokovnjakov, katerega se naj udeleže tudi ljudje iz prakse. Prisotni morajo biti vsi, ki so tangirani.

Govor je bil, da inženirji z inštituta in fakultete na neprimerno lažji način pridejo do magisterija in doktorske disertacije v inozemstvu kot inženirji iz proizvodnje, ker ti nimajo možnosti.

Vzroki:

1. Podjetja in posamezniki ob današnjem fakultetnem programu ne vidijo koristi od tega študija.

2. Podjetja nimajo enotnega stališča. Jenseice so odobrile svojemu inženirju za študij 150 dni, mi našemu 40 dni.

3. Na Ravnah čutimo veliko pomanjkanje inženirjev. Imamo starejši kader in nekaj mlajših. Vmes je vrzel desetih let, ki je ni mogoče nadoknaditi. Podjetje inženirje pogreša in jih ne pusti.

4. Inženirji v težkih obratih najbolj zaostajajo v svojem razvoju in izgublajo stik s teoretičnim znanjem, ker so usmerjeni v proizvodno problematiko, organizacijo dela, delo z ljudmi, sestanke, funkcije itd. Zaradi pomanjkanja kadra večkrat opravljajo dela, ki niso vredna njihovega naziva. Zato se smatra, da so manj kvalitetni od drugih.

5. Za študij III. stopnje je treba žrtvovati dragoceni čas. Če bi inženir uspešno končal III. stopnjo, mu ostane uteha, da je pri znanju nekaj pridobil, dokaj pozno

pa bo ugotovil, da od tega ni imel drugih koristi.

To so bile samo nakazane stvari, zato bo vsem udeležencem in podjetjem dostavljeno gradivo za obravnavo, predvsem v družtvu DIT.

Na strokovnem posvetovanju smo poslušali skupno dvanajst predavanj. Omenil jih bom pet, ki bi bila za nas najbolj zanimiva.

Dipl. inž. Aleksander Kveder je predaval o preizkušanju predelovalnosti jekla s torzijskim preizkusom v vročem. Način preizkušanja se je uveljavil v zadnjem desetletju. Z njim lahko zelo dobro ugotovljamo plastične in trdnostne lastnosti jekel pod vplivom temperature in deformacije, zelo dobro pa zaznava tudi razne faktorje, ki vplivajo na predelovalnost, npr. vpliv sestave, strukture, temperature itd. Preizkušena so bila jekla Železarne Ravne, in sicer ECN200, prokron 2 sp., BRU in BRC. Najboljšo predelovalnost ima jeklo ECN200, ki ima v zunanji plasti in pri optimalni temperaturi tudi prek 60 obratov do preloma. Določeni so bili tudi optimalni intervali vroče predelave in predelovalne trdnosti. Na jeklih prokron 11, 19 in 10 so preizkusili vpliv cepiv Ce, B in Mg na predelovalnost.

Dipl. inž. Jože Arh je podal zvezo med preoblikovalnostjo nizko ogljiknih konstrukcijskih jekel in vsebnostjo aluminija in dušika. Zaradi izločanja aluminijevih nitridov med plastično predelavo v določenem temperaturnem intervalu pride do trganja površine valjanca. Da se prepreči trganje, naj jeklo nima več kot 0,025 odst. topnega aluminija in ne več kot 80 ppm skupnega dušika. Ugoden je dodatek nitridotvornih elementov Ti, Nb in V. Delati z eno žlindro. Jekla ogrevati po posebnem režimu.

Dipl. inž. Jože Rodič je obravnaval uporabo metod pri koordiniranju laboratorijskega dela za potrebe kontrole in raziskav. Uporabljen je metoda PERT mrežnega planiranja. Takšna koordinacija je potrebna zato, da isti metalurški laboratorij lahko zagotovi redno kontrolo proizvodnje, izvrši raziskovalne naloge v predvidenih rokih in da je obremenitev laboratorija čim bolj enakomerna.

Dipl. inž. Alojz Prešeren in dipl. inž. Milan Dobovišek sta obravnavala degazacijo jeklene taline v jeklarni Ravne. Serija poizkusnih talin je bila izdelana iz kvalitet utop ex. 1, 2, St. 523, TV4 in VCMo200 pri poprečju 0,71, torrov pritiska v času 13 do 18 minut. Vodik se je znižal za 45 odst.; končne količine so bile med 2,6 in 3,2 Ncm³/100 gr. Znižanje dušika med degazacijo je bilo poprečno 58 odst. Po degazaciji je ostalo v talini 0,0004 do 0,001 odst. nevezanega kisika, kar je možno doseči brez dodatka Al. Količina kislinotopnega aluminija se je zmanjšala od 0,018 odst. Al na 0,004 odst. Al. Razlika se je porabila za redukcijo SiO₂. Delež silikatnih vključkov se je občutno povečal zaradi erozije šamotne obloge ponovce. Za uspešno degazacijo bo potrebno še rešiti problem kvalitete opeke za ponovco.

Dipl. inž. Alojz Prešeren nas je s predavanjem o rafinaciji jekel po postopku »elektropretaljevanja pod žlindro« prepričal, da daje postopek do sedaj najčistejše

jeklo. Ker bomo tudi na Ravnah dobili to sodobno napravo, smo bili Ravenčani na predavanju posebno pozorni. O tem bomo pisali več, ko napravo dobimo.

Vladimir Macur, dipl. inž.

OB TRIDESETLETNICI ODSEKA ZA METALURGIJO UNIVERZE V LJUBLJANI

Odsek naj bi bil ustanovljen že v zadnjem četrtletju 18. stoletja, ko je Gruber začel organizirati inženirsko in navigacijsko šolo. V okviru tehniške fakultete, ki je bila leta 1919 z zakonom ustanovljena v Ljubljani, je bila odobrena tudi ustanovitev rudarskega oddelka. Pokojnemu profesorju Gostiši je bil leta 1932 dodeljen kot asistent pokojni profesor Matija Žumer. Po doseženem doktoratu je rudarjem predaval enciklopedijo fužinarstva. Svoj kabinet za fužinarstvo je dobil leta 1935. Ko so postale šole, kjer so bili študentirani jugoslovanski študenti metalurgije (zlasti montanistični visoki šoli v Leobnu in Příbremu) po zasedbi Hitlerjeve Nemčije nedostopne, je bil leta 1939 ustanovljen metalurški odsek naše montanistike, ki ga je januarja formalno potrdil univerzitetni svet in senat. Za poučevanje metalurških predmetov so bili imenovani strokovnjaki iz industrije, kot so dr. ing. J. Kavčič, ing. Viktor Kotnik, ing. Ciril Rekar, dr. ing. Herman Klinar, dr. ing. Viktor Kersnič. Leta 1941 sta diplomirala prva metalurška inženirja. Leta 1945 se je ustanovil rudarsko-metalurški oddelek z odsekom za rudarstvo in odsek za metalurgijo. Zavodi so se preimenovali v inštitute, in sicer:

- inštitut za metalografijo,
- inštitut za toplotno tehniko in peči,
- inštitut za železarstvo,
- inštitut za kovinarstvo,
- inštitut za metalurško strojništvo.

Zaradi pedagoških zahtev in raziskovalne dejavnosti je bil leta 1954 dograjen metalurški inštitut.

V šolskem letu 1957/58 je bila organizirana fakulteta za rudarstvo, metalurgijo in kemijsko tehnologijo z oddelkom za rudarstvo in metalurgijo, ki je bil leta 1959/60 preimenovan v oddelek za montanistiko. Inštituti so se preimenovali v katedre; te so imele laboratorije.

Zaradi reorganizacije univerzitetnega študija leta 1960/61 se je na metalurškem oddelku zmanjšalo število semestrov od 10 na 8. Prejšnji enostopenjski študij je dajal akademski naziv »diplomiran inženir«, ki je neposredno dajal diplomiranim inženirjem metalurgije pravico, da si na podlagi izdelanega doktorskega dela in disertacije ter obrambe pridobijo naziv »doktor tehniških ved«. Na novo vpeljani trisopenjski študij pa naj bi omogočil, da po dveh letih študija metalurg dobi diplomu, ki mu daje pravico do naziva inženir, po štirih letih študija in izdelavi diplomskega dela pa pravico, da dobi naziv diplomiran inženir.

Ker sodoben študij ne zmore več v redni študijski dobi obravnavati celotne snovi, je bil v letu 1963/64 uveden podiplomski študij, čigar režim je bil v letu 1967/68 v osnovi spremenjen in v tem

smislu liberaliziran, da je dostopen inženirjem, ki so zaposleni v industriji. Ta podiplomski študij naj bi postal redna dopolnitev znanja inženirjev. Študij obravnava ekstraktivno proizvodno in tehnološko raziskovalno smer. Šele naziv magistra daje akademski značaj, ki magistra opravičuje za izdelavo doktorske disertacije in do doktorskega akademskega naziva.

Do 30. septembra 1970 je na I. stopnji diplomiralo 10 inženirjev, na II. pa 565. Do 31. decembra 1968 je diplomiralo 536 inženirjev, od tega iz drugih republik 43,1 odst. Po srednješolski izobrazbi je 70,9 odst. absolventov gimnazij, 29,1 odst. s tehniških srednjih šol in absolventov industrijskih šol, ki so morali opraviti dodatne izpite. Štirje kandidati od 67 vpisanih so leta 1967 izdelali magistrsko tezo. Po vojni je opravilo doktorsko disertacijo 7 inženirjev naše šole in 1 inozemec. Šest metalurgov si je pridobilo doktorski naziv v inozemstvu.

Ker je pet metalurgov umrlo, bi bila strokovna razporeditev na koncu leta 1968 takale:

1. a) na metalurško ekstraktivnem področju je delalo v pripravah rude, v proizvodnji surovega železa, jekla, težkih in lahkih kovin 73 inženirjev;

b) v proizvodnji fero zlitin, v elektrotermični industriji in proizvodnji pred ognjem varnih materialov 28;

2. a) na področju metalurške tehnologije železa in jekla 54;

b) na področju lahkih in težkih kovin 34;

c) v livarnah železa in kovin 71;

3. v industrijskih razvojnih in kontrolnih oddelkih metalurške, strojne in kovinske predelovalne industrije 130;

4. samostojni raziskovalni zavodi so zaposlili 51;

5. metalurške projektantske ustanove 15;

6. visoke šole v Sloveniji in drugih republikah 33;

7. politične funkcije, trgovina, planiranje in finance 22;

8. v inozemstvu dela večinoma v podjetjih ter v industrijskih in v raziskovalnih ustanovah 20;

skupno zaposlenih naših absolventov 531.

Nezaposlenih metalurgov ni. Naša metalurška, strojna in predelovalna industrija je absorbirala vse absolvente, kar izpričuje gospodarsko utemeljenost metalurškega odseka. Znanje, ki ga dobi metalurg na tem odseku, mu daje možnost zaposlovanja in delovanja na širokem gospodarskem, znanstvenem in družbenem področju. Zaradi tako vsestranske možnosti zaposlovanja in zaradi slabe stimulacije v metalurških obratih metalurgi odhajajo iz proizvodnje.

Vodstva podjetij in družbeno politične organizacije bodo morale doumeti, da je metalurg v svoji osnovni dejavnosti bolj potreben družbi, saj je od te dejavnosti odvisna vsa druga dejavnost.

Vladimir Macur, dipl. inž.

Simulant

— Mladi Kregar ima pravzaprav zelo inteligenten obraz.

— Že že, ampak mislim, da se pretvarja.

IZ PRAKSE ZA PRAKSO

Izkoristek stroja s pravilno izbiro rezalne hitrosti in pomika na vrtljaj

Pri obdelavi odkovkov in ulitkov često grešimo in hočemo z veliko rezalno hitrostjo odzvzeti maso odvečnega materiala. Tak režim obdelave je v večini primerov napačen, je škodljiv za stroje, čas obdelave je navadno daljši.

Pri obdelavi odkovkov je treba posebno paziti, da pride vrh rezila že pri prvem odrezu pod skorjo. Vzeti je treba rezalno hitrost 25

$$I. V1 = \frac{dun}{1000} \text{ m/min.} = \frac{170 \times 3,14 \times 125}{1000} = 67 \text{ m/min.}$$

$$II. V2 = \frac{dun}{1000} \text{ m/min.} = \frac{170 \times 3,14 \times 96}{1000} = 60 \text{ m/min.}$$

$$S1 = s \cdot n = 0,6 \cdot 125 = 75 \text{ m/min.}$$

$$S2 = s \cdot n = 1,1 \cdot 96 = 108 \text{ m/min.}$$

Iz gornjega primera je razvidno, da je minutni pomik za 33 mm večji, s tem pa občutno skrajšan čas obdelave. Z režimom dela pri nižjih vrtljajih in povečanem pomiku se dosežejo tri prednosti:

2. primer

Struženje zobnikov za ladjedelnice mat. VCM 230 Ø 1300/750 × 90

$$1. n = 8,7 \quad V = \frac{dun}{1000} = \frac{1300 \times 3,14 \times 8,7}{1000} = 36 \text{ m/min}$$

$$t = 10 \text{ mm} \quad s1 = sn = 0,75 \times 8,7 = 6,6 \text{ mm/min}$$

$$s = 0,75$$

$$2. n = 6,4 \quad V = \frac{dun}{1000} = \frac{1300 \times 3,14 \times 6,4}{1000} = 27 \text{ m/min}$$

$$t = 10 \quad s1 = sn = 1,12 \times 6,4 = 7,4 \text{ mm/min}$$

$$s = 1,2$$

Tudi v tem zgledu vidimo, da se v časovni enoti pridobi 0,8 mm. Če to razvijemo naprej

$$\frac{D-d}{2} = \frac{1300-750}{2} = 275$$

$$t \text{ za 1 odrez} = \frac{275}{6,4} = 44' \text{ proti } \frac{275}{7,4} = 37', \text{ torej se pridobi } 7'$$

Na obdelovancu je potrebno odvzeti 5 odrezov. Prihranek je 35 min na obdelovanec. Pri izdelavi 10 zobnikov že pridobimo 350 min.

Želim prikazati še nekaj primerov pri obdelavi jeklolitine. Znano je, da brez peska pri jeklolitini ne gre. Tu je potem še poroznost, ki ima enako negativen vpliv na orodje. Za obdelavo jeklolitine je za odzvem prve plasti treba vzeti rezalno hitrost 20 m/min ali pa še nižjo, odvisno od čistote ulitka, pomik pa čim večji. Pri veliki rezalni hitrosti delujejo vključki peska kot brus in rezilo brusijo, nož se otopi in pride do loma. Pri nizki rezalni hitrosti in večjem pomiku pesek ne deluje več abrazivno, rezilo se ne otopi.

Kdaj ima TK orodje prednost pred brzoreznim in obratno

V našem podjetju veliko izdelkov mehansko obdelujemo in pri obdelavi srečujemo razne težave. Naš cilj je, da mora biti izdelek časovno hitro in poceni narejen.

Naj navedem nekaj zgledov, kdaj je potrebno vzeti trdokovinsko frezalno glavo, da bo izdelek hitro narejen. Za to vrsto orodja se odločimo, kadar so za to dani delovni pogoji:

1. dovolj močan in tog stroj,
2. primerna globina odreza (do 5 mm) in primerna širina obdelovanca proti premeru orodja,
3. sigurno vpetje obdelovanca (najboljše elektromagnetno).

Računski prikaz:

l = dolžina obdelovanca	$l = 500$	$l = 500$
b = širina obdelovanca	$b = 140$	$b = 140$
d = premer orodja	$d = 160$	$d = 160$
z = število zob	$z = 12$	$z = 12$
Sz = pomik na zob	$Sz = 0,165$	$Sz = 0,1$
i = število odrezov	$i = 10$	$i = 1$
n = vrtljaji orod.	$n = 250$	$n = 40$
Sx = hitri hod	$Sx = 1000$	$Sx = -$

do 40 m/min, pomik pa primeren glede na globino odreza in moč stroja. Po odvzemu prve plasti, in ko ni več prekinjen rez, lahko povečamo rezalno hitrost. S takim režimom obdelave pridobimo čas in vzdržljivost orodja.

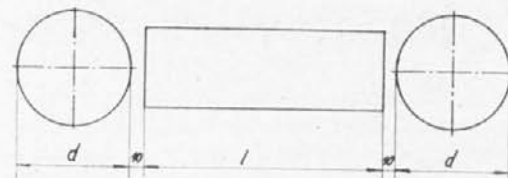
1. primer

Odkovek VCMo-125 Ø 170 je strugar kosmačil s 125 vrt/min, imel pomik 0,6 mm/vrt. ter trdil, da z noži kvalitete SV40 ne more dosežati norme, da se noži naglo topijo.

1. stroj je manj izpostavljen sunkom in tresljam,

2. delamo z noži, ki so bolj žilavi, nevarnost loma je manjša,

3. pridobimo čas, ki je zelo dragocen.

Skica 1

Čas obdelave t za frezalno glavo in kosmačilno frezalo.

Za frezalno glavo

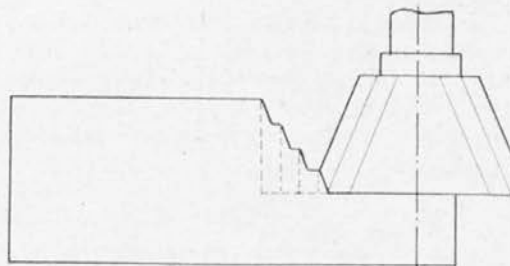
$$t = \frac{(1 + 2d + 20) i}{nz \cdot sz} + \frac{(1 + 2d + 20) 10}{Sx} = \frac{(500 + 320 + 20) 10}{250 \cdot 12 \cdot 0,165}$$

$$\frac{(500 + 320 + 20) 10}{1000} = \frac{8400}{500} + \frac{8400}{1000} = \frac{25.200}{1000} = 25,2 \text{ minute pri programskem poteku delovnega ciklusa.}$$

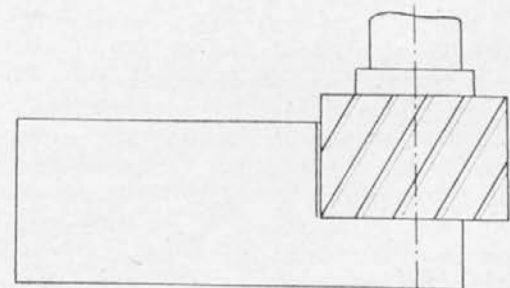
Kosmačilno frezalo

$$t = \frac{(1 + 2d + 20) i}{nz \cdot Sz} = \frac{(500 + 320 + 20) 1}{40 \cdot 12 \cdot 0,1} = \frac{840}{48} = 17,5 \text{ min}$$

Slaba stran frezalne glave pri pravokotnih prehodih je tudi v tem, ker se mora pri vsakem odrezu umikati od začetne širine. Odzvzeti material je v obliki stopnic. Frezalo pa odreza ves material. (Glej skici 2 in 3.)

Skica 2

Skica 3

V gornjem zgledu smo videli prednost kosmačilnega frezala pred frezalno glavo s TK. V naslednjem zgledu pa želim prikazati prednost frezalne glave pred frezalom.

Vzemimo obdelavec 500 × 140, na katerem je treba odrezati 3 mm. V tem primeru bo delo s frezalno glavo veliko hitrejše.

Frezalna glava

$$z = 12 \quad n = 250 \quad Sz = 0,2 \quad t = \frac{1 + 2d + 2}{nz \cdot sz} = \frac{500 + 320 + 20}{250 \cdot 12 \cdot 0,2} = \frac{840}{600} = 1,4 \text{ min}$$

Frezalo

$$n = 40 \quad t = \frac{1 + 2d + 20}{nz \cdot sz} = \frac{500 + 320 + 20}{40 \cdot 12 \cdot 0,1} = \frac{840}{48} = 17 \text{ min}$$

Iz prikazanih zgledov vidimo, da je delo s frezalnimi glavami z nalotano TK hitrejše pri malih globinah reze, pri večjih globinah pa imajo prednost frezala.

Pri sestavljanju tehnologije in kalkulacije bo treba upoštevati navedene podatke, le s pravilno izbiro orodja je mogoče izdelati obdelovanec v najkrajšem času.

Franc Uršnik

Razstavljali smo v Slovenj Gradcu

Od 25. septembra do 4. oktobra je bila v prostorih umetnostnega paviljona v Slovenj Gradcu zdaj že tradicionalna razstava industrijskih in obrtnih izdelkov. Udeležila se je večina podjetij in zasebnih obrtnikov iz štirih koroških občin, precej pa je bilo tudi razstavljalcev iz Šaleške doline in Celja.

Presenetljivo je, da se slovenjegradske razstave udeležujejo redno tudi različna podjetja iz Avstrije in Italije. Ni se zdelo zamalo npr. renomirani dunajski firmi za električne naprave Schrack razstavljeni v provincialnem Slovenj Gradcu, čeprav najbrž na razstavi ni sklepala milijonskih pogodb.

Železarna Ravne je v lično urejenem in na praznovanje 350-letnice železarstva v Mežiški dolini uglašenem paviljonu prikazala nekaj reprezentančnih vzorcev naše proizvodnje: sidro hall, os za električno lokomotivo, prenosno lafeto za pnevmatična kladiva, industrijske nože, vzmeti itn.

Veliki panoji z barvnimi in črno-belimi posnetki železarne, reprodukcija kovanja z repačem in miniaturni leseni repač so bili imenitno ozadje za naše moderne proizvode. Privlačna novost je bil tudi diavizor, ki je v presledkih avtomatično prikazoval na zaslonu barvne slike iz naših obratov. Pred njim so se nenehno zbi-

rali predvsem mladi fantje ter s presenečenjem ugotavljali, da v naši železarni ni vse črno in umazano, temveč nastajajo kvalitetni izdelki tudi v urejenem okolju. Prav gotovo pa se da program diavizorja še izpopolniti in obogatiti ter ga s pridom uporabljati naprej.

V neuradnem razgovoru po otvoritvi razstave se je zastopnik nekega avstrijskega podjetja začudil, kako da naša železarna ne sodeluje na velikem celovškem lesnem sejmu, ki si je pridobil dobro ime v mednarodnih gospodarskih krogih. Ne vemo, kako je našo razstavno politiko razložil naš vodilni sodelavec, vemo pa, da je v našem podjetju več nasprotujočih si stališč do ekonomske propagandne dejavnosti, ki se potem odražajo tudi v planiranju in izvedbi naših razstav.

Če je npr. naša udeležba na zagrebškem velesejmu in beograjskem sejmu tehnike izrazito komercialne narave, potem je jasno, da v Slovenj Gradcu ne smemo pričakovati takih efektov. Ta razstava je pač prikaz medobčinskega sodelovanja, drugič pa ima zelo ugoden psihološki učinek na mlade, ki jih utegne bolj kot kaj drugega pritegniti v naše vrste.

Seštevek vseh teh momentov je lahko vsaj resno opozorilo, da je vredno te vrste propagandno dejavnost pretehtati z vseh vidikov in jo tako tudi razvijati.

R. K

Kaj bi pa radi?

občini presneto dobro vedo, kaj hočejo in kaj bi bilo treba storiti, da bi kulturna dejavnost normalno živela in opravljala svoje poslanstvo.

O treh zvrsteh lahko danes pišemo — o knjižnicah, delavskem muzeju in spomeniškem varstvu ter o likovnem salonu.

KULTURNA KRONIKA

V času, ko je kulturniška sezona tik pred durmi, ni dosti poročati o kulturniški dejavnosti. Razen naše neumorne godbe na pihala se vse druge skupine pripravljajo, pripravljajo pa se tudi Titov dom, da bo morda letošnjo jesen in zimo lahko nadoknadil zamujeno. Vendar bi se motil tisti, ki bi mislil, da bo treba zato v naši stalni rubriki nategovati obrabljene modrosti o umetnosti in kulturi ter o

njunem pomenu za najširše ljudske množice.

Prav ta čas namreč tečejo po komisijah temeljite priprave za delovni petletni načrt bodoče občinske kulturne skupnosti. In čeprav še niti v republiškem merilu ni do kraja jasno, kako bo ta nova oblika kulturne dejavnosti zaživela, kako bo prejela in delila finančna sredstva, pa je jasno že iz priprav, da kulturniki v naši

KNJIŽNICE

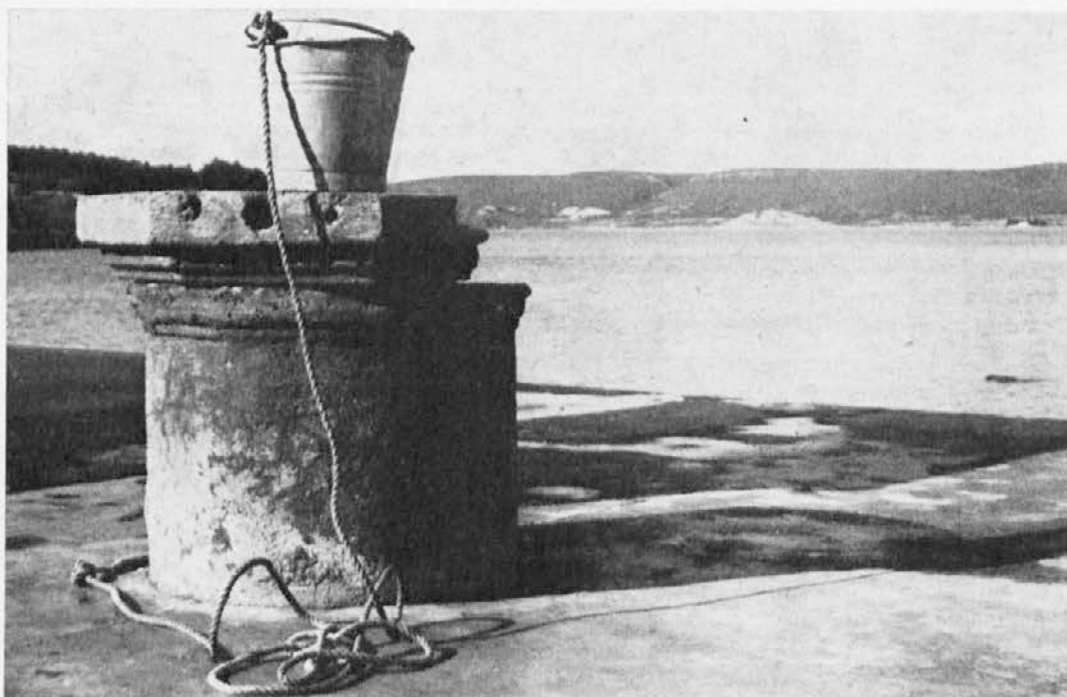
Če enkrat za spremembo začnemo pri ljudskih, je grenka ugotovitev, da se jim glede prostora marsikje godi slabše kot v čitalniških časih, ko je bil njihov smisel v čitalnicah, torej v prostoru, kjer se ljudje zbirajo, berejo časnike, in v katerih je lahko kdaj tudi intimna kulturna prireditev.

Ne ena ljudska knjižnica v občini zares ustrezne bralnice nima, in ko živahna trgovsko-gostinska dejavnost vsak dan srečuje razumevanje po krajih, da morajo biti lokali ljudem pri roki, torej v središčih, takega razumevanja za knjižnice z bralnicami ni in ni.

H komu naj gredo knjižničarji z bradato resnico, da je knjiga abecednik kulture, knjižnica kot posredovalka te abecede pa prva na seznamu kulturnih dejavnosti?

Sli bodo od krajevne skupnosti do krajevne skupnosti in ne bo njihova krivda, če petletni načrt ne bo izpolnjen — načrt, ne tem entuziazmom za hobby, temveč krajanom vsake od krajevnih skupnosti v korist.

Pametno skromno (v primerjavi z mesti, ki imajo večjo kulturno tradicijo, verjetno celo preskromno) planira naša študijska knjižnica kader in sredstva za naprej ob velikem delu, ko hoče ob vsem knjižnem, rokopisnem in fotografskem obilju postaviti še koroški arhiv in ko ni dogladati leta, kdaj ji bo odvzeta skrb za Delavski muzej, ne kdaj bo likovni salon

Konec sezone

Foto: Pisnik

dobil svoje prostore, da bo lahko študijska namenjena le študiju in se bo v svojih prostorih lahko razmahnila s svojimi razstavami.

DELA VSKI MUZEJ IN SPOMENIŠKO VARSTVO

Prva leta po ustanovitvi muzeja so bile pozne jeseni rezervirane za otvarjanje novih zbirk, novih zunanjih objektov, za načrtno bogatenje ustanove in načrtno ohranjanje tehniških in narodopisnih vrednosti. Potem je ta dejavnost presahnila do letošnjega železarskega jubileja, ki je dal novo injekcijo. Toda ko bomo v prihodnji številki hvalili obnovljeno železarsko zbirko in morda še kaj, bo še vedno res, da bi bilo treba marsikaj v našem muzeju prav tako obnoviti ali vsaj zavarovati pred propadanjem — v stavbi in zunaj nje.

Tu skromne občinske dotacije ne morejo pomagati, samo razumevanje podjetij, ki v muzeju razstavljajo, lahko. Prav tako dotacije ne morejo reševati kulturno zgodovinskih spomenikov propadanja, le sodelovanje krajanov, kulturnikov in še turističnih društev jih lahko.

Seznam dragocenosti, ki jih imamo, od starih cerkva do kmečkih hiš in delavskih personalov, ni majhen in nas navdaja s ponosom, strašil pa bo gotovo tiste, ki imajo besedo pri delitvi sredstev.

Toda nič ne pomaga: seznam je, tu, opozorila strokovnjakov so za vse naštet

pravočasno tu, od nas je odvisno, kaj bomo rešili propada, česa pa ne.

LIKOVNI SALON

Ravne so se letos uvrstile v družbo slovenskih krajev, ki prirejajo vsako leto slikarske kolonije. Predsednik mariborskega pododbora likovnih umetnikov akad. slikar Oton Polak je ponudil imenitno reč:

organizirajte prevoz slik od Maribora do Raven in nazaj, garantirajte, da ne boste nobene poškodovali, pa boste lahko letno dobili 8 do 10 razstav zastonj.

Pa smo rekli: hvala, tov. Polak, srčno radi, ampak šele — ko bomo imeli prostor za te razstave. Zdaj vsaka razstava zapre študijsko za teden dni, za deset dni. Račun je preprost: 8 razstav — 80 dni na leto zaprta študijska. To ne gre. Zdaj opravljajo vsa dela pri postavljanju in razdiranju razstav zastonj že vrsto let. To so zastonske nadure pisatelja Suhodolčana in slikarja Boštjana. Tudi to pri povečanem številu razstav ne gre več. Pa razstave bi v bodoče želeli imeti podrobno in poljudno razložene od strokovnjakov — spet strošek. Razstave bi želeli (tudi planirano je tako) na vsak način seliti tudi v Črno — in tudi to stane.

In zaradi vsega tega ureditev primerne razstavne prostora (ne prevelikega seveda, nikakor tudi ne bahatega) na Ravnah ni več luksuz, ampak edina pot do tega, da se likovna umetnost približa ljudem po vsej dolini.

n. r.

Kaj bo z našo telesno kulturo in športom

(Iz predloga srednjeročnega načrta razvoja telesne kulture v Sloveniji)

September je mesec, ko po poletnem lenarjenju zopet zaživijo športna igrišča in tudi pri nas so startali odbojkarji v II. zvezni, rokometiški v štajerski in nogometiški v conski ligi. Zlasti slednji so letos odlično pripravljene in nizajo zmago za zmago. Tudi občinska tekmovanja v rokometu (šole), odbojki in nogometu so se že začela. Kakšna bo jesenska bera, danes še ne moremo povedati, počakati bo treba do konca, ko bodo znani vsi rezultati in ko bodo vse tekmovalne tabele popolne.

Septembra pa ni bilo živahno samo na stadionih, tudi funkcionarji niso držali križem rok. Predsedstvo občinske zveze je na svoji redni seji obravnavalo zelo važen dokument, ki naj telesno vzgojo spravi v ustaljene in zakonite okvire. Obravnavalo je predlog srednjeročnega načrta razvoja telesne kulture SR Slovenije 1971—75, ki ga je pripravil republiški sekretariat za prosveto in kulturo SR Slovenije. Brez dvoma je to gradivo resna študija — pravilna ocena stanja z nakazanim razvojem in kar je najbolj važno, s konkretno predlaganimi ukrepi. Po predsedstvu so gradivo obravnavali še telesnovzgojni funkcionarji iz Velenja. Prisostvoval in gradivo razlagal je tov. Rajko Sugman, pomočnik za telesno kulturo republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS.

Študija je preobširna, da bi o njej v celoti spregovorili in z njo seznanili širok krog naših športnikov, športnih funkcionarjev in družbenopolitičnih dejavnikov. Kljub temu da bi to bilo v današnjem času pravzaprav zelo potrebno, se bomo omejili le na predlagane ukrepe, ki se nam zdijo najvažnejši, in če bodo realizirani, bo telesna kultura s stranskih stezic le krenila na odprto in široko cesto, lepši bodočnosti naproti.

Najprej o nosilcih razvoja telesne kulture, ki pravi, da družbeno politične skupnosti in

nosti, sledijo družbeno politične skupnosti, družbene organizacije za telesno kulturo, delovne organizacije in jugoslovanska ljudska armada.

O občanu smo že rekli svoje, zato pogledjmo, kaj lahko pričakujemo od šol oz. kakšni ukrepi se pripravljajo v zvezi s šolsko in izvenšolsko telesno vzgojo.

Telesna vzgoja v šolah vseh vrst in stopenj je najpomembnejše organizirano in sistematično vodeno področje telesne vzgoje. Od telesne vzgoje v šolah je odvisen nadaljnji razvoj telesne kulture ter uveljavljanje telesne vzgoje in športa tako v družbenih in delovnih organizacijah kot tudi na vseh drugih področjih. Vsejšolski mladini je treba zagotoviti redno in sistematično telesno vzgojo v predšolskih vzgojno varstvenih ustanovah in šolah ter razvijati in podpirati oblike izvenšolske telesne vzgojne aktivnosti šolske mladine v okviru šole, ki naj postanejo poleg obvezne šolske telesne vzgoje osnovno torišče množičnega in tekmovalnega športa. Šolska telesna vzgoja mora torej postati temelj v celotnem sistemu telesne kulture. Da pa bi to dosegli, morajo biti uresničeni naslednji ukrepi:

— temeljne družbeno politične skupnosti naj izdelajo program za izgradnjo zaprtih in odprtih telesnovzgojnih objektov pri šolah vseh vrst in stopenj ter zagotovijo njihovo izgradnjo v 5-letnem obdobju.

— Strokovna služba za prosveto in kulturo mora izdelati tipske idejne projekte za izgradnjo odprtih in zaprtih šolskih telesnovzgojnih objektov v skladu s sprejetimi normativi.

— Iz republiških sredstev in drugih virov je treba zagotoviti osnovna investicijska sredstva za telesno vzgojo na visokih in višjih šolah, akademijah in fakultetah.

— Izdelati je treba nov predlog učnega programa in predmetnika za šole vseh vrst in stopenj.

— Začeti je treba z rednimi zdravstvenimi pregledi vse šolske mladine, preverjanjem njihove telesne zmogljivosti in telesnega razvoja ter uvesti telesnovzgojni karton.

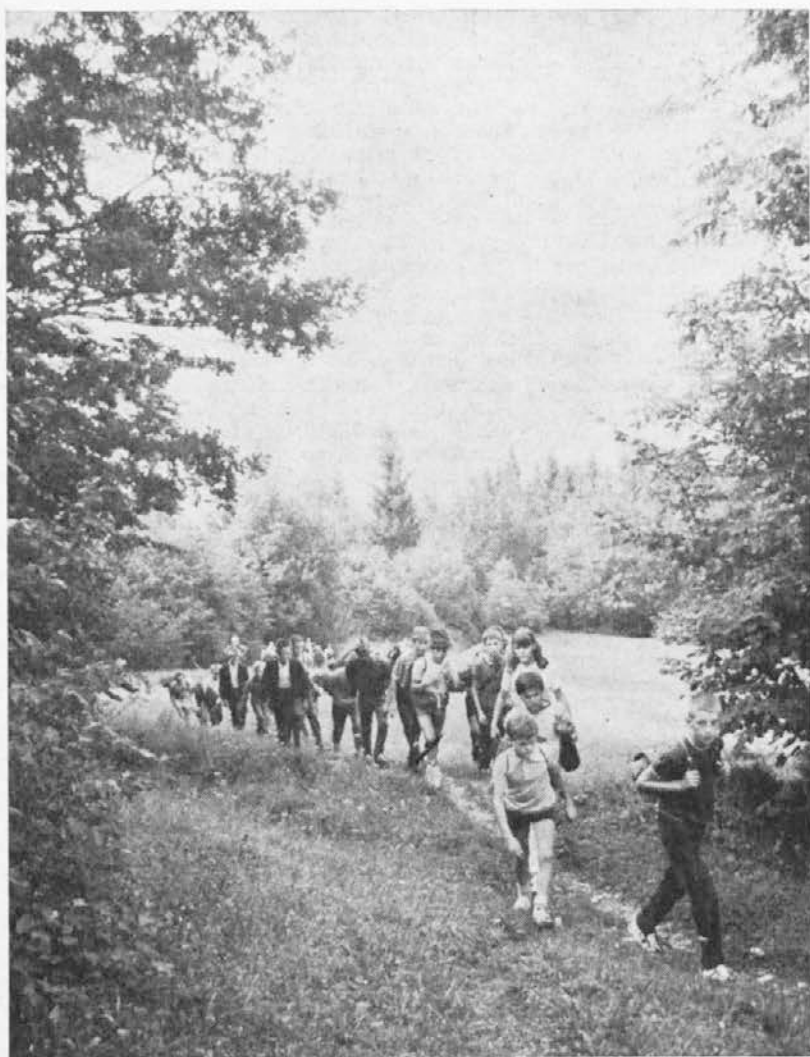
— Preko temeljnih in republiške izobraževalne skupnosti je treba doseči ovrednotenje izvenšolskih oblik dela. Te morajo biti nadaljevanje redne šolske telesne vzgoje, zato jim je treba v okviru rednega financiranja šol zagotoviti taka finančna sredstva, da bodo lahko izpolnjevale svoj program dela.

Temeljne družbeno politične skupnosti — občine, ki so po ustavi nosilci razvoja telesne kulture, so torej dolžne ustvarjati pogoje za njen razvoj. Osnovna skrb občinskih skupščin bo morala biti sprejem programa o telesni kulturi in zagotovitev stabilnejših virov financiranja. Tudi krajevne skupnosti, ki dobivajo v našem komunalnem samoupravnem

Vrh Pece

Foto: J. Sater

Na planine

sistemu vidno mesto, bodo morale v večji meri kot doslej podpirati razvoj množične telesne vzgoje. Da bi to dosegli, so predlagani naslednji ukrepi:

— Občinske skupščine morajo sprejeti program nadaljnega razvoja telesne kulture.

— Zagotoviti stabilnejše vire financiranja iz proračunov in drugih virov na podlagi samoupravnega dogovora občanov.

— Preučiti možnost za ustanovitev skupnosti telesne kulture v občini.

— Krajevne skupnosti morajo podpirati iniciative posameznikov in osnovnih organizacij, graditi telesnovzgojne objekte in zaposliti strokovnjake za telesno vzgojo, športno rekreacijo in šport.

Družbeno politične organizacije (športne in telesno vzgojne organizacije) bodo morale vključevati večje število občanov vseh starosti, da bodo lahko logično nadaljevali z dejavnostmi vsi, ki so se s telesnim urjenjem seznanili v predšolski in šolski dobi. Doseči bo treba organizacijsko utrditev osnovnih enot ter njihovih skupnosti na ravni občine in republike, višjo stopnjo strokovnega dela, boljše tekmovalne sisteme in pravilno vrednotenje posameznih dejavnosti. Vrhunskim tekmovalcem kakor tudi njihovim trenerjem bo treba zagotoviti nemoteno delo brez vsakodnevne skrbi za življenjsko eksistenco. Za doseg te ciljeve so predlagani naslednji ukrepi:

— izdelati prednostno razvrstitev športnih panog na ravni republike.

— Izdelati ustrezne načrte razvoja v republiških družbenih organizacijah za telesno kulturo tistih športnih panog, ki bodo družbeno verificirane kot posebej pomembne.

— Zagotoviti v republiki in občinah zadostna sredstva iz proračunov skladov s programa razvoja v določenih vsotah za posamezno leto ali v odstotku od republiškega oz. občinskega proračuna.

— Zagotoviti na ravni republike, občine in osnovnih organizacij najmanj 50 poklicnih strokovnih delavcev, od tega najmanj 10 na republiški ravni.

— Zagotoviti v vseh osnovnih organizacijah, ki tekmujejo s svojimi ekipami ali posamezniki na ravni republike, enega ali več kvalificiranih strokovnjakov.

— Stimulirati proizvodnjo opreme in rekvizitov, omogočiti uvoz artiklov, ki so splošno pomembni.

— V večjih športnih središčih ustanoviti športne ambulante ter urediti zdravstveno varstvo športnikov.

— Osodobiti dosedanje objekte in zagotoviti dodatne investicije za izgradnjo sodobnih športnih objektov za potrebe vrhunškega športa.

— Z republiškim sredstvi zagotoviti vrhunskim športnikom ustrezne priprave in tekmovanja v okviru načrtov razvoja panog in štiri letnih ciklov olimpijskih priprav, s tem v zvezi doseči opredelitev nalog zveze, republike in drugih dejavnikov.

— Z zakonitimi predpisi zagotoviti zdravstveno zaščito aktivnih v telesni kulturi, varstvene in higienske ukrepe v športnih objektih.

— Izdelati sistem družbenega priznanja v telesni kulturi, ki naj moralno in materialno stimulira dejavnosti in posebej dosežke.

— Z družbenim dogovorom ali z zakonskimi predpisi zagotoviti vrhunskim športnikom študijsko in poklicno usmeritev, tako da ne bodo zaradi športne aktivnosti v neenakopravnem položaju.

— Proučiti profesionalizem in profesionalizacijo, pregledati ustrezna stališča.

— Opredeliti stališča do velikih športnih prireditev v SRS ter izdelati večletni načrt prireditev v skladu s prednostno razvrstitvijo športnih panog.

— Stimulirati množično dejavnost in njen nadaljnji razvoj.

— Zahtevati od strokovnih organizacij uvedbo najustreznejših tekmovalnih sistemov, ki bodo zagotovili možnost sodelovanja na določeni stopnji vsaki ekipi in posamezniku.

Delovne organizacije oz. njihovi delavci bodo morali sprejeti telesno kulturo kot produktivno dejavnost. Če želimo današnje stanje bistveno spremeniti — in to moramo — če hočemo skrbeti za zdravje in dobro počutje delovnega človeka, potem moramo telesno vzgojo oz. športno rekreativno dejavnost približati delovnemu človeku in ta bo dosegla svoj namen šele takrat, kadar bodo delovni ljudje dojeli njen pravi pomen. Pri tem

imajo odločilno vlogo sindikati. Da bi to čim prej dosegli, bodo morali biti realizirani naslednji ukrepi:

— izvesti široko propagandno akcijo o koristnem vplivu športno rekreativne dejavnosti na potrebe delovnega človeka,

— vključiti delovne organizacije v enoten koncept razvoja telesne kulture v občinah,

— zagotoviti izgradnjo potrebnih rekreacijskih objektov tako za sistematično vsakodnevno aktivnost v prostem času kot tudi možnost rekreacije v odmoru med delom.

— Usmerjati delovne ljudi v športno rekreacijo ob sobotah in nedeljah.

— Zagotoviti v večjih delovnih organizacijah (prek 500 zaposlenih) posebno strokovno službo za telesno vzgojo in športno rekreacijo delavcev.

— Delovne organizacije morajo zagotoviti sredstva za šolanje in namestitve strokovnjakov za športno rekreacijo.

— Izvesti celovito raziskavo o interesih in potrebah delavcev, o njihovih pogledih in možnostih za rekreativno udejstvovanje.

Rezultati raziskave naj predstavljajo izhodišče za nadaljnje uspešno reševanje problematike športne rekreacije delovnih ljudi.

V gradivu je govor tudi o gostinsko turističnih objektih, ki bi se morali bolj povezati s telesno vzgojnimi organizacijami in predvsem urediti naslednje:

— omogočiti turistom športno rekreativno dejavnost ob turističnih objektih,

— angažirati strokovnjake za športno rekreacijo ob gostinsko turističnih objektih,

— sodelovati pri organiziranju prireditev, ki imajo športno turistični pomen.

O jugoslovanski ljudski armadi, ki ima tudi važno vlogo pri razvoju telesne vzgoje samo o predlaganih ukrepih:

— omogočiti šolanje (na VŠTK) strokovnjakov za telesno kulturo, ki bodo v JLA pomagali programirati in izvajati strokovno delo v osnovnih enotah,

— sodelovati pri izgradnji telesno kulturnih objektov in organizaciji večjih tekmovanj,

— omogočiti in organizirati sistematično preverjanje telesnih in funkcionalnih sposobnosti pripadnikov JLA, ki bi se tako vključili v enotni sistem strokovnih informacij.

Če izhajamo iz sprejetih idejnopolitičnih in teoretičnih izhodišč, ki temeljijo na stališčih resolucije o telesni kulturi zvezne skupščine, moramo pri splošnih pogojih za razvoj telesne kulture sprejeti naslednje osnovne principe za nadaljnji razvoj telesne kulture, in sicer:

1. Zagotoviti telesno kulturo učenecem v vsem izobraževalnem in vzgojnem sistemu.

2. Delovnim ljudem je treba zagotoviti ustrezno telesno izobrazbo.

3. S procesom telesne kulture je treba zajeti občane vseh starostnih stopenj in tiste zdravstvene kategorije, kjer je telesna kultura pomemben dejavnik zdravljenja.

4. Zagotoviti vrhunsko ustvarjalnost v posameznih športnih zvrsteh.

Da bi dosegli to, mora biti urejeno:

A. Financiranje, kjer se predlagajo naslednji ukrepi:

— opredeliti naloge republike in jih kvantificirati za 5-letno obdobje,

— za realizacijo programa in obveznosti republike je treba komiteju IS SRS za telesno kulturo zagotoviti sredstva približno v višini 1 odst. republiškega proračuna,

— sredstva športne stave in Lota združiti v posebnem investicijskem skladu,

— v občinah zbrati vsa sredstva v skladu za telesno kulturo. V sklad naj bi prispevale občine proračunska sredstva (ne manj kot 1 odst. proračuna) in delovne ter druge organizacije na podlagi samoupravnih dogovorov v okviru telesnovzgojne skupnosti. Ta sredstva morajo biti stalna in v skladu s porastom družbenega proizvoda.

— Zagotoviti šolam v skladu s predlaganimi ukrepi o razvoju telesne kulture potrebna sredstva.

B. Strokovni kadri

— Zagotoviti, da v 3. in 4. razredu osnovnih šol poučujejo telesno vzgojo predmetni učitelji ali profesorji telesne vzgoje,

— zagotoviti, da v šolskih športnih društvih vodijo vadbo strokovnjaki z visoko ali višjo izobrazbo in ustrezno športno specializacijo,

— zagotoviti, da lahko poklicno delo v vrhunskem športu opravljajo samo strokovni kadri z višjo ali visoko izobrazbo,

— z akti, priporočili in ustreznimi ukrepi zagotoviti, da lahko strokovno delo v družbenih organizacijah izvajajo le osebe s strokovno izobrazbo,

— z revizijo načrta za vse profile amaterskih strokovnih kadrov zagotoviti višjo strokovno raven kadrov,

— občinske zveze za telesno kulturo morajo zagotoviti v svojih proračunih določen odstotek sredstev za šolanje, strokovno izpopolnjevanje in materialno stimulacijo strokovnih kadrov.

— pri zvezi za telesno kulturo Slovenije, centru ali drugi instituciji zaposliti 10 visokokvalificiranih strokovnjakov za delo na področju vrhunškega športa v prioritetnih športnih panogah,

— zagotoviti sredstva za redno šolanje strokovnih kadrov z višjo kvalifikacijo za delovne organizacije ter strokovno izpopolnjevanje kadrov doma in v tujini,

— ob športnih objektih je treba nastaviti profesionalne strokovne kadre za področje tekmovalnega športa in rekreacije,

— pri pomembnejših turistično — rekreacijskih centrih zaposliti poklicne strokovnjake za športno rekreacijo,

— pri večjih delovnih organizacijah zagotoviti sredstva za šolanje in redno nastavev organizatorjev rekreacije.

C. Objekti

— Pri vseh načrtih upoštevati normativ 3 m² koristne površine na prebivalca, od česar odpade 0,25 m² na pokrite površine,

— v urbanističnih načrtih mest in naselij izdelati perspektivni program razvoja gradenj za potrebe telesne kulture,

— izdelati načrte cenjenih tipskih objektov in normative za take objekte,

— v občinah formirati posebne sklade za izgradnjo kompleksnih objektov, ki bodo rabili šolam, družbenim, delovnim in drugim organizacijam,

— formirati institucije, ki bodo skrbele za redno vzdrževanje in izkoriščanje objektov,

— za sistematično vzgojo strokovnih kadrov organizirati ureditev zimskega in letnega kadrovskega centra,

— sistematično spremljati popis objektov za telesno vzgojo v SRS,

— pri vzgojno varstvenih ustanovah urediti prostore za telesno vadbo.

D. Organizacija telesne kulture

Tu se predlaga republiška oz. občinska skupnost z vejami telesna vzgoja, šport, rekreacija. Potrebno bo preučiti sedanje organizacijske oblike v Sloveniji in predlagane rešitve ter se odločiti za najbolj učinkovito organizacijo ob upoštevanju izkušenj drugih takih samoupravnih skupnosti (izobraževanje, kultura) in tako delovanje tudi preizkusiti.

E. Sistem tekmovanj

— Preveriti umestnost sedanjih sistemov tekmovanj,

— uskladiti tekmovalne sisteme z materialnimi možnostmi družbenih organizacij,

— uvesti sisteme tekmovanj, ki vzpodbujajo udeležence k sistematični aktivnosti,

— pripraviti predlog racionalne strukture tekmovalnih sistemov,

— potrjevati tiste tekmovalne sisteme in tekmovanja, ki se odražajo tudi v propagandni dejavnosti telesne kulture.

K splošnim pogojem za razvoj telesne kulture je potrebno pristeti še

F. Znanstveno raziskovalno delo, ki naj omogoči znanstveno programiranje vseh oblik strokovnega dela na področju telesne kulture.

G. Sistem informacij, ki naj nam da podatke o zdravju in telesnem razvoju občanov, podatke o stanju šolske in izvenšolske telesne vzgoje in športa in omogočiti ureditev dokumentacijskega centra.

H. Propagandna založniška dejavnost pa naj da take informacije, ki bodo na eni strani namenjene širokemu krogu občanov, na drugi strani pa strokovna pomoč pri nadaljnjem izpopolnjevanju strokovnjakov s področja telesne kulture in športa.

Tudi za te tri dejavnosti so predlagani konkretni ukrepi za uresničitev navedenih

Naši ribiči na prvem troboju železarn

ciljev, ker pa je to bolj stvar republiških organov in založniških hiš, jih tukaj nismo naštevati.

Če bi na kratko ocenili predlog, moramo jasno in glasno povedati, da je to vsekakor dokument, katerega moramo spoštovati in za katerega se splača na vseh ravneh zastaviti pritrilno besedo. Priznati moramo, da bo telesna kultura samo tedaj dobila svoje pravo mesto, ko bo zakonsko zagotovljena njena razvojna pot. Zato je še posebej razveseljivo, da

mora biti načrt razvoja telesne kulture v obdobju 1971—1975 sestavni del gospodarskega in družbenega načrta razvoja Slovenije.

Zelimo si samo, da bo predlog brez bistvenih sprememb potrjen od merodajnih organov, da bomo dobili zakon o telesni kulturi, saj bomo samo takrat tudi na terenu veliko lažje delali, ker, odkriti bodimo, samo resolucije in priporočila nam bore malo pomagajo.

-ate-

ŠPORTNE VESTI

LETNE ŠPORTNE IGRE SLOVENSkih ŽELEZARJEV

Z letošnjimi letnimi športnimi igrami smo pričeli uradno praznovati pomemben jubilej — 350-letnico železarstva v Mežiški dolini. Skoraj 200 športnikov Združenega podjetja slovenskih železarn iz delovnih kolektivov železarn Štore, Jesenice in Ravne se je v soboto, 5. septembra, pomerilo v atletiki, nogometu, odbojki, rokometu, kegljanju in šahu. Športne igre niso bile samo kvalitetne in privlačne v tekmovalnem pomenu, temveč so se izkazale kot odlično sredstvo zblíževanja med slovenskimi železarji. Že med tekmovanjem je bilo razpoloženje vseh tekmovalcev in organizatorjev zelo pristrčno. Lepo se je videlo, da smo postali enotna družina, ki ne pozna razprtij.

TEHNIČNI REZULTATI

ATLETIKA

100 m

1. Rožič Feliks (Ravne) 11,6 — 6 točk; 2. Robič Branko (Štore) 11,9 — 5; 3. Jelovčan Jani (Jesenice) 11,9 — 4; 4. Rožič Ivan (Ravne) 11,9 — 3; 5. Pristov Marjan (Jesenice) 12,1 — 2; 6. Motzele Alojz (Štore) 12,9 — 1;

met krogle

1. Kristan Ivan (Ravne) 12,46 — 6 točk; 2. Sudžukovič Srečko (Jesenice) 11,58 — 5; 3. Gnamuš Slavko (Ravne) 11,25 — 4; 4. Potočnik Albin (Štore) 11,01 — 3; 5. Škorjanc Franc (Štore) 10,97 — 2; 6. Pristov Marjan (Jesenice) 10,68 — 1;

1000 m

1. Kelenc Tone (Štore) 2:37,2 — 6 točk; 2. Bavče Mirko (Ravne) 2:40,7 — 5; 3. Dakskobler Marko (Jesenice) 2:42,1 — 4; 4. Oblak Boštjan (Ravne) 2:47,6 — 3; 5. Krajnc Bojan (Štore) 2:53,9 — 2; 6. Lah Pavel (Jesenice) 3:05,4 — 1;

skok v višino

1. Majer Tomo (Štore) 165 — 6 točk; 2. Horjak Drago (Ravne) 165 — 5; 3. Dokl Janez (Ravne) 160 — 4; 4. Jelovčan Jani (Jesenice) 155 — 3; 5. Eržen Stanko (Jesenice) 155 — 2; 6. Sprajcer Hinko (Štore) 150 — 1;

skok v daljino

1. Burjak Danilo (Ravne) 597 — 6 točk; 2. Čufar Ivan (Jesenice) 597 — 5; 3. Čebašek Jože (Jesenice) 574 — 4; 4. Majer Tomo (Štore) 570 — 3; 5. Lešnik Peter (Štore) 544 — 2; 6. Horjak Drago (Ravne) 510 — 1;

balkanska štafeta

800 + 400 + 200 + 100 m:

1. Železarna Štore (Kelenc, Petrušič, Čandre, Robič) 3:36,3 — 6 točk; 2. Železarna Ravne (Bavče, Oblak, Rožič F., Rožič I.) 3:36,4 — 4; 3. Železarna Jesenice (Dakskobler, Čufar, Klinar, Jelovčan) 3:43,0 — 2;

skupno število točk

1. Železarna Ravne — 47 točk; 2. Železarna Štore — 37; 3. Železarna Jesenice 33.

STRELJANJE

Posamezno — moški

1. Otrin Janez (Jesenice) 249 krogov; 2. Dečman Vili (Štore) 246; 3. Jezeršek Pavel (Jesenice) 240; 4. Korinšek Evgen (Ravne) 232; 5. Podbevšek Jože (Ravne) 225; 6. Kočever Ivan (Štore) 221; 7. Zatljer Vinko (Ravne) 219; 8. Bole Viško (Štore) 216; 9. Svetlin Danilo (Jesenice) 211; 10. Centrih Jože (Štore) 211; 11. Homan Jože (Ravne) 205; 12. Kralj Jože (Jesenice) 162.

Posamezno — ženske

1. Kralj Majda (Jesenice) 262 krogov; 2. Verber Štefka (Štore) 244; 3. Hrovatič Anica (Ravne) 227; 4. Vehovar Elica (Ravne) 266; 5. Frelih Sonja (Jesenice) 194; 6. Kavka Lidija (Štore) 188.

Ekipno — moški

1. Železarna Štore 894 krogov; 2. Železarna Ravne 881; 3. Železarna Jesenice 862.

Med dvema ognjema

Ekipno — ženske

1. Železarna Jesenice 456 krogov; 2. Železarna Ravne 453; 3. Železarna Štore 432.

KEGLJANJE — borbeno

1. Železarna Štore 641 kegljev; 2. Železarna Ravne 634; 3. Železarna Jesenice 480.

ODBOJKA — ženske

Železarna Jesenice : Železarna Ravne 2:0; Železarna Jesenice : Železarna Štore 2:1; Železarna Štore : Železarna Ravne 2:1;

vrstni red

1. Železarna Jesenice 4 točke; 2. Železarna Štore 2 točki; 3. Železarna Ravne 0 točk.

ROKOMET — moški

Železarna Štore : Železarna Jesenice 9:16; Železarna Ravne : Železarna Štore 22:7; Železarna Ravne : Železarna Jesenice 15:9;

vrstni red

1. Železarna Ravne 4 točke; 2. Železarna Jesenice 2 točki; 3. Železarna Štore 0 točk.

NOGOMET

Železarna Štore : Železarna Jesenice 4:0; Železarna Ravne : Železarna Štore 4:0; Železarna Ravne : Železarna Jesenice 3:0;

vrstni red

1. Železarna Ravne 4 točke; 2. Železarna Štore 2 točki; 3. Železarna Jesenice 0 točk.

Ne bomo primerjali moči posameznih ekip niti seštevali točk. Glavni namen je bil dosežen in ga lahko še enkrat ponovimo: spoznali smo nove prijatelje tako v športu kot pri delu in dokazali, da lahko tudi na drugih področjih tako uspešno sodelujemo kot na športnem polju.

Gostje iz Jesenic in Štor so bili zelo zadovoljni in niso mogli prehvaliti organizacije iger, ki je bila tokrat zares odlična. Pohvalo zaslužijo vsi: tekmovalci, sodniki in organizatorji. Prav posebno priznanje pa smo dolžni predsedniku komisije za rekreacijo tov. ing. Vladu Strahovniku, ki je s svojimi bogatimi izkušnjami največ pripomogel k uspehi izvedbi in zaključku letnih športnih iger slovenskih železarjev.

Stefan Filipančič

**ZDRUŽENO PODJETJE
SLOVENSKE ŽELEZARNE —
ZDRUŽENO TUDI V ŠPORTU**

V nedeljo 27. septembra 1970 je bil v Sisku športni troboj med domačinom Železarno Sisk, rudnikom Ljubija in Združenem podjetjem slovenskih železarjev. V počastitev 20. obletnice delavskega samoupravljanja so se pomerili v naslednjih panogah: namizni tenis, streljanje, odbojka in šah.

Reprezentanco Združenega podjetja je sestavljalo 28 tekmovalcev iz železarn Štore, Jesenice in Ravne. Naši tekmovalci so bili v

celoti najboljši in prejeli ličen pokal. Zmagali so v odbojki in šahu, drugi pa so bili pri streljanju in namiznem tenisu.

S. F.

360 ŽELEZARJEV NA TRIGLAVU

V nedeljo 20. septembra 1970 se je na pobudo komisije za rekreacijo pri Združenem podjetju slovenske železarne zbralo na vrhu Triglava 360 slovenskih železarjev. Iz železarne Ravne se je pohoda udeležilo 74 sodelavcev. Že v soboto so se povzpeli skozi dolino Vrat prek Praga do Staničeve koč, kjer so prespali.

V nedeljo se je ob 9. uri zbralo rekordno število udeležencev na vrhu Triglava, kjer sta jih pozdravila generalni direktor ZP slovenske železarne tov. Gregor Klančnik in predsednik PZS tov. dr. Miha Potočnik, pevski zbor »Jeklar« pa je zapel dve pesmi.

Vsa množica je hitro in brez težav sestopila do Kredarice in se zbrala ob Kovinarski koči, kjer so bili pogoščeni. Zvečer so se železarji vedro razpoloženi vračali na svoje domove in s ponosom pripovedovali: »Bili smo na Triglavu«.

S. F.

**TROBOJ SLOVENSkih ŽELEZARN
V ŠPORTNEM RIBOLOVU**

Dne 1. avgusta 1970 je bil organiziran troboj slovenskih železarn v športnem ribolovu v Štorah na reki Voglajni. Prvi organizator in gostitelj je bila sindikalna organizacija železarne Štore, ki je to nad vse zanimivo športno tekmovanje vzorno pripravila. Tekmovanje se je pričelo ob 10. uri dopoldne in je trajalo neprekinjeno tri ure. Med športnimi ribiči treh slovenskih železarn se je vnel pravi športni boj za točke v posamezni kakor tudi ekipni konkurenci. Po končanem tekmovanju je organizator vse udeležence presenetil z izvrstnim golažem in dobro kapljico na tekmovalnem prostoru. Tekmovanje je potekalo in se tudi končalo v prijetnem in tovariškem vzdušju.

Čeprav so rezultati tekmovanja bili razmeroma skromni, ribiči tekmovalnega prostora niso zapuščali v slabem razpoloženju, saj se je sleherni potolažil z upanjem, da bo na prihodnjem troboju, ki bo leta 1971 na Jesenicah, več sreče.

REZULTATI

Vsako železarno je zastopala devetčlanska ekipa. V ekipni konkurenci so bili naj-

uspešnejši športni ribiči iz železarne Štore, ki so dosegli skupno 2244 točk pred železarno Ravne 1352 točk in železarno Jesenice 831 točk.

V posamezni konkurenci je bila borba še posebej zanimiva, saj so pripravljene nagrade spodbujale ribiče k čim večji aktivnosti in vnemi. Natančno tehtanje je pokazalo naslednje rezultate:

1. Vicergar Pavel (Jesenice) 766 točk, 2. Plan Ivan (Štore) 745 točk in 3. Korinšek Evgen (Ravne) 677 točk.

M. Klemenčič

POŽRTOVALNOST PA TAKA!

Namiznoteniški igralci Fužinarja Jamšek, Maklin in Pandev so naredili zadnjo nedeljo v septembru pravi podvig. V Lendavi so igrali v 2. delu II. slovenske lige in razen NTK Zagornik iz Maribora, s katerimi so tesno izgubili s 4 : 5, premagali vse svoje nasprotnike. To pa so bili igralci Lendave, Sodražice, Nove Gorice, Novega mesta, Hrastnika in Bežigrada. Z izredno požrtovalnostjo so uspeli narediti veliko in prijetno presenečenje ljubiteljem namiznega tenisa na Ravnah na Koroškem. K doseženemu prvemu mestu na tem turnirju jim iskreno čestitamo. Čestitamo predvsem zato, ker so dokazali kaj pomeni borbenost, kaj pomeni požrtovalnost... in da še niso za staro šaro!

-ate-

ŠAH**REZULTATI TEKMOVANJ**

Po razširjenem sestanku Koroške šahovske podzveze, ki je bil dne 6. avgusta 1970, kjer je bil sprejet zelo obsežen tekmovalni program, je bil odigran manjši brzoturnir, na katerem sta delila:

1.—2. mesto Kolar F. in Grobelnik 8 točk, 3. Šmon J. 7,5, 4.—5. Žunec in Arbeiter 6,5, 6. Tevž 5, itd.

Dne 22. septembra je bil odigran v DTK na Ravnah I. brzoturnir za prvenstvo Koroške:

1. Šmon A. 10 točk, 2. Poberžnik J. 9, 3. Šmon J. 8,5, 4.—5. Kveder in Poberžnik R. 7,5, 6.—7. Jesenšek in Verovnik 7, 8.—9. Grobelnik in Erjavec 6,5, 10. Ristič 6, itd.

Dne 20. septembra je bil v Dravogradu mednarodni turnir z naslednjimi rezultati:

Dravograd : St. Paul 5,5 : 4,5, Dravograd : Lawamünd 6 : 4, Slovenj Gradec : Dravograd 5,5 : 4,5, Slovenj Gradec : Lawamünd 8,5 : 1,5, Slovenj Gradec : St. Paul 8,5 : 1,5, Lawamünd : St. Paul 6 : 4.

Vrstni red: Slovenj Gradec 22 točk, Dravograd 16, Lawamünd 11,5, St. Paul 10.

PROBLEMSKI ŠAH

Problem št. 5

Zunec Jože

»Delo—Tovariš« 1970

Mat v 2 potezah

Beli: Kc8, Tf3, Lb2, Lf1, Sb5, Sh6, P:a3, a4, b4, g3 (10)

Črni: Kd5 (1)

Problem predstavlja svetovni rekord v številu matov v matnem dvoboju črnega kralja z belo trdnjavo.

Problem št. 6

Ing. Nenad Petrović

»Šahmati v SSSR« 1959

Mat v 4 potezah

Beli: Kd7, Db7, Lb6, Pb2 (4)

Črni: Kb5, Sh7 (2)

Izredna miniatura z množico prevar največjega strokovnjaka za problemski šah v Jugoslaviji in na svetu ter svetovnega prvaka v reševanju šahovskih problemov.

Problem št. 7

Eric M. Hassberg

»Problem« 1964

Pomožni mat v 2 potezah

Beli: Ka4, Ta7, Tc7, P:b2, b5 (5)

Črni: Kb8, Ta8, La5, P:b3, b4, b6 (6)

Pri pomožnih matih prvi vleče črni, in sicer tako, da pomaga belemu, da ga ta matira v določenem številu potez. To pomeni, da črni in beli igrata z istim ciljem: da matirata črnega.

Problem št. 8

Ernest L. Pogosjanc

»Šahmatnaja Moskva« 1965

Beli na potezi remizira

Beli: Kf4, Lc6, Lc7 (3)

Črni: Kd2, Lc3, Lf1, c2 (4)

Kaže, da beli ne more preprečiti promocije črnega kmeta na c2 v damo. Rešitev je prese- netljiva — promocija se dejansko izvede, ven- dar pozicija je kljub temu remi.

REŠITEV PROBLEMOV IZ PREJŠNJE STEVILKE

Št. 1: 1. Td2+Ke7!! 2. Td6!! (Ne pomaga Td4? zaradi 2... Ta1 3. Kc7 Tc1+ s ponav- ljanjem potez) 2... Tc3 3. Tc6!! Tc6: 4. Ka7 in beli zmaga, ker bo dobil damo.

Št. 2: 1. Ke4! (1 Kc4? Ka3! 1. Kd5? Kc3! 1. Kd3? Kc1! — tri lepe prevare in obrambe).

Št. 3: 1. Lb1! Ke5: 2. e4 de (ep) 3. d4mat.

Št. 4: 1. Lf4 Se3 2. Sa3 o-o-o mat.

Rešitve problemov št. 5—8 pošljite na naslov Zuncac Jože, Železarna Ravne do 10. novembra.

UTRINKI S TABORJENJA NA PUDGARSKEM

Taborniki odreda »Koroških jeklarjev« z Raven so se odločili, da bodo letošnje leto priredili taborjenje kar v bližini domačega kraja. Na svojih rednih sejah so zbirali pred- loge, v katerem kraju bi taborili in koliko dni bi trajalo taborjenje. Po mnogih izbranih predlogih so se ravenski taborniki ogreli za sedemdnevno taborjenje na Pudgarskem v bližini znane Najevske lipe na Ludranskem vrhu nad Črno. Soglasno je bil tudi sprejet predlog, da se bo taborilo od 13. do 20. av- gusta. Izvoljeno je bilo vodstvo tabora, kate- remu je bila dana naloga, da preskrbi in or- ganizira vse potrebno.

Pred odhodom na taborjenje je vladala med taborniki negotovost, kje se bo dobilo to in ono, koliko jih bo taborilo, kako bo s pre- vozom in še mnogo drobnih reči. Težava je bila tudi v tem, da so bili mnogi na rednih dopustih in se ni zagotovo vedelo, ali se bo dobilo vse potrebno. Nekaj skrbi so povzro- čili najmlajši člani odreda — medvedki, ki so nekaj dni pred odhodom malce oklevali, ker tako rekoč niso bili sigurni, ali bodo starši privolili, da se lahko udeležijo taborjenja. V ta namen so bila izdana staršem obvestila, ki so jih seznanila z vsem potrebnim.

Nekaj dni pred odhodom pa je negotovost izginila in led je bil prebit. Organizirana je bila tudi predhodnica, ki je dan pred začet- kom taborjenja postavila in uredila taborni prostor. Naslednje jutro pa se je okrog 50 tabornikov odpeljalo z avtobusom v Črno, naprej pa peš na Pudgarsko, kjer jih je ča- kal dolgo pričakovani taborni prostor, kjer so teden dni doživljali prijetne ure.

Izbran je bil prijeten taborni program, ki v svoji pestrosti ni dopuščal, da bi se kdo izmed tabornikov dolgočasil. Čez dan so pri- rejali krajše ali daljše izlete v naravo, urili so se tudi v znanju raznih taborniških ve- ščin za doseg druge zvezde, ob večerih pa so ob tabornem ognju peli taborniške in parti- zanske pesmi ter z raznimi skeči poskrbeli za dobro voljo. In ker so taborniki doma v na- ravi, jim tudi slabo vreme in nevihte niso vzele prijetnega razpoloženja. Pa tudi nočne straže so bile nekajkrat preizkušene, saj so se v budnosti kaj slabo odrezale posebno ne- ki večer, ko se je nekaj tabornikov zbudilo pod milim nebom, kajti šotora ni bilo nikjer več. Nekaj časa je vladal preplah po taboru, prizadeti taborniki pa so si poiskali ležišča v drugih šotorih. Naslednji dan pa si slišal od prizadetih tabornikov razburjene besede: »Bum bum, in šotora ni bilo več!« Niso pa videli, kako se je nekaj tovarišev zvito mu- zalo po taboru in uprizorilo še marsikatero hudomušno burko na račun stražarjev.

Tabornike so nekajkrat obiskali tudi star- ši, saj jih je zanimalo, kako potekajo prijetni

dnevi njihovim otrokom. Obiskali so jih tudi predstavniki občinske skupščine Ravne. Tudi naši graničarji s karavle v Črni so radi pri- hajali. Skupaj z njimi so se taborniki pre- izkušali v znanju, kako bi ubranili neodvis- nost naše socialistične domovine ob nenadnem napadu sovražnika. Skupno z graničarji je bil izveden tudi nočni orientacijski pohod. Nameravali so predvajati nekaj poučnih fil- mov z vojaško tematiko, vendar jim to za- radi neustrezne električne napeljave ni uspe- lo. Obljubljeno je bilo, da bodo te filme pred- vajali tabornikom ob primerni priložnosti.

Dnevi so kaj hitro minili in treba se je bilo posloviti od kraja, kjer so preživeli prijetne ure in dneve. Na poslovilnem večeru so ob tabornem ognju podelili tabornikom, ki so pokazali znanje taborniških veščin, 2. zvezdo, starešini odreda tov. Jožetu Šulerju pa je bila podeljena 3. zvezda.

Naslednje jutro se je tabor pričel prazniti. Taborniki so podrli svoje šotore, pospravili taborni prostor ter se s pesmijo napotili proti domu. Tudi šest članov mladinskega odseka PD iz Črne se je poslovilo od ravnenskih ta- bornikov z željo, da se še velikokrat snidejo ob takih prijetnih dnevih.

Taborniki se zahvaljujejo vsem organizaci- jam, ki so jim na njihovo prošnjo priskočile na pomoč in jim priredile prijetne dneve. Zahvaljujejo se tudi kuharici tov. Potočniko- vi, ki je tabornike vedno prijetno presenetila z raznimi dobrotami.

K. K.

FRANC BABIN

Ob novem letu smo mu čestitali k zla- temu delovnemu jubileju, septembra se je tiho za zmeraj poslovil od nas. Nekaj dni mu je manjkalo do 55. rojstnega dneva.

Prebiramo njegovo skopo jubilatno biografijo:

na Ravnah je hodil v šolo in odraščal pri starih starših. Kot furman je začel, štiriindvajsetleten, poln moči, se je zapo- slil v železarni, ki ji je ostal zvest do prerane smrti.

Pri martinovki je trpel, dokler je zdržal, potem so ga premestili na skladišče ingo- tov. Zadnjih pet let je bil čistilec ingotov. Nikoli ni imel lahkega dela, toda nikoli se ni pritoževal. Tiho in skromno je zmeraj izvrševal, kar mu je bilo naloženo.

Družine si ni ustvaril, ostal je sam, in vendar je živela v njem srčna dobrotta, ki ga je silila k dajanju tovarišem, kadar je imel kaj dati.

Dober tovariš, dober delavec je odšel od nas, tiho in skromno, kakor je prihajal na siht.

V dobrem, toplem spominu nam bo ostal.

OBISK V CELOVCU

V soboto, 12. septembra 1970 je uradna delegacija občine Ravne na Koroškem, v kateri so bili predstavniki občinske skup- ščine, študijske knjižnice, železarne Rav- ne in delavskega muzeja, vrnila obisk avstrijskemu društvu za prijateljstvo z Jugoslavijo v Celovcu. Delegacijo je vodil predsednik skupščine občine Ravne na Koroškem Ivan Strmčnik, v Celovcu pa jo je sprejel podžupan mesta Celovec g. dr. Hans Romauch.

Člani delegacije so si pod vodstvom di- rektorja tehničnega muzeja dr. Oskarja Moserja ogledali tehnični muzej na Gospe sveti, na letališču v Celovcu pa so bili gostje g. dr. Heinza Platzerja, tajnika mesta Celovec. Skupno s predsednikom dru- štva za prijateljstvo z Jugoslavijo g. Ma- thiasom Krassnigom in člani društva g. Maro Rabitsch, Blasiusom Blatnikom, Franzem Sagaischkom in dr. Ervinom Aichingerjem so si člani delegacije ogle- dali Vrbsko jezero, nato pa obiskali slo- venskega poslanca Janka Ogrisa v Bilčov- su.

OBRATNE NEZGODE V SEPTEMBRU 1970

Novak Bernard, čistilnica — pri mehan- ski obdelavi ulitka mu je ta padel z de- lovne mize in mu poškodoval sredinec na levi roki.

Lopatni Franjo, topilnica I — pri odpe- njanju žerjavne verige s kavlja mu je sti- snilo kazalec desne roke.

Pogorevčnik Jožef, termoeenergetski — pri razkladanju jeklenk s kamiona ga je stisnilo za palec desne roke.

Sedar Jože, kovačnica — pri zalaganju vložka v peč mu je stisnilo palec desne roke med stojalo in polico.

Drol Ivan, valjarna — pri ravnanju gredic na ravnalnem stroju se je ena sko- talila prek varnostne ograje in mu padla na nart leve noge.

Brusnik Jožef, mehanska obdelovalnica — pri zategovanju matice z matičnim ključem mu je spodrsnilo ter si je pri padcu porezal na ostružku dlan leve roke.

Jambrošič Ivan, čistilnica — pri izseko- vanju ulitka s pnevmatičnim dletom mu je priletel tujek v oko.

Lepej Anton, mehanska obdelovalnica — med obratovanjem stružnice je s kavljem čistil ostružke, pri čemer mu je potegnilo kavelj med vpenjalno glavo in mu poško- dovalo palec leve roke.

Svetina Ivan, promet — pri spenjanju vagonetov mu je stisnilo nart desne roke.

Čebulj Stefan, livarna — pri zapenja- nju zaboja s pomočjo žerjavne verige ga je kavelj stisnil za palec desne roke.

Mrzel Viktor, kovačnica — pri nabija- nju spojke na klešče mu je kladivo zdr- snilo z ročaja ter padlo na nart desne noge.

Pavlinec Jože, čistilnica — pri gašenju mangana se je opeknel po prstih in zape- stju desne roke.

Kogelnik Peter, čistilnica — pri pripe- njanju ulitka s pomočjo kavlja žerjavne verige se je ulitek zrušil in ga stisnil za koleno.

Krenker Alojz, valjarna — pri zalaganju peči z gredicami mu je gredica zdrsnila na prstanec desne roke.

Berložnik Milan, topilnica I. — pri rezanju materiala na strojnih škarjah ga je cev udarila po bradi.

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 4856 Geoffrey V. Marr, Plasma Spectroscopy 1968.
- 3587/174 Prešern A., B. Dobovišek, J. Lamut, Uticaj kvaliteta kreča na reakcijsku sposobnost troske u elektropečima 1970.
- 4857 Ilić Blagoje, Taktika gašenja požara 1970.
- 4104/5 Metals Handbook, Forging and Casting 5. 1970.
- 4859 Bühler Hansruedi, Einführung in die Schaltalgebra 1967.
- 4860 Nebojša Ivošević, Elektroenergetika 1970.
- 3587/175 F. Vodopivec, B. Ralić, T. Lavrič, Nekateri problemi kvantitativne analize nekovinskih vključkov s pomočjo elektronskega mikroanalizatorja 1970.
- 4858/I, II Referati sa I. jugoslavenskog simpozija o defektoskopiji materijala I. II. 1965.
- 4861 Model organizacije službe marketinga u metalurškom kombinatu 1962.
- 3587/176 Model proračuna materijalnog, toplotnog bilansa materijalnih i tehnoloških pokazatelja proizvodnje gvožđa u visokim pečima 1970.
- 3587/177 Kapetanović K., Pravci razvoja naučnoistraživačkog rada 1968.
- 3587/178 Osobine tehničkih materijala na bazi železa 1968.
- 3587/179 Sirovine i priprema sirovina 1968.
- 3587/180 Chloupek L., Gubarev B., Rekar C., Redukcioni procesi 1968.
- 3587/181 Prešern A., Korba A., Proizvodnja surovega jekla 1968.
- 3587/182 Čaušević M., Mihačević, Z. Branić, Procesni prerađivači čelika, topla prerada I. II. 1968.
- 3587/184 Proizvodnja čeličnog i gvožđenog liva 1968.
- 3587/185 Trifunović D., Jančić M., Metalurgija praha na bazi železa 1968.
- 3587/186 Problemi rekuperacije sporednih i otpadnih produkata 1968.
- 3587/187 Sodobne metode raziskovanja, preizkušanja in analiziranja in smeri njihovega razvoja 1968.

SEPTEMBRA SO NASTOPILO DELOVNO RAZMERJE

Prole Dušan — NK, Prelogar Franc — NK, Gostenčnik Stanislav II. — NK, Založnik Bogomir — NK, Jocić Boris — SS, Zemljčič Miran — SS, Bobek Ladislav — KV, Milovanović Radoljub — KV, Črešnik Alojz — KV, Radošević Ivan — NK, Vrhovnik Milan — NK, Jauk Avgust II. — NK, Vauk Janez — NK, Pokeržnik Pe-

NAŠI UPOKOJENCI

Jožef Logar, roj. 14. februarja 1910, v železarni od 11. maja 1953 v prometu kot strojevodja. Star. upok. 14. septembra 1970.

Franc Sečnjak, roj. 21. novembra 1912, v železarni od 1. avgusta 1945 v vzmetarni kot kalilec. Star. upok. 1. septembra 1970.

Jožef Tomaž, roj. 13. marca 1923, v železarni od 1. aprila 1939 v presledkih, nazadnje v topilnici I. kot zidar plošč. Inval. upok. 9. septembra 1970.

Konrad Oder, roj. 13. februarja 1908, v železarni od 15. julija 1942 v špediciji kot prevzemnik materiala. Star. upok. 1. septembra 1970.

Ivan Logar, roj. 5. julija 1916, v železarni od 15. maja 1935 v presledkih, nazadnje v term. obdelavi kot žarilec plinskih peči. Star. upok. 1. septembra 1970.

Rozalija Emeršič, roj. 27. julija 1915, v železarni od 1. marca 1949 v presledkih, nazadnje v kem. oddelku kot čistilka. Star. upok. 1. septembra 1970.

ter — NK, Gostenčnik Nevenka — SS, Sovič Franc — NK, Krivec Franc — KV, Škorjanc Franc — KV, Vovk Drago — KV, Banko Franc — KV, Širnik Danilo — SS, Anželak Franc — KV, Urnaut Adela — NS, Staudeker Anton — PK, Plimon Ivan — KV, Bartulovič Marko — PK, Satler Damjan — PK, Podobnik Bojan — PK, Kragelnik Maks — KV, Trunk Jože — KV, Rus Stanislav — KV, Račev Franc — KV, Polajner Hugo, dipl. inž. rud. — VS, Bošnik Anton — KV, Štruel Edvard — VSS.

ODŠLI SO IZ PODJETJA

Koritnik Jože, dipl. inž. el. — VS, Rubin Anton — KV, Žavcer Alojz — KV, Sterkuš Drago — PK, Sečnjak Franc I. — KV, Oder Konrad — KV, Logar Ivan II. — KV, Podržavnik Ivan II. — NK, Sušel Danilo — PK, Svetina Mihael II. — PK, Trefalt Alojz — KV, Božičnik Viljem — PK, Gostenčnik Gabrijel — NK, Kričej Marta — NK, Svetina Drago — PK, Buhald Anton — NK, Fele Ivan — KV, Logar Jožef II. — KV, Emeršič Rozalija — NK, Jeseničnik Jože II. — NK, Skočir Ivan — NK, Knez Jože IV. — KV, Tomaž Jožef

Danica Traven, roj. 24. maja 1927, v železarni od 2. septembra 1963, nazadnje v špediciji kot etiketer. Inval. upok. 28. avgusta 1970.

II. — KV, Balant Ivan — NK, Babin Franc — PK, Laznik Franc — NK, Podojsteršek Alojz — PK, Počej Slavko — NK, Sonjak Franc — PK, Pavkovič Peter — KV, Kern Tomaž — PK, Blatnik Ernest — KV, Kušej Alojz — PK, Vožič Martin — NK, Kotnik Stanko — KV, Kuzma Jože III. — NK, Banko Vlado — SS, Sedar Jože — NK, Majerič Stanislav — PK, Skralovnik Franc — PK, Novak Bernard — NK, Kadiš Andrej — KV, Pepevnik Martin II. — KV, Tušnik Jože — NK, Kolkalj Ivan III. — NK, Navodnik Dušan — SS, Gorenšek Drago — NK, Štrikel Rudolf — KV, Koren Andrej — KV.